

WÓJT GMINY GODZIESZE WIELKIE

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Godziesze Wielkie
z dnia roku

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GODZIESZE WIELKIE

ZMIANA STUDIUM

Godziesze Wielkie 2010 rok

Wykonawcy:

1. **ZESPÓŁ AUTORSKI STUDIUM** (Uchwała Nr 74/XI/99 Rady Gminy
Godziesze Wielkie z dnia 29.12.1999 r.).

Pracownia Architektoniczno – Urbanistyczna
63-400 Ostrów Wielkopolski, ul. M. Konopnickiej 23

w składzie:

mgr inż. arch. **Arkadiusz Wojciechowski – główny projektant**

mgr inż. arch. Janusz Wojciechowski – projektant

mgr Grzegorz Śnieciński – projektant

mgr inż. Waldemar Wojciechowski – projektant

tech. Alicja Wróbel - asystent

2. **ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY STUDIUM**

(UchwałaRady Gminy Godziesze Wielkie z dnia).

Pracownia Architektoniczna Danuta Wysocka – Stachowiak
62-800 Kalisz, ul. Skalmierzycka 10 p.13

w składzie:

mgr inż. arch. **Danuta Wysocka - Stachowiak**

– **główny projektant**

członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów
z siedzibą we Wrocławiu nr Z-212,

mgr inż. arch. Bożena Wierzbicka

- projektant

członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów
z siedzibą we Wrocławiu nr Z-375,

mgr Jadwiga Koryńska

– projektant

członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów
z siedzibą we Wrocławiu nr Z-472.

Godziesze Wielkie 2010 rok

SPIS TREŚCI

1.	METODOLOGIA PRAC NAD STUDIUM	
1.1	Podstawa prawna opracowania	str. 6
1.2	Organ upoważniony do sporządzania Studium	str. 6
1.3	Autorzy Studium	str. 6
1.4	Cel opracowania	str. 6
1.5	Zakres obszarowy opracowania	str. 6
1.6	Zakres merytoryczny opracowania	str. 6
1.7	Znaczenie Studium	str. 6
1.8	Studium a miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	str. 7
1.9	Studium a polityka przestrzenna państwa	str. 7
1.10	Obowiązująca procedura sporządzenia Studium	str. 7
1.11	Poszczególne fazy prac nad Studium	str. 7
1.12	Elementy składowe Studium	str. 8
1.13	Forma przyjęcia Studium	str. 8
1.14	Obowiązujący stan prawny w zakresie gospodarki przestrzennej na terenie gminy	str. 8-
2	POWIĄZANIA GMINY Z REGIONEM	
2.1	Związki gminy z regionem	str. 11
2.1.1	Położenie gminy	str. 11
2.1.1.1	Położenie gminy na mapie administracyjnej kraju	str. 11
2.1.1.2	Położenie gminy w Województwie Wielkopolskim	str. 11
2.1.1.3	Położenie gminy w Powiecie Kaliskim	str. 11
2.1.1.4	Położenie gminy w makroregionie	str. 11
2.1.1.5	Położenie gminy w odniesieniu do organizacji administracji finansowej państwa	str. 11
2.1.1.6	Położenie gminy w odniesieniu do organizacji wymiaru sprawiedliwości	str. 11
2.1.1.7	Położenie gminy w odniesieniu do organizacji terytorialnej kościoła rzymskokatolickiego	str. 11
2.1.2	Powiązania przyrodnicze	str. 12
2.1.2.1	Położenie fizyczno-geograficzne	str. 12
2.1.2.2	Budowa geologiczna i surowce mineralne	str. 12
2.1.2.3	Rzeźba terenu	str. 12
2.1.2.4	Klimat	str. 13
2.1.2.5	Wody powierzchniowe i podziemne	str. 13
2.1.2.6	Lasy	str. 13
2.1.2.7	Obszary prawem chronione	str. 13
2.1.2.8	Świat zwierząt	str. 14
2.1.2.9	Hałas	str. 14
2.1.2.10	Promieniowanie niejonizujące	str. 14
2.1.3	Powiązania historyczne	str. 14
2.1.4	Powiązania społeczne	str. 15
2.1.5	Powiązania gospodarcze	str. 16
2.1.6	Powiązania komunikacyjne	str. 16
2.1.6.1	Drogownictwo	str. 16
2.1.7	Powiązania w zakresie transportu	str. 16
2.1.7.1	Transport osobowy	str. 16
2.1.7.2	Transport towarowy	str. 16
2.1.8	Powiązania w zakresie gospodarki przestrzennej	str. 17
2.1.9	Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej	str. 17
2.1.10	Powiązania gminy z regionem - podsumowanie	str. 17
3.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	
3.1.	Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	str. 19
3.1.1.	Osadnictwo	str. 19
3.1.2.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	str. 20
3.1.3.	Działalność gospodarcza	str. 20
3.1.4.	Wnioski	str. 23
3.2.	Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	str. 23
3.3.1.	Ocena ładu przestrzennego na terenie gminy	str. 23
3.3.2.	Wnioski	str. 24

3.3.	Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	str. 25
3.3.1.	Morfologia	str. 25
3.3.2.	Klimat	str. 26
3.3.3.	Wody powierzchniowe	str. 28
3.3.4.	Wody powierzchniowe i podziemne – źródła zanieczyszczeń	str. 30
3.3.5.	Gleby	str. 31
3.3.6.	Hodowla	str. 32
3.3.7.	Szata roślinna	str. 33
3.3.8.	Świat zwierzęcy	str. 36
3.3.9.	Wnioski	str. 36
3.4.	Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	str. 37
3.4.1.	Osadnictwo	str. 37
3.4.2.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	str. 37
3.4.3.	Obiekty wpisane do ewidencji zabytkowych obiektów architektury i budownictwa	str. 38
3.4.4.	Pomniki	str. 41
3.4.5.	Wnioski	str. 41
3.5.	Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	str. 42
3.5.1.	Gospodarka mieszkaniowa	str. 42
3.5.2.	Obsługa ludności	str. 43
3.5.3.	Poziom jakości życia	str. 52
3.5.4.	Wnioski	str. 52
3.6.	Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	str. 53
3.6.1.	Ocena stanu zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	str. 53
3.6.2.	Wnioski	str. 56
3.7.	Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	str. 57
3.7.1.	Ocena potrzeb i możliwości rozwoju gminy	str. 57
3.7.2.	Wnioski	str. 58
3.8.	Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów	str. 58
3.8.1.	Ocena stanu prawnego gruntów	str. 58
3.8.2.	Wnioski	str. 59
3.9.	Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	str. 59
3.10.	Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	str. 60
3.11.	Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	str. 60
3.11.1.	Budowa geologiczna i surowce mineralne	str. 60
3.11.2.	Wody gruntowe i podziemne	str. 61
3.11.3.	Wnioski	str. 63
3.12.	Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	str. 64
3.13.	Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	str. 64
3.13.1.	Wodociągi	str. 64
3.13.2.	Kanalizacja	str. 65
3.13.3.	Odpady stałe	str. 67
3.13.4.	Zaopatrzenie w ciepło	str. 67
3.13.5.	Gazociągi	str. 67
3.13.6.	Energetyka	str. 68
3.13.7.	Łączność	str. 68
3.13.8.	Drogownictwo	str. 68
3.13.9.	Wnioski	str. 69
3.14.	Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	str. 70
4.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY - PODSUMOWANIE	
4.1.	Uwarunkowania zewnętrzne	str. 70
4.2.	Uwarunkowania wewnętrzne	str. 71

5.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	
5.1.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	str. 77
5.1.1.	Kierunki kształtowania struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy	str. 78
5.1.1.1.	Tereny zabudowy mieszkaniowej	str. 78
5.1.1.2.	Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	str. 79
5.1.1.3.	Tereny zabudowy usługowej	str. 79
5.1.1.4.	Tereny sportu i rekreacji	str. 80
5.1.1.5.	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich oraz gospodarstwach leśnych i rybackich	str. 81
5.1.1.6.	Tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa	str. 82
5.1.1.7.	Teren lokalizacji zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”	str. 82
5.1.1.8.	Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych	str. 82
5.1.1.9.	Obszary bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi	str. 84
5.2.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	str. 84
5.2.1.	Tereny zabudowy mieszkaniowej	str. 84
5.2.2.	Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów	str. 86
5.2.3.	Tereny zabudowy usługowej	str. 87
5.2.4.	Tereny sportu i rekreacji	str. 88
5.2.5.	Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich oraz gospodarstwach leśnych i rybackich	str. 89
5.2.6.	Tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa	str. 89
5.2.7.	Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych	str. 89
5.2.8.	Tereny upraw polowych	str. 89
5.2.9.	Tereny w pasach teletransmisyjnych	str. 89
5.3.	Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	str. 90
5.4.	Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	str. 96
5.5.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	str. 97
5.5.1.	Kierunki rozwoju systemów komunikacji	str. 97
5.5.2.	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	str. 98
5.6.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	str. 100
5.7.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1	str. 100
5.8.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	str. 100
5.9.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	str. 100
5.10.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	str. 101
5.11.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	str. 102
5.11.1.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi	str. 102
5.11.2.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych	str. 102
5.12.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	str. 102
5.13.	Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady	str. 103
5.14.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	str. 103
5.15.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	str. 103
5.16.	Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie	str. 103
6.	UZASADNIENIE I SYNTeza ZMIANY STUDIUM	str. 103

1. METODOLOGIA PRAC NAD STUDIUM

1.1 Podstawa prawna opracowania.

- a) Podstawową ustawą regulującą zagospodarowanie przestrzenne na terenie kraju, województwa, a przede wszystkim gminy jest ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami). Nakłada ona na organa gminy obowiązek sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
- b) Obowiązek ten funkcjonuje w polskim prawodawstwie od 1995 roku, tj. od wejścia w życie poprzednio obowiązującej ustawy, a mianowicie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym. W myśl tych przepisów zostało opracowane, a następnie uchwalone „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Godziesze Wielkie”. Stosowna uchwała w tym zakresie została podjęta przez Radę Gminy Godziesze Wielkie w dniu 29.12.1999 (uchwała nr 74/XI/99).
- c) Podstawą do podjęcia przez Wójta prac nad sporządzeniem zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie” jest uchwała Nr XVIII/89/08 Rady Gminnej Godziesze Wielkie z dnia 28 maja 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie”.

1.2. Organ upoważniony do sporządzenia Studium.

Organem odpowiedzialnym za sporządzenie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie”, jak również jego zmian, zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest Wójt Gminy Godziesze Wielkie.

1.3. Autorzy Studium.

„Studium zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie”, przyjęte uchwałą nr 74/XI/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 29.12.1999 r. opracowane zostało przez Pracownię Architektoniczno – Urbanistyczną w Ostrowie Wlkp. Pod kierunkiem głównego projektanta arch. **Arkadiusza Wojciechowskiego**. Autorem niniejszej zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie” jest zespół autorski działający pod kierunkiem głównego projektanta mgr inż. arch. **Danuty Wysockiej – Stachowiak – Pracownia Architektoniczna w Kaliszu**.

14. Cel opracowania.

Celem tego dokumentu jest określenie długofalowej polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego (art. 9 ust. 1 ustawy), w odniesieniu do wszystkich komponentów życia gminy przy uwzględnieniu zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy.

1.5. Zakres obszarowy opracowania.

Studium obejmuje swym zasięgiem terytorium całej gminy w jej granicach administracyjnych (art. 9 ust. 3 ustawy).

1.6. Zakres merytoryczny opracowania.

Studium uwzględnia wszystkie elementy życia gminy zachodzące na ich terytorium oraz elementy zewnętrzne wpływające na funkcjonowanie tej jednostki administracyjnej. Zakres merytoryczny Studium został określony szczegółowo w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1.7. Znaczenie Studium.

Studium jest to element miejscowego planowania przestrzennego. Stanowi tzw. akt

kierownictwa wewnętrznego. Bezpośrednio wiąże zatem ono organa gminy przy podejmowaniu przez władze gminy działań na jej terytorium. Nie jest jednak prawem miejscowym na terenie gminy (art. 9 ust. 5 ustawy) i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, stąd w tym zakresie nie wiąże członków wspólnoty samorządowej. Znaczenie Studium jest jednak bardzo duże, chociażby z uwagi na fakt, iż jest to jedyny dokument, który swym zasięgiem obejmuje całe terytorium gminy i omawia bardzo szeroką problematykę, uwzględniającą wszystkie elementy życia gminy.

1.8. Studium a miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Choć studium nie jest prawem miejscowym to wpływa jednak pośrednio na jego kształt. W ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapisano obowiązek (art. 20 ust. 1 w związku z art. 9 ust. 4 ustawy) badania – przed uchwaleniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – ich zgodności z polityką przestrzenną gminy określoną w Studium.

1.9. Studium a polityka przestrzenna państwa.

Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 9 ust. 2 ustawy) Studium winno uwzględniać zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy.

Polityka przestrzenna państwa (w zapisach ww. ustawy) formułowana jest zatem na poziomie krajowym – w postaci koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, natomiast polityka przestrzenna województwa – w postaci strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – dodatkowo w art. 11 pkt. 4 – zobowiązała do uwzględnienia w Studium ustaleń programów zawierających zadania rządowe, służących realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

1.10. Obowiązująca procedura sporządzania Studium.

Po podjęciu przez Radę Gminy Godziesze Wielkie uchwały Nr XVIII/89/08 z dnia 28 maja 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie”, rozpoczynając procedurę sporządzenia zmiany „Studium...” – w celu umożliwienia społeczności lokalnej wypowiedzenia się na temat przyszłej polityki przestrzennej gminy, zamieścił w prasie lokalnej ogłoszenie, w którym powiadomił wszystkich zainteresowanych o przystąpieniu do sporządzenia zmiany „Studium...” oraz o możliwości wpisania się w tok jego sporządzenia poprzez składanie wniosków dotyczących sposobu zagospodarowania gminy oraz przewidywanych zamierzeń inwestycyjnych na jej terenie. Kolejnym krokiem było wystąpienie do wszystkich organów i instytucji, w którym powiadomiono o rozpoczęciu prac nad „Studium...” oraz poproszono o przekazanie stosownych wniosków w celu ich wykorzystania w niniejszym opracowaniu.

Istotną sprawą było również poznanie zamierzeń inwestycyjnych największych firm i jednostek działających na terenie gminy, przede wszystkim tych zarządzających infrastrukturą techniczną czy też społeczną. Stąd wystąpienie z prośbą o sformułowanie stosownych wniosków skierowano również do nich.

Zebrany w ten sposób materiał dał pogląd zarówno o potencjalnych potrzebach w zakresie gospodarki przestrzennej na terenie gminy, jak i o wymogach sformułowanych przez organy administracji publicznej w zakresie kompetencji przyznanych tym organom w obowiązujących przepisach prawa. Był on podstawą do rozpoczęcia prac przez autorów Studium nad zmianą omawianego dokumentu.

1.11. Poszczególne etapy prac nad studium.

W niniejszym opracowaniu wyodrębniono podstawowe etapy prac nad Studium:

- a) **metodologia prac** – materiał informacyjny i metodyczny niezbędny do prawidłowego zapisu Studium,

b) **uwarunkowania** – to etap, w którym zostały zebrane wszystkie dostępne informacje o gminie jak również jej powiązań z regionem. Baza ta została stworzona zarówno poprzez inwentaryzację bezpośrednio przeprowadzoną na terenie gminy jak i poprzez informacje zebrane od szeregu instytucji, przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz z dostępnych dokumentacji. Zebrane dane zostały ocenione. W ten sposób otrzymano stan istniejący oraz jego ocenę.

Na bazie zebranych informacji dokonano ich przetworzenia w celu określenia uwarunkowań przestrzennego rozwoju gminy. Zostały one przedstawione w podziale na uwarunkowania zewnętrzne (szanse i zagrożenia) i uwarunkowania wewnętrzne (silne strony i słabe strony).

c) **kierunki** – to etap, w którym przy uwzględnieniu uwarunkowań przestrzennego rozwoju gminy (zarówno tych pozytywnych jak negatywnych) określono kierunki dalszego rozwoju gminy.

d) **synteza** – to etap, w którym zestawiono w sposób syntetyczny, wnioski płynące z prac nad Studium.

1.12. Elementy składowe Studium.

Elementami składowym Studium są:

- a) Tekst Studium,
- b) Rysunki Studium.

Uznano, że materiały powyższe winny być tak przedstawione, aby przede wszystkim pozwoliły w najlepszy sposób pokazać istniejące zainwestowanie, uwarunkowania wpływające na przestrzenny rozwój gminy oraz kierunki dalekosiężnej polityki gminy. W tym celu tekst Studium podzielony został na cztery podstawowe rozdziały. Pierwszy z nich to **Metodologia prac nad Studium**. Przedstawiono w nim materiał o charakterze informacyjnym oraz metodycznym, niezbędny do prawidłowego odczytania zapisów Studium, jak również służący przyszłym korzystającym z tego dokumentu poznać założenia i przesłanki wpływające na tok prac oraz zadania, które zostały postawione autorom tego dokumentu. Drugi rozdział to **Uwarunkowania rozwoju gminy**. Przedstawiono w nim wszystkie dostępne informacje o gminie, jak również powiązaniach gminy z regionem. Podano ocenę stanu zainwestowania gminy oraz znaczenia tej jednostki administracyjnej – w poszczególnych sferach życia – w skali regionalnej. Informacje te przedstawiono w poszczególnych działach tematycznych. Również w tym rozdziale przedstawiono (w rozbiciu na uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne) wszystkie zebrane w toku prac inwentaryzacyjnych, jak również w toku dokonywania ocen stanu istniejącego, czynniki wpływające na rozwój gminy. Podano je w rozbiciu na szanse i zagrożenia (uwarunkowania zewnętrzne) oraz silne strony i słabe strony (uwarunkowania wewnętrzne). Trzeci rozdział to **Kierunki zagospodarowania przestrzennego**. W tym rozdziale, uwzględniając te informacje, które zostały zebrane we wcześniejszych etapach prac nad Studium, sformułowano przyszłe kierunki polityki przestrzennej gminy w odniesieniu do wszystkich komponentów życia gminy samorządu gminnego. Czwarty rozdział to **Uzasadnienie**. Między innymi przedstawiono w nim uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz sformułowano szereg wniosków wpływających z prac nad Studium, przedstawiono zasady realizacji polityki przestrzennej gminy, jak również listę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego niezbędnych do opracowania w przyszłości. Piąty rozdział to **Synteza**. Stosownie do wymogów § 4. ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium, uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233), w końcowej części Studium przedstawiono w sposób skrócony syntezę zapisów Studium.

1.13. Forma przyjęcia Studium.

Studium jest dokumentem przyjmowanym w drodze uchwały Rady Gminy Godziesze Wielkie (art. 12 ust. 1 ustawy).

1.14. Obowiązujący stan prawny w zakresie gospodarki przestrzennej na terenie gminy.

Wraz z wejściem w życie reformy administracyjnej państwa w 1990 roku i powstaniem samorządu gminnego, zgodnie z art. 31 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz.191) powstał obowiązek ogłoszenia przez organy gminy obowiązującego prawa miejscowego na jej terenie.

Ustanowione uchwałami prawo miejscowe przestało obowiązywać – w większości – z mocy prawa, w części z dniem 31.12.2002 r., w części zaś z dniem 31.12.2003 r., kiedy to mocą ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie mocą ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przestały obowiązywać wszystkie plany miejscowe uchwalone przed 1 stycznia 1995 r.

Po roku 1994 na terenie gminy podjęto następujące uchwały regulujące gospodarkę przestrzenną na jej terenie, a mianowicie:

- Uchwała **Nr 151/XXVII/2001** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 16 listopada 2001 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - Wieś Stobno”. (dot. działki nr 207/2, 208/2, 234/4, 235/1).

- Uchwała **Nr 152/XXVII/2001** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 16 listopada 2001 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - Wieś Borek”. (dot. działki nr 35/4, 53/2, 53/3, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 59/6, 65/1, 65/2, 65/5, 66, 70/3, 74, 103, 104/1, 116).

- Uchwała **Nr 153/XXVII/2001** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 16 listopada 2001 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - Wieś Borek”. (dot. działki nr 223/5, 223/6, 226, 227, 336, 337, 343/1, 309/1, 309/2).

- Uchwała **Nr XI/44/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie „uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wsie Borek Kakawa Kolonia Stobno VI-VII i Wolica”. (Borek - działki nr 261/4, 263/2, 266/2, Kakawa Kolonia – działka nr 185/2, Stobno VI-VII – działka nr 180, 186, Wolica – działki nr 445/6 (za wyjątkiem działki nr 340 w Borku).

- Uchwała **Nr XI/45/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Borek” (działki nr 86/1, 86/2, 110, 223/4, 228/6, 228/7, 228/8, 228/9, 228/10, 260/3, 278/3).

- Uchwała **Nr XI/46/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie „uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Borek” (działki nr 260/2, 265, 267, 268 i 348).

- Uchwała **Nr XI/47/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Józefów” (działki nr 302, 355, 356).

- Uchwała **Nr XI/48/2003** Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Godziesze Wielkie - wieś Końska Wieś”. (w granicach części działki o nr ewidencyjnym 749).

- Uchwała **Nr XI/49/2003** Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Godziesze Wielkie -wieś Krzemionka”. (w granicach działki o nr ewidencyjnym 23/5 położonej w Krzemionce).

- Uchwała **Nr XI/50/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wsie Borek, Godziesze Małe, Saczyn, Stobno Wieś, Stobno VI-VII i Wolica”. (Borek - działki nr 111, 112, Godziesze Małe – działka nr 965, Saczyn – działka nr 33/2, Stobno Wieś – działki nr 43 i 201/4, Stobno VI-VII – działki nr 234/3, 235/2 i 255, Wolica – działki nr 11/7, 13/7, 34, 174/23 i 174/25).

- Uchwała **Nr XI/51/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Wolica” (działki nr 174/2, 287/3, 305, 341, 342, 348/1, 348/2, 421, 422, 488/2 i 489/1).

- Uchwała **Nr XI/52/2003** Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Wolica (dz. nr 478/1, 479/1, 479/2, 481, 482/1, 483, 484/1, 485)”.
- Uchwała **Nr XI/53/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia „zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Wolica” (działki nr 1/8, 59, 60, 204, 234, 235, 445/4 i 445/5).
- Uchwała **Nr XI/54/2003** Rady Gminy w Godzieszach Wielkich z dnia 11 września 2003 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie - wieś Stobno Wieś (działki nr 301/1, 301/2, 301/3, 301/4, 301/5, 301/6, 301/7 i 301/8).

Dwór w Żydowie

2. POWIĄZANIA GMINY Z REGIONEM

2.1. Związki gminy z regionem.

2.1.1. Położenie gminy

2.1.1.1. Położenie gminy na mapie administracyjnej kraju.

Reforma administracyjna państwa, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku ulokowała gminę Godziesze Wielkie w Województwie Wielkopolskim. Na szczęblu wojewódzkim stworzono administrację rządową, którą reprezentuje Wojewoda Wielkopolski oraz samorządową, którą reprezentuje sejmik województwa (organ stanowiący i kontrolny) oraz zarząd województwa (organ wykonawczy). Na czele Sejmiku Województwa Wielkopolskiego stoi Przewodniczący, natomiast pracami Zarządu Województwa Wielkopolskiego kieruje Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

2.1.1.2. Położenie gminy w Województwie Wielkopolskim.

Gmina położona jest w południowo-wschodniej części województwa. Od stolicy województwa – Poznania – dzieli ją dystans ca 110 km. Jest to dość odległe i w związku z tym mało korzystne położenie.

2.1.1.3. Położenie gminy w Powiecie Kaliskim.

Z dniem 1 stycznia 1999 r. wprowadzono również drugi szczebel samorządu terytorialnego jakim jest powiat. Gmina znalazła się w granicach Powiatu Kaliskiego.

Gmina położona jest w południowej części powiatu. Jej powierzchnia wynosi 10 508 km².

Gmina graniczy z sześcioma jednostkami samorządu gminnego. Od północnego zachodu na niewielkim odcinku z miastem Kalisz, od północy z gminą Opatówek, od wschodu z gminą Szczytniki, od południowego wschodu i południa z gminą Brzeziny, a od zachodu z gminami Sieroszewice i Nowe Skalmierzyce. Zachodnia granica biegnie wzdłuż rzeki Prosnę.

2.1.1.4. Położenie gminy w makroregionie.

Rozpatrując położenie gminy w skali makroregionu, należy zauważyć, że usytuowana jest ona – podobnie jak Kalisz – w trójkącie trzech dużych miast: Poznania, Łodzi i Wrocławia.

Dystanse dzielące gminę od tych miast są porównywalne i wynoszą od 110 do 140 km.

Położenie to stwarza równe szanse pod względem dostępu do dużych aglomeracji miejskich jakimi są te miasta.

2.1.1.5. Położenie gminy w odniesieniu do organizacji administracji finansowej państwa

Reforma administracyjna kraju nie zmieniła w istotny sposób dostępu gminy do służb finansowych. Tak jak to było przed 1 stycznia 1999 r. teren gminy podlega pod działalność Urzędu skarbowego w Kaliszu, natomiast zmieniła się siedziba Izby Skarbowej. Obecnie jej siedzibą jest Poznań, a w Kaliszu znajduje się Oddział Zamiejscowy.

Nie zmieniła się siedziba Urzędu Celnego. Gmina podlegała i podlega pod Urząd Celny w Poznaniu, a oddział znajduje się w Kaliszu.

2.1.1.6. Położenie gminy w odniesieniu do organizacji wymiaru sprawiedliwości.

Wraz z wejściem w życie reformy administracyjnej kraju nie zmieniła się odległość gminy do siedziby sądu – dawniej wojewódzkiego – a dziś okręgowego. Mieści się on w Kaliszu.

Nie zmieniła się również siedziba sądu rejonowego. Tak jak poprzednio teren gminy podlega pod działalność Sądu Rejonowego w Kaliszu. Podobna sytuacja jest z prokuraturą. Tak jak poprzednio siedziba prokuratury okręgowej (dawniej wojewódzkiej) mieści się w Ostrowie Wielkopolskim. Siedziba prokuratury rejonowej, tak jak przed reformą, w Kaliszu.

2.1.1.7. Położenie gminy w odniesieniu do organizacji terytorialnej kościoła rzymskokatolickiego.

W dniu 25 marca 1992 roku na mocy bulii papieża Jana Pawła II ustanowiona została nowa organizacja kościoła, dostosowana do obecnych granic państwa. W obecnym podziale terytorialnym teren całej gminy należy do Metropolii Poznańskiej, Diecezji Kaliskiej.

2.1.2. Powiązania przyrodnicze.

2.1.2.1. Położenie fizyczno – geograficzne.

Podstawowymi jednostkami regionalizacji fizycznogeograficznej całego kraju są mezoregiony, które wpasowane zostały w hierarchiczny dziesiętny system regionalizacji Europy.

Zgodnie z ww. podziałem (wg. Kondrackiego) gmina położona jest w następujących regionach fizycznogeograficznych:

- PROWINCJA – Niż Środkowoeuropejski
- PODPROWINCJA – Niż Środkowopolski
- MAKROREGION – Nizina Południowowielkopolska
- MEZOREGION – Wysoczyzna Kaliska (północna część gminy)
- MEZOREGION – Kotlina Grabowska (południowa część gminy)

2.1.2.2. Budowa geologiczna

Gmina Godziesze Wielkie należy do północnej części Monokliny Przedsudeckiej i leży w granicach mniejszej jednostki zwanej Monokliną Kalisko - Złoczewską. W rejonie tym na zdenudowanej powierzchni utworów mezozoicznych osadziły się znacznej miąższości osady trzeciorzędu i czwartorzędu. Osady trzeciorzędu to piaski i iły z wkładkami węgla brunatnego (miocen) i w postaci ilów pstrych (pliocen) o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Osady trzeciorzędowe w wielu miejscach, w wyniku procesów glaciektonicznych wychodzą na powierzchnię. Osady czwartorzędu zdominowane są przez osady glacialne zlodowacenia środkowopolskiego, przykryte nieciągłym płaszczem utworów zlodowacenia północnopolskiego. Osady lodowcowe to gliny, gliny piaszczyste, piaski i żwiry fluwioglacjalne. Na terasie akumulacyjnej występują również piaski eoliczne. Całość gminy porożciniana jest dolinkami z osadami holoceniowymi głównie w postaci mulków i piasków oraz namulów i torfów często porośniętych roślinnością bagienną. Gmina Godziesze leży na obszarze przedostatniego zlodowacenia skandynawskiego tj. środkowopolskiego. Rzeźba terenu ukształtowana została w okresie zlodowacenia środkowopolskiego (formy glacialne) a w okresie interglacjału emskiego, zlodowacenia bałtyckiego i holocenu wystąpiły procesy niszczenia i przeobrażania form glacialnych.

2.1.2.3. Rzeźba terenu

Teren gminy Godziesze Wielkie obejmuje część południową Wzgórz Opatowsko-Malanowskich (zlodowacenie środkowopolskie) i na południu część Kotliny Grabowskiej. Wzgórza Opatowsko-Malanowskie tworzą przebiegający południkowo Wał Chełmce-Godziesze wznoszący się na wysokość 60 -70 m. powyżej otaczających go dolin i stanowiący dział wodny pomiędzy rzeką Prosną a Pokrzywnicą. Wysokości bezwzględne na terenie gminy kształtują się na poziomie 105 m. n.p.m. w dolinie Prosny do 175 m. n.p.m. w obrębie Wzgórz.

Rzeźba terenu gminy w wyniku procesów glacialnych w okresie zlodowacenia środkowopolskiego i późniejszych procesów denudacyjno - akumulacyjnych prawie na całej powierzchni ma charakter łagodnie pofalowanych pagórków pociętych niewielkimi dolinkami, zaś w zachodniej części gminy tworzy płaską terasę akumulacyjną rzeki Prosny. Jest to forma morfologiczna płaska, o spadkach rzadko przekraczających 5%. Pod koniec plejstocenu piaski budujące terasę poddane zostały procesom eolicznym i utworzyły się wały wydmowe o wysokościach względnych dochodzących do 10 m. Obszary podmokłe występują głównie przy wałach wydmowych. Świadczą one o płytkim zaleganiu gliny morenowej zamaskowanej różnej miąższości piaskami. Na wschód od Wzgórz ukształtowała się dolina Pokrzywnicy, a na zachód dolina Kielbaśnicy. Proсна jest formą dolinną o dość zróżnicowanej szerokości. Dno stanowi terasę zalewową płaską, o spadkach nie przekraczających 2%, miejscami podmokłą zalewaną wodami powodziowymi.

Na terenie gminy występują także formy antropogeniczne powstałe w wyniku działalności człowieka. Są to formy wklęsłe powstałe po eksploatacji kruszywa. Odkrywki złoża Borek, Borek II i Saczyn oraz Stobno I po wyeksploatowaniu zostały już zrekultywowane.

Obserwuje się wiele odkrywek po nielegalnej eksploatacji kruszywa przez miejscową ludność w różnych częściach gminy.

2.1.2.4. Klimat

Wg regionalizacji klimatycznej A. Wosia (A. Woś, 1994 – Klimat Niziny Wielkopolskiej) gmina Godziesze Wielkie zaliczona została do regionu Klimatycznego XV –

Środkowowielkopolskiego. Znajduje się w zasięgu trzech mas powietrza: polarnej, arktycznej i zwrotnikowej.

2.1.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Godziesze Wielkie położona jest w dorzeczu Prosny, która wraz z Pokrzywnicą i Kielbaśnicą (prawy dopływ Prosny) tworzy główną sieć hydrograficzną. Długość cieków podstawowych wynosi 48,8 km z czego na Prosnę przypada 23,5 km. Generalnie cały system hydrograficzny skierowany jest w kierunku północnym.

Wody podziemne

Gmina Godziesze Wielkie wg podziału hydrologicznego Polski B. Paczyńskiego należy do regionu śląsko-krakowskiego (XII). Główne poziomy użytkowe w obrębie tego regionu stanowią poziomy wodonośne z wodami porowymi w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz wodami szczelinowymi i szczelinowo-porowymi w utworach jurajskich.

Zachodnia część gminy znajduje się w zasięgu struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony (OWO) w postaci Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 311, obejmującego całą dolinę Prosny (wg A.S. Kleczkowski). Jest to zbiornik posiadający zasoby dyspozycyjne w ilości około 123 000 m³ /d. o charakterze porowym, łatwym do zanieczyszczenia. Na obszarze udokumentowanym dla ujęcia komunalnego dla miasta Kalisza, Lis - Zadowice zbiornik ten podlega najwyższej ochronie.

Na terenie gminy Godziesze Wielkie występują 3 poziomy wodonośne: czwartorzędowy, trzeciorzędowy i jurajski.

Północno – wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu wód termalnych - w utworach jury dolnej.

2.1.2.6. Lasy

Wg podziału Tadeusza Trampler na regiony przyrodniczo – leśne gmina Godziesze Wielkie należy do Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej, Dzielnicy Kotlin Żmigrodzko - Grabowskich.

Lasy i grunty leśne zajmują 15,0% całkowitej powierzchni gminy przy średniej dla powiatu kaliskiego 20,2% i dla kraju 28,9%. Jest to wskaźnik niski w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa wielkopolskiego wynoszącym 25,5%. Oprócz lasów komunalnych w Wolicy, tereny leśne występują w środkowo - zachodniej i wschodniej części gminy. Pod względem własnościowym, lasy państwowe pozostające w zasięgu oddziaływania Nadleśnictwa Kalisz, stanowią około 50% powierzchni lasów. W prywatnym władaniu znajduje się 793 ha lasów. Lasy na terenie gminy zliczone zostały do ochronnych.

2.1.2.7. Obszary prawem chronione.

Ustawa o ochronie przyrody definiuje kilka form ochrony przyrody ustanawianych dla potrzeb ochrony cennych tworów przyrody, które mogą występować na danym terenie, niezależnie od granic administracyjnych poszczególnych jednostek administracyjnych.

Na terenie gminy nie ustanowiono powierzchniowych form ochrony przyrody, które zajmowałyby znaczne powierzchnie terenów i w ten sposób wpływały na tereny sąsiednich gmin.

Niezależnie od powyższego polskie prawodawstwo wprowadziło pewne formy ochrony elementów środowiska przyrodniczego w poszczególnych ustawach, regulujących w sposób szczegółowy wyodrębnione sfery życia i działalności człowieka. Do nich – między innymi – należy zaliczyć:

- lasy ochronne ustanowione na podstawie przepisów ustawy o lasach,
- grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych gleb - chronione na podstawie przepisów ustawy

- o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- wody powierzchniowe oraz zbiorniki wód podziemnych chronione na podstawie przepisów ustawy prawo wodne.

Omówienie poszczególnych chronionych elementów środowiska przyrodniczego – występujących na terenie gminy – omówione zostało w kolejnych rozdziałach.

2.1.2.8. Świat zwierząt

Rozwój flory i fauny uzależniony jest od warunków środowiska przyrodniczego.

Wielowiekowa działalność człowieka doprowadziła do przekształcenia naturalnych zbiorowisk roślinnych, w tym również lasów. Gmina Godziesze Wielkie jest przykładem wykarczowania lasów na rzecz upraw polowych. Kompleksy leśne pozostały w północnej części gminy w Wolicy i w południowej w okolicach Sobocina i Zadowic, a także na wschód od Saczyna i w okolicach Zajązek Bankowych (Nadleśnictwo Kalisz). Najbardziej atrakcyjnym terenem dla bytowania, rozrodu i ostoi zwierząt są obszary zalesione i teren związany z dolinami i stawami. Z grubych zwierząt występują tu sarny i dziki. Z drapieżników wymienić można lisy, tchórze, kuny, jenoty. Dominuje jednak zwierzyna drobna: zające, bażanty, kuropatwy. Na terenie gminy występują stanowiska lęgowe chronionych gatunków ptaków: remiz, słowik rdzawy, kuropatwa, kobuz, czajka, bocian biały. Na terenie gminy brak jest ostoi ptaków o znaczeniu krajowym czy też międzynarodowym.

2.1.2.9. Hałas

Wśród wielu źródeł hałasu zanieczyszczających środowisko, do najbardziej uciążliwych i powszechnych należy hałas komunikacyjny i przemysłowy.

Na terenie gminy głównym źródłem hałasu jest komunikacja samochodowa, głównie przy drogach powiatowych.

2.1.2.10. Promieniowanie niejonizujące.

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wprowadziła regulacje dotyczące pól elektromagnetycznych (PEM), które definiowane są łącznie jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz (zakres promieniowania niejonizującego). Rozkład pól elektrycznych i magnetycznych występujących w otoczeniu linii jest zależny od napięcia znamionowego linii prądu, jaki płynie przez te linie oraz od samej konstrukcji linii wysokiego napięcia. Pola elektromagnetyczne towarzyszą zazwyczaj każdej linii i stacji elektromagnetycznej o dużych wartościach.

Na terenie gminy na północy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Liczne są także linie 15 kV średniego napięcia, które są źródłem promieniowania elektromagnetycznego. Wzdłuż linii 110 kV obowiązuje strefa z zakazem zabudowy dla obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi o szerokości 15 m na stronę od skrajnego przewodu, zaś dla linii 15 kV strefa 5 m na stronę od skrajnego przewodu linii (wg ENERGA – Kalisz).

Na terenie gminy znajduje się również stacja telefonii komórkowej. Z uwagi na rodzaj obiektu, na którym są one montowane (wieże telefonii komórkowej) promieniowanie wytwarzane w wyniku działania stacji – w większości przypadków – występuje w miejscach niedostępnych dla ludzi.

2.1.3. Powiązania historyczne

Uwarunkowania historyczne są często ważnym czynnikiem gospodarczego i społecznego rozwoju każdego terytorium. Ważnym zatem jest, aby poznać sytuację polityczną danego terytorium w rozbiciu na poszczególne okresy historyczne i status tych obszarów jak również sytuację gospodarczą, której najjaskrawszym przejawem jest lokacja miast. Ziemia kaliska, w skład której w większości dziejów wchodziły tereny gminy Godziesze Wielkie prawie zawsze w historii Polski miała szczęście znaleźć się, niezależnie od zmian granic kraju, na terytorium państwa polskiego.

Wiek XIX. W wyniku powstania Księstwa Warszawskiego (1807 rok) Kalisz z gminą Godziesze znalazły się w jego granicach. Kalisz został stolicą departamentu.

Decyzją Kongresu Wiedeńskiego (1815 rok) ziemie polskie znalazły się we władaniu trzech ościennych państw. Gmina Godziesze Wielkie dostała się pod panowanie Rosji (w guberni kaliskiej), która z rdzennych ziem polskich utworzyła monarchię konstytucyjną - Królestwo Polskie, na zawsze połączone z Rosją. Zastępcą króla, zwanym namiestnikiem, został generał Józef Zajączek (ściśle związany z sąsiednim Opatówkiem).

Po odzyskaniu niepodległości pełne ujednolicenie całej administracji nastąpiło dopiero po 1933 roku. Charakterystyczne dla tego podziału jest zachowanie dawnych granic państw zaborczych.

Do 1975 roku funkcjonował trójstopniowy podział administracyjny: województwa, powiaty, gromady (po 1970 roku - gminy). W tym czasie Godziesze Wielkie pełniły rolę gromady, a następnie gminy.

Reforma administracyjna kraju z 1975 roku wprowadzając dwustopniowy podział państwa, tj.: na województwa i gminy, usytuowała omawiany teren w województwie kaliskim, jednocześnie lokując w Godzieszach Wielkich siedzibę gminy.

Rozpoczynając przebudowę struktur władzy państwowej utworzono w 1990 roku pośredni szczebel pomiędzy gminą a województwem – rejon (rządowy). Gmina Godziesze Wielkie znalazła się w granicach rejonu kaliskiego.

Od 1 stycznia 1999 roku, podobnie jak przed 1975 rokiem, gmina stała się częścią powiatu kaliskiego, tym razem w województwie wielkopolskim.

2.1.4. Powiązania społeczne

Stosunkowo niedaleki dystans od tak dużej aglomeracji miejskiej, jaką jest Kalisz pozytywnie wpływa na sferę społeczną gminy. Kalisz zaspakaja wszystkie najważniejsze potrzeby mieszkańców gminy, których nie są oni w stanie zaspokoić na swym terenie. Najważniejszą z nich obok rozrywki, szkolnictwa, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, jest praca. Kalisz to miejsce pracy wielu setek mieszkańców gminy. Ma to istotny wpływ na stan zatrudnienia i zmniejszenie stanu bezrobocia na terenie gminy. Oprócz Kalisza na sferę społeczną mają wpływ sąsiednie gminy. Z niektórymi z nich zawiązano „Lokalną Grupę Działania 7 – Kraina Nocy i Dni, z siedzibą w Koźminku. Do grupy oprócz gminy Godziesze Wielkie i sąsiadów: Sieroszewice i Opatówek należą gminy: Blizanów, Żelazków, Ceków i Koźminek (razem siedem gmin). Cele Lokalnej Strategii Rozwoju dla Stowarzyszenia LGD 7 – Kraina Nocy i Dni są następujące:

- 1- stworzenie rozpoznawalnej marki jako element rozwoju obszaru działania grupy poprzez:
 - a) wsparcie powstawania oraz rozwój grup producenckich, przetwórczych i organizacji branżowych,
 - b) edukację, szkolenia oraz wymianę doświadczeń związanych z produktem markowym,
 - c) promocję,
- 2- rozwój turystyki poprzez wykorzystanie zasobów naturalnych oraz walorów naturalnych i historycznych poprzez:
 - a) wsparcie podmiotów kultywujących tradycje obszaru działania LGD 7 „Kraina Nocy i Dni”,
 - b) wsparcie i rozwój gospodarstw agroturystycznych,
 - c) rozbudowę i modernizację infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej,
 - d) promocję,
- 3- poprawa dbałości o środowisko naturalne, usprawnienie gospodarki odpadami komunalnymi i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii poprzez:
 - a) podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców z terenu działania LGD,
 - b) wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw wykorzystujących alternatywne źródła energii oraz wspierających zagospodarowanie odpadów,
 - c) promocję.

2.1.5. Powiązania gospodarcze

Gmina Godziesze Wielkie jest typowo rolniczą gminą, o dość silnie rozwiniętych działach specjalnych rolnictwa, w tym przede wszystkim ogrodnictwa i sadownictwa. Stąd sąsiedztwo dużego 100-tysięcznego miasta, jakim jest Kalisz, stanowi dla gminy bardzo korzystne położenie. Kalisz to bardzo dobry rynek zbytu dla płodów wyprodukowanych na terenie gminy. To duży ośrodek przemysłu spożywczego. Dużym udogodnieniem dla rozwoju tej współpracy jest powstała w Kaliszu w 1990 roku „Giełda Kaliska”.

2.1.6. Powiązania komunikacyjne

Na terenie gminy możemy mówić tylko o powiązaniach drogowych, gdyż kolej nie przebiega przez teren gminy. Nie występują tutaj dwie pozostałe możliwości komunikacyjne, a mianowicie nie występują tutaj powiązania drogą wodną, chociaż płynie rzeka Prosna i nie występują tutaj powiązania drogą powietrzną, z uwagi na brak na terenie gminy lotniska czy też lądowiska.

2.1.6.1. Drogownictwo

Przez teren gminy nie przebiega żadna droga wojewódzka, stąd następne w kolejności - co do hierarchii ustalonej ustawą o drogach publicznych - są drogi powiatowe. Łączą one teren gminy ze wszystkimi gminami ościennymi oraz z miastem Kalisz.

Przez gminę przebiega z północy na południowy wschód droga powiatowa nr 6232 z Kalisza poprzez Godziesze do Brzezin. Pozostałe drogi powiatowe to:

Nr 4628 Opatówek - Brzeziny

Nr 4636 Godziesze - Saczyn – Borek

Nr 4630 Borek - Żydów

Nr 4631 Godziesze - Iwanowice

Nr 4632 Wola Droszewska - Przystajnia Kolonia

Nr 5312 Ołobok - Godziesze

Nr 5305 Gostyczyna - Żydów

Nr 4627 Kalisz – Wolica

Łączna długość dróg powiatowych wynosi 58,29 km. Najbardziej znaczące skrzyżowania tej kategorii dróg znajdują się na terenie wsi Godziesze Wielkie.

Niewiele wsi nie posiada bezpośredniej dostępności do dróg powiatowych, opierając się jedynie na drogach gminnych. Drogi rangi powiatowej prowadzą do najważniejszego i największego sąsiada, jakim jest Kalisz – siedziba władz powiatu kaliskiego oraz służą dogodnej komunikacji z gminami ościennymi, tj.: z Opatówkiem, Szczytnikami, Brzezinami i Nowymi Skalmierzycami. Istniejący układ dróg powiatowych zapewnia właściwe możliwości komunikacyjne w układzie powiatu.

Kolej – nie przebiega przez teren gminy.

2.1.7. Powiązania w zakresie transportu

2.1.7.1. Transport osobowy

Z uwagi na duże przewozy osób zamieszkałych na terenie gminy do pracy w Kaliszu dość dobrze rozwinięty jest transport autobusowy.

System komunikacji zbiorowej funkcjonuje w oparciu o usługi świadczone przez Kaliskie Linie Autobusowe Spółkę z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej, które mają swą siedzibę na terenie miasta Kalisza. Kaliskie Linie Autobusowe Spółka z o.o. utrzymuje linię pozwalającą na bezpośrednie połączenie miasta Kalisza ze szpitalem w Wolicy. Bardziej rozbudowaną sieć połączeń posiada Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej, które obsługuje wszystkie wsie. Podstawowe znaczenie odgrywają połączenia Kalisz – Ostrzeszów lub Kalisz – Grabów z przystankami zlokalizowanymi w ciągu drogi powiatowej. Uzupełnieniem są linie obsługujące poszczególne miejscowości gminy na trasie przejazdu do gmin ościennych. Istotne znaczenie posiadają połączenia uruchamiane na czas roku szkolnego, co ma odzwierciedlenie w ofercie przewoźników. Sposób dotychczasowego funkcjonowania komunikacji autobusowej należy uznać za wystarczający mimo braku komunikacji kolejowej. Lokalizacja gminy w sąsiedztwie Kalisza

z dostępnością czasową do jego centrum wynoszącą ok. 30 min. pozwala na sprawne przemieszczanie się w sposób pośredni (przez Kalisz) na duże odległości (w skali województwa i kraju, a także w ruchu międzynarodowym).

Przemieszczanie się w relacjach północ – południe jest limitowane zróżnicowanymi walorami użytkowymi dróg sklasyfikowanych jako gminne. W tej sytuacji warunkiem bezpieczniejszego rozłożenia ruchu jest zmodernizowanie niektórych dróg powiatowych i gminnych oraz zaprojektowanie nowych odcinków dróg gminnych.

Przez gminę prowadzi szlak pątniczy z Kalisza do Częstochowy oraz wodny szlak kajakowy wzdłuż Prosnę.

2.1.7.2. Transport towarowy

Przez teren gminy nie przebiega droga krajowa i wojewódzka, więc nie ma ruchu tranzytowego, tylko docelowy. Odbywa się transport towarów sypkich, takich jak nawozy sztuczne, miął, węgiel, pasze i nawozy do produkcji rolnej i ogrodnictwa, jak również transport materiałów budowlanych. Należy również wspomnieć o transporcie odbywającym się do istniejących na terenie gminy zakładów przemysłowych. Jest to stosunkowo niewielki, niemniej jednak istotny dla tych przedsiębiorstw.

2.1.8. Powiązania w zakresie gospodarki przestrzennej

Analizując powiązania przestrzenne zaobserwowano tendencje do znacznego rozwoju przestrzennego gminy (rozwój zabudowy) w kierunku Kalisza i gminy Opatówek, czyli terenów położonych na północy gminy, tj. wieś Wolica, Żydów, Borek, Stobno. Wsie te stają się tzw. „sypialnią” dla pracujących w Kaliszu. Strefy graniczne z miastem Kalisz i miejscowością Szałe (gm. Opatówek) to w przeważającej części zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa. Strefy graniczne z pozostałymi jednostkami administracyjnymi to przede wszystkim tereny upraw polowych i lasów. O tych powiązaniach przestrzennych można mówić w odniesieniu do sfery środowiskowej, w której dominującą rolę odgrywają kompleksy leśne, położone w części południowo – wschodniej gminy, rozciągające się na terytorium sąsiednich jednostek administracyjnych. Następną grupę stanowią tereny rolnictwa przestrzeni produkcyjnej, które nie są delimitowane przez granice administracyjne gmin. Kolejnym elementem przestrzennym są wody płynące, przede wszystkim rzeka Prośna wzdłuż zachodniej granicy. Ostatnią grupę stanowią obiekty liniowe drogownictwa i infrastruktury technicznej.

2.1.9. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej

Energetyka

Przez północną część gminy przebiega napowietrzna linia energetyczna przesyłowa o napięciu 110 kV. Teren gminy Godziesze Wielkie nie posiada głównego punktu zasilania źródła energii elektrycznej. Obszar gminy zasilany jest liniami napowietrznymi średnich napięć.

Łączność

Nowe technologie rozwijające się w ostatnich latach w bardzo szybkim tempie spowodowały, iż dzisiaj dużą rolę odgrywa łączność bezprzewodowa. Obserwacje w tym zakresie dają podstawy do stwierdzenia, że będzie ona rozwijać się nadal i w perspektywie będzie odgrywać główną rolę w zakresie zaspakajania tego rodzaju potrzeb człowieka. Na terenie gminy znajduje się jedna stacja telefonii komórkowej, a druga jest w trakcie realizacji. Zapewniają one połączenia w układach lokalnych i ponadlokalnych.

Gazociąg

Na terenie gminy aktualnie tylko w północnej części gminy we wsi Wolica jest użytkowany gaz sieciowy doprowadzony z Kalisza. Wg planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego będącego w fazie opiniowania przez teren gminy planowany jest przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową zlokalizowaną we wsi Godziesze Wielkie.

2.1.10. Powiązania gminy z regionem – podsumowanie.

Najbardziej zauważalne związki Gminy w regionie wynikają z przebiegu dróg powiatowych, które zapewniają najważniejsze powiązania, przede wszystkim z sąsiadującym miastem Kaliszem, stolicą Powiatu Kaliskiego, który jest głównym ośrodkiem obsługującym mieszkańców gminy w zakresie usług ponadpodstawowych. Istotne są również powiązania środowiskowe, w szczególności co do układu większych kompleksów leśnych. Powiązania te jednak – jak wynika z analiz dokonanych na potrzeby niniejszego opracowania i innych dokumentów traktujących o funkcjonowaniu gminy – nie wpłynęły w istotny sposób na rozwój tej jednostki administracyjnej na przestrzeni ostatnich lat.

Pomniki przyrody nieożywionej

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

3.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.

Analizę przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu należy rozpocząć od omówienia podstawowej kwestii jaką jest budowa gminy Godziesze Wielkie z punktu widzenia stref zurbanizowanych, czyli ośrodków osadniczych. Stąd też ten rozdział rozpoczęto od omówienia osadnictwa na terenie gminy. Z uwagi na to, iż gmina Godziesze Wielkie to gmina o dominującej funkcji rolniczej kolejny podrozdział poświęcono rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na terenie gminy występują również liczne tereny usługowe i produkcyjne, stąd trzeci podrozdział poświęcono działalności gospodarczej. Są to trzy główne grupy użytkowania gruntów na terenie gminy, związane bezpośrednio z codzienną działalnością człowieka.

Pozostałe sposoby użytkowania terenu jak lasy, rzeki, drogi i inne, omówione zostały w dalszych rozdziałach tematycznych. Również poziom uzbrojenia terenu został szczegółowo omówiony w dalszej części niniejszego tekstu, tj. w rozdziale 3.13, w którym szczegółowo zostały przedstawione informacje dotyczące infrastruktury technicznej.

3.1.1. Osadnictwo.

Sieć osadniczą gminy Godziesze Wielkie tworzą 25 wsie sołeckie, siedzibą gminy i urzędu są Godziesze Wielkie. Powierzchnia gminy obejmuje 10 507 ha i zamieszkuje ją - wg stanu na 31.12.1008 r.- 8703 mieszkańców, ze średnią gęstością zaludnienia 81 osób/km². Mężczyzn jest 4260, kobiet 4251, a na 100 mężczyzn przypada 100 kobiet. (Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu). Rozciągłość gminy z zachodu na wschód wynosi ca 12,3 km, a z południa na północ ca 14,7 km.

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono powierzchnię gmin powiatu kaliskiego w 2007r. oraz procentowy udział powierzchni poszczególnych gmin w ogólnej powierzchni Powiatu Kaliskiego. Wynika z niej, iż gmina Godziesze Wielkie należy do średnich gmin wśród dziesięciu jednostek gminnych Powiatu Kaliskiego.

Tabela. Powierzchnia gmin powiatu kaliskiego w 2007 r. oraz procentowy udział powierzchni poszczególnych gmin w ogólnej powierzchni powiatu kaliskiego.

Gminy	Powierzchnia w km ²	Procentowy udział powierzchni poszczególnych gmin w ogólnej powierzchni powiatu
Blizanów	158	13,62 %
Brzeziny	127	10,95 %
Ceków Kolonia	88	7,59 %
Godziesze Wielkie	105	9,05 %
Koźminek	89	7,67 %
Lisków	76	6,55 %
Mycielin	111	9,57 %
Opatówek	104	8,97 %
Szczytniki	110	9,48 %
Żelazków	114	9,83 %
Powiat Kaliski	1160	x

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu.

W skład gminy – administracyjnie – oprócz siedziby gminy we wsi Godziesze Wielkie - wchodzi następujące wsie sołeckie: 1-Baldoń, 2-Biała, 3-Borek, 4-Godziesze Małe (2 sołectwa), 5-Godzieszki, 6-Józefów, 7-Kakawa Nowa, 8- Kakawa Stara, 9-Kapie, 10-Kolonia Kakawa, 11-Końska Wieś, 12-Krzemionka, 13-Rafałów, 14-Saczyn, 15-Skrzatki, 16-Sobocin, 17-Stobno Siódme, 18-Stobno Wieś, 19-Takomyśle, 20-Wola Droszewska, 21-Wolica, 22-Zadowice, 23-Zajączki Bankowe i 24-Żydów.

Z wyżej wymienionych wsi sołeckich wyróżniają się pod względem ludnościowym zdecydowanie miejscowości położone na północy gminy: Wolica (1094 osoby), Borek (589 osób), Żydów (505 osoby) oraz położone w centrum: Godziesze Małe (781 osób). Dla porównania - w Godzieszach Wielkich - 726 osoby. Najmniej, bo tylko 92 osoby mieszkają we wsi Takomyśle.

3.1.2. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Z analizy zestawienia powierzchni poszczególnych rodzajów użytkowania występujących na terenie gminy wynika, że to gmina o zdecydowanie rolniczym charakterze zainwestowania. Przez użytkowanie rolnicze gruntów rozumie się zarówno uprawy polowe jak i tereny zajęte pod budowlę i budynki (również mieszkalne) niezbędne dla potrzeb prowadzenia gospodarstw rolnych.

Użytki rolne

Z ogólnej powierzchni gminy obejmującej 10 507 ha, 8187 ha przypada na użytki rolne. Stanowi to 77 % powierzchni gminy. Tereny leśne i grunty zadrzewione zajmują 1493,6 ha, tj. 15 % powierzchni gminy.

Udział poszczególnych użytków rolnych w ogólnej powierzchni gruntów rolnych przedstawia się następująco:

- grunty orne ogółem – 8113 ha,
- pastwiska trwałe – 303 ha,
- łąki trwałe – 1135 ha,
- sady – 20 ha,
- pozostałe grunty i nieużytki – 835 ha.

Wody: rzeka Proсна – dł. 23,5 km, ciekі podstawowe – dł. 30 km, stawy rybne – 8,70 ha (7 kompleksów).

Użytki rolne oraz tereny leśne i zadrzewione zajmują ponad 92% powierzchni gminy, co przesądza o rolniczym charakterze tej jednostki administracyjnej.

W 2005 roku struktura użytków rolnych przedstawiała się - wg Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego - następująco:

▪ grunty orne	- 82,00 %,
▪ pastwiska trwałe	- 3,00 %,
▪ łąki trwałe	- 14,00 %,
▪ sady	- 0,25 %.
▪ nieużytki	- 8,0 %,

Jak wynika z powyższego, wśród użytków rolnych na terenie gminy tradycyjnie grunty orne stanowią przeważającą część (82,00%), relatywnie mniejszy w powierzchni ogólnej jest udział łąk (14,00%) i pastwisk trwałych (3,00%), a zupełny margines stanowią sady (0,25%).

Struktura gospodarstw rolnych

Gmina Godziesze Wielkie jest gminą rolniczą o rozwiniętej produkcji roślinnej i hodowlanej, opartej na średnioobszarowych gospodarstwach. W rękach osób fizycznych spoczywa większość powierzchni gminy, głównie użytków rolnych i terenów mieszkaniowych oraz częściowo obszary leśne, drogi i wody.

Uprawy

Dla mieszkańców utrzymujących się z rolnictwa głównym kierunkiem produkcji jest uprawa zbóż i ziemniaków, w mniejszym stopniu kukurydzy, strączkowych jadalnych, przemysłowych i pastewnych oraz hodowla bydła, trzody chlewnej i drobiu.

3.1.3. Działalność gospodarcza

Ewidencję działalności gospodarczej prowadzi Wójt Gminy Godziesze Wielkie.

W 2008 r. zarejestrowanych podmiotów było 415 szt.

Poszczególne rodzaje działalności gospodarczej w poszczególnych wsiach przedstawiają się następująco:

L.p.	Miejscowość	handel	Usługi zdrowia	Usługi rzemiosła	Gastro- nomia	Produkcja
1	Bałdoń			1		1-przet. mięsne
2	Biała			2		
3	Borek	19	3	20		2- prod. mięsa
4	Godziesze Małe	12		21		2-stacja paliw
5	Godziesze Wielkie	18	2	19	1	1-stacja paliw, 1-piekarnia
6	Godzieszki			1		
7	Józefów			3		
8	Kakawa Kolonia	2		7		
9	Kakawa Nowa	3				
10	Kakawa Stara	4		4		1 -budow. 1-mech. poj
11	Kąpie	1		4		3- stolarstwo
12	Końska Wieś					
13	Krzemionka	1	1	4		
14	Rafałów	1				
15	Saczyn	6	1	4		1- prod. palet.
16	Skrzatki					
17	Stobno VI-VII	4		9		2-wydobywanie żwiru
18	Stobno Wieś	8	1	13	1	1-prod. mięsa
19	Takomyśle					
20	Wola Droszewska	14	1	15		
21	Wolica	32	4	22		2- prod. mięsa 1- prod. opakowań
22	Zadowice	4		5		
23	Zajączki Bankowe			1		
24	Żydów	6	1	14		3-mech.poj

Produkcja i przetwórstwo

Przeważająca część istniejących zakładów to firmy zatrudniające kilku pracowników. Nieliczne zatrudniają większą ilość pracowników, do 20 i więcej osób. Wśród zarejestrowanych są firmy w branży rowerowej, cukiernictwie, produkcji tekstylnej, przetwórstwie rolno-spożywczym i wykonawstwie usług w zakresie ochrony środowiska i budownictwa.

Do największych pracodawców na terenie Gminy Godziesze Wielkie należą:

1. "Alfa" Firma R. Naglik w Borku,
2. PPH "Polskie mięso - Krążyński" w Końskiej Wsi - ubój i przetwórstwo mięsa,
3. PPHU Całka L.B Godzieszach Małych - obróbka metali, produkcja maszyn,
4. PUP "Sanbud" Edward Rataj - budownictwo inżynierskie,

5. "Qubik" Tartak w Żydowie,
6. Zakład Remontowo - Budowlany, Przepiórka w Saczynie,
7. Hurtownia Firan, Stasiak, Stobno,
8. Zakład Kamieniarsko – Betoniarstwo, Frasunkiewicz, Godziesze Małe,
9. Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Godzieszach Wielkich,
10. Piekarnia Godziesze, Wiesława Soja, Godziesze Wielkie - piekarnictwo, produkcja,
11. PHUM. Grabarek, Borek, materiały opałowe,
12. Wyrób Artykułów z Tworzyw Sztucznych i Metali, Borek,
13. Bic - Torf PPH Konfekcjonowanie torfu w Stobnie,
14. Bike Sport sp.j, P. Zając A. Zalesny w Krzemionce - produkcja i sprzedaż rowerów,
15. Jopek PPHU Stobno - transport,
16. Startoj PHU, Kij w Krzemionce,
17. Usługi transportowe, Biernat w Godzieszach Małych,
18. Cukiernia "Joanna" Kupaj A. w Godzieszach Wielkich - cukiernictwo, produkcja,
19. Bielizniarstwo, Skrzypeczak H. w Godzieszach Wielkich - krawiectwo konfekcyjne,
20. Stolarstwo Chabelski S. w Kapie - stolarstwo - produkcja, usługi,
21. PHU "KMS" Sp. J. w Końskiej Wsi - sprzedaż paliw.

Usługi

Na tereny gminy w sferze usług znaczną przewagę posiadają usługi rzemieślnicze, transportowe, murarskie i budowlane. Roz rozpowszechnione są usługi zdrowia z prywatnymi gabinetami lekarskimi i pielęgniarstwowymi. Jak wynika z wykazu Urzędu Gminy w 2008 r. działało czternaście gabinetów.

Handel

Te najbardziej rozpowszechnione usługi należą jednocześnie do najtrudniejszych w procesie ich klasyfikacji. Przy obecnych mechanizmach rynkowych często mamy do czynienia z placówkami oferującymi szerokie spektrum towarów różnych branż, świadczącymi dodatkowo usługi rzemieślnicze w zakresie oferowanego asortymentu, czy nie posiadające ściśle handlowego charakteru. Usługi te podzielono na trzy grupy, które objęły :

- sklepy spożywcze, spożywczo - przemysłowe, mięsne,
- placówki obsługi transportu i komunikacji,
- różne.

Największe nasycenie placówkami handlu występuje w Wolicy, gdzie w 2008 r. działało ich 32, Borku – 19 i w Godzieszach Wielkich -18. W przeważającej liczbie wsi funkcjonują drobne sklepy spożywcze i spożywczo - przemysłowe, wolnostojące znajdujące się w centralnej ich części lub w przypadku nowopowstałych - w pomieszczeniach wydzielonych z budynków mieszkalnych. Silną koncentrację wykazują placówki obsługi transportu i komunikacji reprezentowane przez sklepy z częściami motoryzacyjnymi oraz stacje paliw w Godzieszach Wielkich i Końskiej Wsi. Zarejestrowanych jest 135 placówek handlowych.

Rzemiosło

Najliczniej reprezentowane typy usług rzemiosła nie są związane z określonym terytorium i świadczy się je w dowolnych miejscach. Do tej grupy można zaliczyć usługi murarskie, instalatorstwo elektryczne, sanitarne, malarskie i tapeciarskie oraz po części stolarskie, rozpowszechnione głównie we wsi Kapie. Cztery podmioty, jak to wynika z wykazu Urzędu Gminy zajmuje się mechaniką pojazdową i cztery przetwórstwem mięsa prowadząc swoją działalność w wielu przypadkach w zaadoptowanych na ten cel zagrodach wiejskich.

3.1.4. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. dobrze rozwinięta sieć osadnicza,
2. istnienie zakładów pracy o znacznym potencjale wytwórczym,
3. wysoka wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w południowej części gminy,
4. wysoka kultura rolna na większości obszaru gminy,
5. wystarczające zaopatrzenie w środki niezbędne do prowadzenia produkcji rolniczej,
6. występowanie ośrodków przetwórstwa rolno-spożywczego,
7. położenie w sąsiedztwie Kalisza, jako rynku zbytu dla producentów rolnych z terenu gminy,
8. dość duży udział gruntów ornych w powierzchni ogólnej gminy,
9. stosunkowo duży udział osób młodych w ogólnej liczbie użytkowników gospodarstw indywidualnych,
10. korzystne warunki dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej: fizjograficzne, układ dróg, nie duża odległość do miasta powiatowego Kalisza.

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. spadek zapotrzebowania na pewne typy usług,
2. szczupłość miejsc pracy poza rolnictwem w całym regionie,
3. zapaść gospodarcza i brak polityki prorodzinnej,
4. brak inicjatyw w zakresie tworzenia dużych zakładów pracy o dużym potencjale wytwórczym,
5. nieopłacalność produkcji rolnej w małych gospodarstwach indywidualnych,
6. upadek gospodarczy,
7. niski udział osób z wykształceniem wyższym pracujących w rolnictwie,
8. wysokie koszty przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokiej wartości rolniczej,
9. utrudnienia natury prawnej (przedłużające się procedury prawne) w uzyskaniu zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych, proponowanych dla realizacji innych funkcji (dotyczy to przede wszystkim zakładów, które powstały na bazie upadających rolniczych jednostek gospodarczych – najczęściej spółdzielczych),
10. wyłączone z zabudowy doliny rzeczne stanowiące ciągi wysokiej aktywności przyrodniczej,
11. mały udział gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla produkcji rolniczej w areale ogółem,
12. obniżająca się opłacalność pracy w rolnictwie i towarzyszące jej poczucie zagrożenia bankructwem.

3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

3. 2.1. Ocena ładu przestrzennego na terenie gminy

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie ładu przestrzennego. W rozumieniu tych przepisów przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Oceniając w tych aspektach przestrzeń gminy Godziesze Wielkie należy wymienić następujące główne rodzaje użytkowania terenu występujące na terenie gminy:

- Tereny zwartej zabudowy poszczególnych wsi gminy.
- Powstające tereny działalności gospodarczej, skoncentrowane w rejonie drogi powiatowej, jak i rozproszone w poszczególnych miejscowościach.

- Strefa upraw z pojedynczymi pojawiającymi się zabudowaniami najczęściej o charakterze zabudowy zagrodowej,
- Tereny kompleksów leśnych.

Z wyżej wymienionych grup użytkowania gruntów najbardziej pozytywnym co do jednorodności funkcjonalnej są kompleksy leśne, położone w północnej, zachodniej i wschodniej części gminy. Sposób ich użytkowania i zagospodarowania – na skutek statusu prawnego tych kompleksów wynikającego z obowiązujących w Polsce przepisów (lasów ochronne), jak i z uwagi na jednorodny charakter władania – należy uznać za poprawny.

Dość wyraźną jednolitą strukturę miejską o niepowtarzalnym charakterze ma miasto Stawiszyn. I w tym przypadku nie można doszukać się istotnych, wyraźnych konfliktów przestrzennych. Należy jednak podkreślić, iż aby utrzymać ten stan trzeba rygorystycznie przestrzegać zasad ochrony konserwatorskiej tego obszaru, z uwagi na pojawiające się, nieliczne przypadki odstępstw od zasad jakie winny kształtować zabudowę na tym terenie. Korzystne są również tendencje do powstawania na obrzeżach historycznego miasta (od strony południowo-zachodniej) stref zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Tendencje te należałoby utrzymywać.

Rozwój działalności gospodarczej niesie za sobą nową jakość zabudowy, niekiedy obcą rodzimym tendencjom występującym na terenie gminy. Jest to jednak naturalny proces rozwojowy, stąd nie należy w tym upatrywać nieprawidłowości, w zakresie lokowania tego typu zabudowy na terenie gminy w ściśle wyznaczonych w polityce przestrzennej gminy – miejscach. Należy pozytywnie ocenić tendencje do rozprzestrzeniania się tego typu zabudowy w rejonie dróg powiatowych w miejscowości Godziesze Wielkie i Godziesze Małe. Niemniej jednak należałoby zwrócić uwagę na takie aspekty jak architektura obiektów, ich estetyka, utrzymanie zarówno budynków jak i otoczenia. W wielu przypadkach pozostawia to wiele do życzenia.

Najbardziej niekorzystne są w strukturze zagospodarowania terenów gminy pojawiające się na większości obszaru gminy samotnicze budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Zabudowa ta pojawia się na obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wyraźnie z nią kolidując. Nie jest to jednak zjawisko zauważalne tylko i wyłącznie na terenach gminy Godziesze Wielkie. Można je zaobserwować na obszarze całego kraju, a ma to związek z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które dają takie efekty, jak wyżej opisane. To zjawisko należy uznać za zdecydowane niepożądane.

Niekorzystne jest również zjawisko powstawania funkcji produkcyjnych w strefach zwartej zabudowy wsi gminy Godziesze Wielkie, niekiedy w kolizji z powstającą na tych terenach funkcją mieszkaniową. Tego typu przykłady pokazują, iż propagowana w Polsce zasada swobody gospodarczej (rozumiana jako możliwość prowadzenia działalności na własnych gruntach, niezależnie od kontekstu przestrzennego) koliduje z wyżej przytoczoną definicją ładu przestrzennego.

3.2.2 Wnioski

Z wyżej opisanego stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony wpływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. poprawny sposób użytkowania i zagospodarowania kompleksów leśnych,
2. pozytywne tendencje do rozprzestrzeniania się zabudowy usługowej i produkcyjnej w rejonie dróg powiatowych,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. pojawiające się przykłady niekorzystnej pod względem architektury, estetyki i

- utrzymania zabudowy usługowej bądź produkcyjnej w eksponowanych rejonach gminy Godziesze Wielkie,
2. niekorzystne zjawisko powstawania funkcji produkcyjnych w strefach zwartej zabudowy wsi gminy Godziesze Wielkie, niekiedy w kolizji z powstającą na tych terenach funkcją mieszkaniową.

3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

Środowisko przyrodnicze odgrywa bezcenną rolę w rozwoju społeczno – gospodarczym. Jest ono przedmiotem oddziaływania i świadomego lub nieświadomego przekształcania w wyniku działalności człowieka. Przekształceniom i degradacji ulegają jego poszczególne elementy: rzeźba terenu, budowa geologiczna, powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna i świat zwierzęcy. Analizę stanu istniejącego oparto na ocenie ilościowej i jakościowej, wydobywaniu sytuacji ekstremalnych w oparciu o opracowania fizjograficzne, wizję terenu, dostępne materiały dotyczące badań stanu środowiska i jego degradacji, a także w oparciu o własne analizy. Walory środowiska przyrodniczego odgrywają szczególną rolę w procesie planowania przestrzennego.

Gmina Godziesze Wielkie należy do średnio atrakcyjnych krajobrazowo. W zachodniej części gminy znajduje się rozległa dolina Prosny, przez środkową część gminy ciągnie się Wał Morenowy Chełmce - Godziesze. Powierzchnia gminy to mozaika pól i łąk urozmaicona nielicznymi kompleksami leśnymi. Elementem urozmaicającym krajobraz są wydmy porośnięte lasami oraz niewielkie stawy.

3.3.1. Morfologia

Jak wspomniano w rozdziale 2.1. „Związki gminy z regionem”, podrozdziale 2.1.2.3. „Rzeźba terenu” obszar gminy położony jest w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niż Środkowopolski i makroregionie Nizina Południowowielkopolska 318.1-2 oraz mezoregionach: Wysoczyzna Kaliska 318.12 (północna część gminy) i Kotlina Grabowska 318.21 (południowa część gminy).

Teren gminy Godziesze Wielkie obejmuje część południową Wzgórz Opatowsko – Malanowskich (złodowacenie środkowopolskie) i na południu część Kotliny Grabowskiej. Wzgórza Opatowsko-Malanowskie tworzą przebiegający południkowo Wał Chełmce - Godziesze wznoszący się na wysokość 60 -70 m. powyżej otaczających go dolin i stanowiący dział wodny pomiędzy rzeką Prosną a Pokrzywnicą. Wysokości bezwzględne na terenie gminy kształtują się na poziomie 105 m. n.p.m. w dolinie Prosny do 175 m. n.p.m. w obrębie Wzgórz. Rzeźba terenu gminy w wyniku procesów glacialnych w okresie złodowacenia środkowopolskiego i późniejszych procesów denudacyjno - akumulacyjnych prawie na całej powierzchni ma charakter łagodnie pofalowanych pagórków pociętych niewielkimi dolinkami, zaś w zachodniej części gminy tworzy płaską terasę akumulacyjną rzeki Prosny. Jest to forma morfologiczna płaska, o spadkach rzadko przekraczających 5%. Pod koniec plejstocenu piaski budujące terasę poddane zostały procesom eolicznym i utworzyły się wały wydymowe o wysokościach względnych dochodzących do 10 m. Obszary podmokłe występują głównie przy wałach wydymowych. Świadczą one o płytkim zaleganiu gliny morenowej zamaskowanej różnej miąższości piaskami. Na wschód od Wzgórz ukształtowała się dolina Pokrzywnicy a na zachód dolina Kiełbaśnicy. Proсна jest formą dolinną o dość zróżnicowanej szerokości. Dno stanowi terasę zalewową płaską, o spadkach nieprzekraczających 2%, miejscami podmokłą zalewaną wodami powodziowymi.

Na terenie gminy występują także formy antropogeniczne powstałe w wyniku działalności człowieka. Są to formy wklęsłe powstałe po eksploatacji kruszywa. Odkrywki złoża Borek, Borek II i Saczyn oraz Stobno po wyeksploatowaniu zostały już zrehabilitowane. Obserwuje

się wiele niewielkich odkrywek po nielegalnej eksploatacji kruszywa przez miejscową ludność w różnych częściach gminy.

Z uwagi na przyjęty układ niniejszego tekstu – zgodny z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – kwestia Budowy geologicznej i surowców mineralnych omówiona została w podrozdziale 3.11. „Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych”.

3.3.2. Klimat

Jak wspomniano w rozdziale 2.1. „Związki gminy z regionem”, podrozdziale 2.1.2.4. „Klimat” gmina Godziesze Wielkie wg regionalizacji klimatycznej A. Wosia (A. Woś, 1994 – Klimat Niziny Wielkopolskiej) zaliczona została do regionu Klimatycznego XV – Środkowowielkopolskiego. Znajduje się w zasięgu trzech mas powietrza: polarnej, arktycznej i zwrotnikowej.

Wiatry

Masa powietrza polarnego dominuje w ciągu całego roku. Napływa jako powietrze polarno – morskie lub polarno – kontynentalne. Powietrze polarno – morskie napływa z południowej części Atlantyku i cechuje się znaczną wilgotnością i przynosi wzrost zachmurzenia nieba. W zimie napływowi tej masy powietrza towarzyszy ocieplenie i odwilże oraz opady atmosferyczne (śnieg, deszcz), natomiast latem ochłodzenie oraz opady atmosferyczne i burze atmosferyczne. Powietrze polarno–kontynentalne napływa z rejonów umiarkowanych szerokości geograficznych Azji i Europy Wschodniej. Charakteryzuje się stosunkowo małą wilgotnością, małym zachmurzeniem oraz brakiem opadów atmosferycznych. W zimie tej masy powietrza towarzyszą znaczne spadki temperatury, natomiast latem przynosi ona pogodę słoneczną, gorącą i suchą z zachmurzeniem o charakterze konwekcyjnym. Nad Wielkopolską, średnio masa powietrza polarnego występuje przez około 82 % dni w roku, najczęściej w lipcu (92,6 %) i sierpniu, najrzadziej w kwietniu (71,0 %), listopadzie i grudniu. Powietrze arktyczne napływające z północy charakteryzuje się stosunkowo niewielką wilgotnością oraz dużą przejrzystością. Towarzyszą mu znaczne spadki temperatury będące przyczyną bardzo późnych przymrozków wiosennych i wczesnych przymrozków jesiennych. Masy powietrza arktycznego zalegają przeciętnie przez około 16 % dni w roku, najczęściej w kwietniu (28 %) oraz listopadzie, najrzadziej w sierpniu (2,9 %) oraz lipcu. Rzadko, bo przez około 2 % dni w roku, zalegają nad Wielkopolską masy powietrza zwrotnikowego. Towarzyszą im gwałtowne ocieplenia zimą i okresy bardzo gorącej pogody latem. Powietrze zwrotnikowe napływa od strony Azorów jako morskie, albo od strony Afryki i Bliskiego Wschodu jako suche kontynentalne. Masy powietrza zwrotnikowego najczęściej napływają w okresie od sierpnia (5,5 %) do października oraz w czerwcu i maju, a najrzadziej – raz na kilka lat w listopadzie oraz w styczniu i lutym.

Przeważające kierunki wiatrów nawiązują do kierunku napływu mas powietrza. Stąd najczęściej obserwowane wiatry pochodzą z sektora zachodniego i południowo– zachodniego. Wysoki udział stanowią również wiatry z sektora południowego i wschodniego.

W/g danych z wielolecia Stacji Meteorologicznej w Kaliszu udział kierunków wiatrów w Kaliszu wyniósł:

N – 6,9%; NE – 6,0%; E – 13,0%; SE – 11,2%; W – 21,4%; NW – 10%; S – 13,8%; SW – 14,4%;

Niewielkie różnice we frekwencji głównych kierunków wiatru zarysowują się pomiędzy poszczególnymi porami roku. W zimie wiatry z NW i SW pojawiają się na całym obszarze z częstością około lub ponad 20%, w porze letniej frekwencja wiatrów W wynosi 25% (dane dla stacji Kalisz). Dla terenu gminy Godziesze Wielkie wg Atlasu klimatu województwa wielkopolskiego, prędkość średnia roczna wiatru wynosi powyżej 3,5 m/s.

Największe prędkości notowane są zimą i wiosną, najmniejsze latem. Dla przedmiotowego przedsięwzięcia polegającego na lokalizacji elektrowni wiatrowych ważne są prędkości wiatru. Przeciętna roczna liczba dni ze średnią dobową prędkością < 1m/s wynosi 5 – 10 dni,

a ze średnią dobową prędkość wiatru > 10m/s wynosi powyżej 1,5 dni (z wielolecia). Natomiast średnia roczna częstość prędkości wiatru

- w przedziale 1 – 3 m/s wynosiła 40 – 45 %
- w przedziale 4 – 9 m/s wynosiła 55 – 60 %
- w przedziale > 10 m/s wynosiła >1 %

Wg stacji Hydrologiczno–Meteorologicznej IMiGW w Kaliszu średnia roczna prędkość wiatru w Kaliszu wyliczona z ostatnich 20 lat (1985 – 2005) z pory dziennej wynosiła 3,9 m/s (wiatromierz umieszczony 10 m nad ziemią).

Prędkości wiatru z tego okresu w poszczególnych miesiącach przedstawiały się następująco:

<i>Miesiąc</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>	<i>X</i>	<i>XI</i>	<i>XII</i>	<i>Średnia roczna</i>
<i>Średnia roczna</i>	4,4	4,4	4,4	4,0	3,6	3,5	3,5	3,3	3,6	3,8	3,9	4,4	3,9

W dzień wiatr jest znacznie silniejszy niż w nocy, co wiąże się z silniejszą turbulencją powietrza w porze południowego nasłonecznienia. Średnia roczna częstość występowania cisz atmosferycznych wynosiła 4 – 6 %.

Temperatury

Stosunki termiczne na obszarze gminy ocenić można w oparciu o wartości średnich miesięcznych i rocznych temperatur powietrza (stacja Kalisz).

Wartości średnie temperatury powietrza za lata 1971 - 2000 w °C.

<i>Stacja</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>	<i>X</i>	<i>XI</i>	<i>XII</i>	<i>rok</i>
<i>Kalisz</i>	-	-	3,1	7,8	13,5	16,4	18,1	17,8	13,1	8,4	3,1	0,1	8,3
	1,5	0,5											

Średnia temperatura z wielolecia wynosi 8,3°C, średnia najzimniejszego miesiąca stycznia wynosiła -1,5°C a najcieplejszego miesiąca lipca 18,1°C.

Wilgotność powietrza

Średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosiła 80 – 82 %. Wilgotność względna osiąga maksimum w listopadzie i grudniu (88-90%) i minimum w maju i czerwcu (73-75%) co nie odbiega wartościami od wartości krajowych.

Opady

Średnie sumy opadów z wielolecia 1971 – 2000 kształtują się na poziomie 508 mm. W poszczególnych porach roku średnie wartości opadów różnicują się dochodząc zimą do 85 mm (XII – II) do 198 mm latem (VI – VIII) a w okresie wegetacyjnym do 359 mm (IV – X).

Wartości średnie opadów atmosferycznych za lata 1971 – 2000 w mm

<i>Stacja</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>	<i>X</i>	<i>XI</i>	<i>XII</i>	<i>rok</i>
<i>Kalisz</i>	26	22	29	33	46	61	75	62	48	34	35	37	508

Wartości średnie opadów atmosferycznych za lata 1971 – 2000 w mm dla pór roku

Stacja	zima XII - II	wiosna III - V	lato VI - VIII	jesień IX - XI	okres wegetacyjny IV - X	rok
Kalisz	85	108	198	117	359	508

Średnia grubość pokrywy śnieżnej wynosiła 5–6 cm, a średnia trwałość pokrywy śnieżnej wynosiła 40 - 45 dni. Średnia dni z mrozem z 10-lecia wynosiła 35–35 dni. Średnia liczba z burzą (Kalisz) wynosiła 26 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 226–228 dni. Mgły, które wywierają znaczny wpływ na kształtowanie warunków klimatyczno – zdrowotnych występują średnio w roku 43 dni.

Warunki topograficzne na obszarze gminy są zróżnicowane. Zaznaczają się tu dwa obszary o odmiennych warunkach klimatycznych: wysoczyzna plejstoceńska i dolina Prosny i Pokrzywnicy.

Wysoczyzna plejstoceńska - wyniesiona ca 60 - 70 m. ponad dno doliny Prosny odznacza się korzystnymi warunkami klimatu lokalnego przejawiającymi się:

- dobrym układem warunków termicznie - wilgotnościowych /wyższe temperatury ekstremalne, obniżona wilgotność/,
- dobrym układem solarnym - szczególnie partie zboczy o ekspozycji południowej,
- poprawnym układem stosunków anemometrycznych modelowanych przez skupiska zieleni wysokiej /zmniejszenie prędkości wiatru/.

Dolina Prosny i Pokrzywnicy - położenie, charakter formy morfologicznej, płytki poziom wód gruntowych sprawia, że jest to obszar bioklimatycznie niekorzystny dla człowieka z uwagi na:

- silne uwilgotnienie,
- słabe przewietrzanie,
- znaczne wahania temperatur w ciągu doby, niższe wartości temperatur minimalnych,
- zwiększona częstotliwość przygruntowych przymrozków i mgieł.

Zjawiska podwyższonej wilgotności powietrza oraz większej częstotliwości występowania mgieł i zamglań towarzyszą również płytko występującym wodom gruntowym i podmokłościom. Na poprawę warunków klimatycznych wpływają istniejące w sąsiedztwie lasy. Jest ich jednak wyjątkowo mało. Kompleksy leśne modyfikują klimat terenów bezpośrednio przyległych. Są głównym regulatorem klimatu i wilgotności. Zmniejszają wahania temperatur, wyhamowują silne wiatry, zwiększają zdolność retencji, podnoszą walory zdrowotne poprzez wzbogacony skład fizyko-chemiczny powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitocydy) i inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

3.3.3. Wody powierzchniowe

Gmina Godziesze Wielkie położona jest w dorzeczu Prosny, która wraz z Pokrzywnicą i Kielbaśnicą (prawy dopływ Prosny) tworzy główną sieć hydrograficzną. Długość cieków podstawowych wynosi 48,8 km z czego na Prosnę przypada 23,5 km. Generalnie cały system hydrograficzny skierowany jest w kierunku północnym.

Cieki tego rejonu charakteryzują się śnieżno – deszczowym reżimem zasilania z jednym maksimum i jednym minimum w ciągu roku hydrologicznego. Wysokie przepływy i stany występują najczęściej w lutym i w marcu w okresie roztopów. Fale wezbrań roztopowych trwają przeciętnie od 16 do 25 dni i osiągają trzykrotnie wyższe kulminacje od fal opadowych. Wezbrania opadowe występują rzadziej, najczęściej w lipcu i sierpniu i trwają krócej, poniżej 20 dni. Obserwuje się szybkie przejście od kulminacji do znacznie dłuższych okresów niżówkowych. Niżówki letnie powstają w wyniku długotrwałego braku opadów atmosferycznych oraz dużych strat wody na parowanie związane z wysokimi temperaturami powietrza. Po okresie suszy atmosferycznej w wyniku wysychania gleby pojawia się susza glebowa, która w przypadku przedłużania się okresu bezopadowego przechodzi w suszę hydrologiczną, której oznaką jest między innymi zmniejszanie zasilania cieków a zatem również stanów i przepływów. Niżówki letnie rozpoczynają się przeciętnie w czerwcu i trwają do października. Niżówki zimowe, niekiedy głębokie, wywoływane utrzymywaniem się przez dłuższy czas ujemnych temperatur powietrza są krótsze (trwają ok. 30 dni), przeciętnie rozpoczynają się od połowy grudnia i trwają do połowy lutego. Rzeki omawianego rejonu charakteryzują się znaczną nieregularnością przepływów średnio miesięcznych i rocznych. Jest to charakterystyczne dla rzek nizinnych i świadczy o małej retencji tego obszaru, a tym samym o małej zasobności wodnej zlewni. Niskie opady oraz mała zdolność retencyjna zlewni sprawiają, że analizowany obszar położony jest w strefie najniższych w Polsce odpływów.

Rzeki Pokrzywnica i Kielbaśnica są uregulowane. Zasilane są z opadów atmosferycznych i topniejącej pokrywy śnieżnej, a także poprzez system melioracji wodnych. Roztopy po okresie zimowym oraz okresy obfitych opadów przyczyniają się do wysokich stanów wód w rzekach. Nie powodują one jednak zagrożeń powodziowego katastrofalnego. Rozlewiska ograniczają się do dolin rzecznych. Urządzenia piętrzące istniejące na tych rzekach pozwalają na ograniczenie odpływu i wydłużenie spływu wody w okresach suszy przyczyniając się do regulacji odpływu wód i ich retencjonowania.

Rzeka Proсна jest nieuregulowana, często rozwidla się, meandruje tworząc liczne zakola, zmienia koryto. Charakteryzuje się dużymi wahaniami stanów wód i gwałtownymi przyborami objętości przepływów, w wyniku roztopów zimowo-wiosennych lub długotrwałych opadów atmosferycznych. Stanowi wtedy zagrożenie powodziowe dla terenów leżących w jej dolinie we wsi Żydów, Wola Droszewska, Kakawa Nowa i Stara.

Na terenie gminy występują licznie rowy melioracyjne kierujące swe wody ku ciekom podstawowym. Łączna długość rowów wynosi 71,68 km. Systemy drenowania obejmują 20% terenów użytkowanych rolniczo.

Budowle piętrzące na ciekach w gminie Godziesze Wielkie

Lp.	Nazwa cieku	km	Wysokość piętrzenia (m)	Typ budowli
1.	Pokrzywnica	16+690 16+948 18+455 19+098	1,53 1,35 1,81 1,44	zastawka
2.	Kielbaśnica	1+860	1,00	

Źródło: dane WZMiUW Kalisz

Zasoby wód powierzchniowych na terenie gminy uzupełniają małe zbiorniki wód stojących o różnym przeznaczeniu powstałych w oparciu o rozbudowany system wód powierzchniowych. Dość rozpowszechnioną formą małej retencji są sztuczne zbiorniki i stawy rybne zasilane przez rowy melioracyjne, wody gruntowe i opadowe. Są elementem wpływającym na urozmaicenie krajobrazu gminy.

Obiekty małej retencji na terenie gminy Godziesze Wielkie

Lp.	Lokalizacja	Miejscowość	Rodzaj urządzenia	Powierzchnia ha	Przeznaczenie zbiornika
1.	Rów	Godziesze Małe	Stawy	0,78	Retencyjno-hodowlane
2.	Rów melioracyjny	Saczyn	Stawy	2,32	Hodowlane
3.	Starorzecze	Takomyśle	Stawy	1,40	Retencyjno-hodowlane
4.	Rów	Saczyn	Stawy	0,4	Hodowlane
5.	Rów melioracyjny	Borek	Stawy	0,3	Retencyjne
6.		Godziesze Wielkie	Zbiornik	0,15	Zb. p.poż.
7.		Biała	Zbiornik	0,10	Zb.p.poż.

Źródło: dane U.G. Godziesze Wielkie

Obszary podmokłe występują głównie w dolinach rzek i w obniżeniach terenowych, a w dolinie Pokrzywnicy występują tereny podmokłe i torfiaste.

Wody podziemne

Z uwagi na przyjęty układ niniejszego tekstu – zgodny z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – kwestia wód gruntowych i podziemnych omówiona została w podrozdziale 3.11. „Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych”.

3.3.4. Wody powierzchniowe i podziemne – źródła zanieczyszczeń

Stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych zależy od stopnia skażenia środowiska i możliwości przenikania tych skażeń do gruntu, co wiąże się z budową geologiczną.

Na terenie gminy głównymi przyczynami zanieczyszczenia wód są:

- nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa,
- nadmierna chemizacja rolnictwa,
- obiekty zagrażające środowisku (stacje paliw, składowiska odpadów, zakłady produkcyjne, punkty eksploatacji kopalni).

Wody powierzchniowe. WIOŚ w Poznaniu, w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2007, stan ekologiczny wód powierzchniowych wyznaczył w oparciu o wykonane badania biologiczne oraz wskaźniki fizykochemiczne nową metodą za pomocą makrofytów oraz fitoplanktonu. Klasyfikacja stanu ekologicznego rzek z wykorzystaniem nowej metody opiera się na podziale rzek na typy, dla których określone są zakresy przedstawiające pięć klas jakości ekologicznej, odpowiadających wymaganiom Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wyróżniono następujące klasy stanu ekologicznego: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły. Według tych badań na JCW Prośny zanotowano w km 57,0 biegu rzeki stan słaby, a w km 2,8 w odcinku ujściowym do Warty zły stan ekologiczny. Badania obejmujące dopływy Prośny wykazały umiarkowany stan ekologiczny dla części wód Pokrzywnicy.

Na niską jakość wód odzwierciedlającą się nadmiernym obciążeniem materią organiczną, wysokim stężeniem biogenów w postaci związków azotu i fosforu oraz dużym niedotlenieniem znaczący wpływ mają nierozwiązane problemy gospodarki wodno-ściekowej.

Wody podziemne. Monitoring jakości wód podziemnych prowadzony jest przez WIOŚ i dostosowany jest do prawa Unijnego. (Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE)

Dyrektywa ta wprowadza pojęcie jednolitych części wód JCWPd, przez które rozumie się określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. JCWPd stanowią właśnie przedmiot badań monitoringowych. Obszar jednolitej części wód podziemnych (JCWPd), w której położona jest gmina Godziesze Wielkie, ma nr 77.

Badania zwykłych wód podziemnych w sieci krajowej przeprowadza Państwowy Instytut Geologiczny, a w sieci regionalnej Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Na terenie gminy Godziesze Wielkie punkt monitoringu krajowego nr 464 znajduje się na ujęciu Lis - Zadowice (czwartorzęd). Brak jest natomiast punktów monitoringu regionalnego wód podziemnych. Najbliżej położony punkt monitoringu regionalnego w stosunku do obszaru gminy znajduje się w Trojanowie nr 108 (jura).

W punkcie 464 Lis - Zadowice stwierdzono w roku 2004 - IV klasę czystości wód, a w roku 2005 – III klasę. W punkcie w Trojanowie stwierdzono w 2004 r. - IV klasę czystości, a w roku 2005 - II klasę. Obecnie od 6 sierpnia 2008 r. obowiązuje nowe rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896).

Zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy są ścieki gromadzone w zbiornikach bezodpływowych, które często są nieszczelne lub wylewanie ścieków w przypadkowe miejsca.

Do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przyczyniają się także nawozy stosowane w rolnictwie, a także chemiczne środki ochrony roślin. Dużym zagrożeniem są również niewłaściwie stosowane nawozy, głównie naturalne, takie jak gnojowica, gnojówka, obornik. Następuje wtedy zanieczyszczenie wód gruntowych znacznymi stężeniami składnikami nawozu oddziałującymi przez dłuższy okres czasu na środowisko. Ponadto mogą być przyczyną zanieczyszczenia sanitarnego organizmami chorobotwórczymi.

Podstawowym zadaniem dla gminy jest rozwiązanie problemów związanych z gospodarką wodno – ściekową.

3.3.5. Gleby

Występujące typy i rodzaje gleb związane są z budową geologiczną i geomorfologiczną oraz warunkami wodnymi.

Na terenie gminy Godziesze Wielkie występują w przewadze słabe gleby. Gleby związane z obszarem wysoczyzny to:

- Gleby brunatne wytworzone z glin lekkich na glinach średnich. Są to gleby IIIb - IVa klasy bonitacyjnej kompleksu pszenno dobrego, odpowiednie dla wszelkich upraw zbożowych, okopowych, przemysłowych a także dla sadownictwa. Gleby te tworzą niewielkie enklawy na terenie gminy.
- Gleby bielcowe, brunatne wylugowane wytworzone z piasków gliniastych lekkich podścielonych glinami lekkimi oraz mady wytworzone z pyłów zwykłych, piasków gliniastych lub glinach. Są to gleby IVa – V klasy gruntów ornych kompleksu przydatności rolniczej żytniego dobrego. Są odpowiednie dla uprawy żyta, owsa i ziemniaków.
- Gleby brunatne wylugowane i czarne ziemie wytworzone z piasków oraz gleby murszowate wytworzone z piasków słabogliniastych o zakłóconych stosunkach wodno-powietrznych. Gleby te dominują na terenie gminy. Uprawiać na nich można żyto, ziemniaki, owies, koniczynę, łubin.

Doliny rzeczne wypełnione są mადami i glebami murszowo - torfowymi odznaczającymi się nadmiernym stałym lub okresowym uwilgotnieniem. Są to średnie i słabe użytki zielone IV - V klasy o charakterze stałym.

Udział poszczególnych kompleksów przydatności rolniczej w ogólnej powierzchni gruntów ornych przedstawione są w poniżej tabeli:

Kompleksy przydatności rolniczej (%pow. gruntów ornych)								
pszenno bdb 1	pszenno db 2	pszenno wadliwy 3	żytni bdb 4	żytni db 5	żytni słaby 6	żytni najsłabszy 7	Zbożowy Pastewny Mocny 8	Zbożowy Pastewny Słaby 9
0	0	2	3	12	31	40	1	11

Na terenie gminy najlepsze gleby należą do IIIb klasy bonitacyjnej i zajmują niespełna 1% gruntów ornych. Największy udział mają gleby klasy VI i V stanowiąc razem prawie 77% ogólnej powierzchni (IIIb – 1%; IVa – 11,0%; IVb - 10,0% V - 28,0%, VI - 49%, VIRz - 1%). Największe zwarte kompleksy gleb o wyższej bonitacji, występują w południowo - zachodniej części gminy w okolicach wsi Wola Droszewska, między Stobnem a Józefowem, mniejsze kompleksy występują na północ, wschód i południe od Godziesza Wielkiego, w okolicy Białej i Kakawy.

Na terenie gminy Godziesze Wielkie występują w większości słabe gleby. Są to w przeważającej części gleby bielcowe i brunatne wylugowane oraz murszaste o klasie bonitacyjnej V i VI, wytworzone na piaskach, kompleksów przydatności rolniczej żytnich. Niewielkie powierzchnie zajmują gleby lepszych klas bonitacyjnych. Ponadto występują gleby murszaste i murszowate oraz torfy w dolinach cieków wodnych.

Zmiany w środowisku glebowym na skutek działalności gospodarczej człowieka prowadzą do obniżenia żyzności i urodzajności gleby a w konsekwencji do zmian środowiskowych. Zaburzenie naturalnego obiegu pierwiastków poprzez wprowadzenie dużej ilości jonów wodorowych np. wraz z kwaśnymi deszczami bądź ich uwalnianiu poprzez stosowanie nawozów azotowych prowadzi do zakwaszenia gleb. Badania odczynu gleb użytkowanych rolniczo przeprowadzone przez Okręgową Stację Chemiczną – Rolniczą w Poznaniu w latach 2000 – 2004 wykazały znaczny udział na terenie gminy gleb kwaśnych (50,2 %), bardzo kwaśnych (24,4 %) i lekko kwaśnych (22,3%). Zakwaszenie gleb wpływa na zmniejszenie i

pogorszenie jakości uzyskiwanych plonów. Konieczne jest zatem wapnowanie jako metody naprawczej.

Potrzeby wapnowania określono jako:

- konieczne 16,0 %
- potrzebne 28,6 %
- wskazane 23,3 %
- ograniczone 17,5 %
- zbędne 14,6%

Zagrożeniem gleb jest zanieczyszczenie metalami ciężkimi oraz siarką. Wartość w glebie metali ciężkich stanowi w większości rezultat antropizacji środowiska przyrodniczego. Zawartość metali ciężkich i zanieczyszczenia nimi gleb Wielkopolski jest stosunkowo niewielkie i kształtuje się na poziomie zawartości naturalnej.

Jednym z powszechnie występujących metali jest ołów. Pochodzi on głównie ze spalin samochodowych. Jego stężenie w przypowierzchniowej warstwie gleby nie przekracza norm dopuszczalnych. Niewielka komasacja ołowiu zaznacza się jedynie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Generalnie, należy sądzić, że gleby terenu opracowania należą do słabo zanieczyszczonych.

Zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości pod zalesienia mogą zostać przeznaczone gleby lekkie - V, VI, VIz klasy bonitacyjnej, w tym gleby marginalne. Wg IUNG w Puławach grunty marginalne są to gleby pozostające obecnie w użytkowaniu rolniczym lub ewidencji użytków rolnych, które ze względu na niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze i antropogeniczne mają niską produktywność lub nie nadają się do produkcji zdrowej żywności i mogą lub powinny być przekwalifikowane w inną formę użytkowania, czyli przekazane pod zalesienie, zabudowę, użytki ekologiczne, rekreację. Do gruntów marginalnych zaliczane są cztery kategorie gruntów: 1) nieurodzajne gleby użytków rolnych, na których ze względu na niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze oraz erozję produkcja rolnicza jest nieopłacalna. W tej grupie około 90% zajmują bardzo lekkie, suche i jałowe gleby piaskowe. 2) gleby o różnej wartości bonitacyjnej, ale zanieczyszczone chemicznie. 3) tereny zniszczone lub przekształcone mechanicznie, pozbawione warstwy próchnicznej, czyli utwory bezglebowe. 4) tereny o niekorzystnych warunkach przyrodniczo – terytorialnych, o utrudnionych dojazdach lub utrudnionej uprawie mechanicznej. Z analizy map glebowo – rolniczych, użytkowania terenu oraz stopnia zanieczyszczenia środowiska wynika, iż na terenie gminy nie ma gleb marginalnych wynikających z zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi, terenów o utrudnionych dojazdach, nie ma również gleb wyjałowionych w wyniku intensywnych działań agrotechnicznych. Za grunty marginalne można uznać odsłonięte gleby powstałe w wyniku dzikiej eksploatacji piasków wydmy. Gleby najniższych klas, VI i VI Rz zajmują 50% powierzchni gruntów ornych gminy. Zalesienia są więc główną formą zagospodarowania gruntów niskiej jakości, których rolnicze użytkowanie jest ekonomicznie nieuzasadnione, zwiększając tym samym rentowność gospodarki wiejskiej.

3.3.6. Hodowla

Produkcja zwierzęca w gminie Godziesze Wielkie w sposób nadmierny nie obciąża środowiska i nie przekracza wartości określonych w przepisach wg których produkcja zwierzęca ze względu na ochronę środowiska nie może być większa niż 2 DJP na 1 ha użytków rolnych. Świadczy o tym obsada wszystkich zwierząt gospodarskich w gminie wynosząca powyżej 1,05 DJP na 1 ha użytków rolnych (średnia wartość dla województwa wielkopolskiego wynosi 0,91 DJP/1 ha). Hodowla zwierząt odbywa się głównie w indywidualnych rodzinnych gospodarstwach rolnych w technologii ściółkowej. Na terenie gminy większa hodowla drobiu znajduje się we wsiach:

- Borek – 1 kurnik – 20000 szt. (brojlery),
- Zadowice – 3 kurniki – 55000 szt. (brojlery),
- Końska Wieś – 2 kurniki – 40000 szt. (kaczki, kury)

W związku z hodowlą zwierząt zagrożeniem dla środowiska są gnojowica, obornik i odory. Zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu gnojowica i obornik zaliczane są do nawozów. Warunki glebowe na terenie gminy sprzyjają wykorzystaniu gnojowicy i obornika jako nawozów przy zachowaniu norm dotyczących dawki azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Fermy są źródłem uciążliwości zapachowych. Sprawa odorów nie została do tej pory uregulowana prawnie. Oddziaływania odorowe powodują konflikty społeczne w przypadku lokalizacji fermy hodowlanej blisko zabudowy mieszkaniowej. Hodowla zwierząt w małych i średnich gospodarstwach rolnych może także negatywnie oddziaływać na środowisko w przypadku niezgodnego z obowiązującymi przepisami przechowywania i stosowania nawozów naturalnych w gospodarstwach.

3.3.7. Szata roślinna

Wielowiekowa działalność człowieka doprowadziła do przekształcenia naturalnych zbiorowisk roślinnych, w tym również lasów. Gmina Godziesze Wielkie jest przykładem wykarczowania lasów na rzecz upraw polowych. Kompleksy leśne pozostały w północnej części gminy w Wolicy i w południowej w okolicach Sobocina i Zadowic, a także na wschód od Saczyna i w okolicach Zajączek Bankowych (Nadleśnictwo Kalisz).

Zajmują one stosunkowo małą część powierzchni gminy. Lesistość gminy wynosi tylko 15%.

Poza lasami na szatę roślinną składają się:

- roślinność parków i parkopodobna,
- roślinność cmentarzy,
- roślinność sadów,
- roślinność przydomowych ogródków,
- zieleń przydrożna, śródpolna i izolacyjna.

Lasy

Lasy występujące na terenie gminy w postaci kilku niedużych kompleksów wymagają ochrony jako główny regulator klimatu i wilgotności, wzięwszy pod uwagę wyjątkowo niską lesistość gminy. Lasy zaliczone są do ochronnych, pełnią rolę glebochronnych i wodochronnych. Są przydatne dla turystyki i rekreacji.

Wg podziału Tadeusza Trampler na regiony przyrodniczo – leśne gmina Godziesze Wielkie należy do III.9. Krainy Wielkopolsko–Pomorskiej, Dzielnicy Kotlin Żmigrodzko - Grabowskich. Lasy i grunty leśne zajmują 15,0% całkowitej powierzchni gminy przy średniej dla powiatu kaliskiego 20,2% i dla kraju 28,9%. Jest to wskaźnik niski w porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa wielkopolskiego wynoszącym 25,5%. Oprócz lasów komunalnych w Wolicy, tereny leśne występują w środkowo - zachodniej i wschodniej części gminy. Pod względem własnościowym, lasy państwowe pozostające w zasięgu oddziaływania Nadleśnictwa Kalisz, stanowią około 50% powierzchni lasów. W prywatnym władaniu znajduje się 793 ha lasów. W lasach gminy występuje duże zróżnicowanie siedlisk. Przeważa tu siedlisko boru suchego, uzupełnieniem jest siedlisko borów i lasów mieszanych świeżych oraz siedlisko boru suchego świeżego. Na wszystkich siedliskach gatunkiem dominującym jest sosna. W domieszce występuje dąb, brzoza, świerk. Na siedlisku lasów mieszanych świeżych występuje dość urozmaicona warstwa podszytu i runa leśnego. Lasy charakteryzują się dużym zagrożeniem pożarowym i małą odpornością drzewostanu na zagrożenie przez szkodniki, czemu sprzyja ich skład gatunkowy. Lasy na terenie gminy zaliczone zostały do ochronnych.

Tabela. Struktura władania gruntów leśnych gminy Godziesze Wielkie w roku 2007 na tle gmin powiatu kaliskiego

Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych [w ha]						
	Ogółem	w tym lasy	Powierzchnia gruntów leśnych – publicznych Razem	Własność gminy	Własność Skarbu Państwa		
					Ogółem	W zarządzie Lasów Państwowych	W zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych
Blizanów	4032,3	3932,6	3636,7	7,3	3629,4	3620,4	9,0
Brzeziny	5554,5	5436,8	4870,2	2,8	4867,4	4864,4	3,0
Ceków Kolonia	2520,2	2482,1	1856,7	2,7	1854,0	1842,0	12,0
Godziesze Wielkie	1493,6	1484,4	446,6	7,4	439,2	439,2	-
Koźminek	886,8	877,0	507,1	2,6	504,5	501,5	3,0
Lisków	749,9	749,3	114,8	-	114,8	114,8	-
Mycielin	4172,9	4077,9	3351,0	4,4	3346,6	3339,6	7,0
Opatówek	801,2	794,1	275,8	3,1	272,7	269,7	3,0
Szczytniki	488,8	483,5	212,8	3,0	209,8	209,8	-
Żelazków	897,5	876,4	845,3	3,5	841,8	832,8	9,0
Powiat Kaliski	23988,9	23521,4	18085,3	45,8	18039,5	17991,5	48,0

Jak wynika z obserwacji zmian w strukturze użytkowania gruntów gminy Godziesze Wielkie na przestrzeni kilku lat - brak jest zainteresowania ze strony właścicieli gruntów zalesianiem porolnym.

Tabela. Lesistość gminy Godziesze Wielkie w roku 2007 na tle gmin powiatu kaliskiego.

Gmina	Powierzchnia gminy [w km ²]	Powierzchnia lasów [w ha]	Lesistość [w %]
Blizanów	158	3932,6	25,0
Brzeziny	127	5436,8	42,8
Ceków Kolonia	88	2482,1	28,1
Godziesze Wielkie	105	1484,4	14,1
Koźminek	89	877,0	9,9
Lisków	76	749,3	9,9
Mycielin	111	4077,9	36,8
Opatówek	104	794,1	7,6
Szczytniki	110	483,5	4,4
Żelazków	114	876,4	7,7
Powiat Kaliski	1160	23521,4	20,3

Tabela. Grunty nieleśne zalesione w roku 2006 r. na tle gmin powiatu kaliskiego

Gmina	Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych [w ha]
Blizanów	2,5
Brzeziny	-
Ceków Kolonia	11,6
Godziesze Wielkie	-
Koźminek	-
Lisków	1,6
Mycielin	5,3
Opatówek	-
Szczytniki	-
Żelazków	0,5
Powiat Kaliski	21,5

Zieleń parkowa

Gmina Godziesze Wielkie nie jest zasobna w parki. Zabytkowy park podworski istnieje w Żydowie o powierzchni 3,46 ha wpisany do rejestru zabytków. Wartościowy park wpisany do ewidencji zabytków znajduje się również w Stobnie. Parki te należą do osób fizycznych.

Zieleń cmentarna

Zieleń związana jest z cmentarzami w Godzieszach Wielkich i cmentarzem w Starej Kakawie. Cmentarze katolickie są dobrze zachowane.

Zieleń ogródków i sadów.

Zieleń sadów odgrywa pomocniczą rolę w systemie ekologicznym gminy. Sady zajmują jednak bardzo małą powierzchnię 20 ha, co stanowi 0,25 % użytków rolnych. Uzupełnieniem roślinności zorganizowanej jest zieleń w ogrodach przydomowych, najczęściej niewielkich lecz intensywnie zagospodarowanych.

Zieleń przydrożna, śródpolna i izolacyjna

Roślinność nieleśna, przydrożna, śródpolna, izolacyjna pełni ważną rolę w systemie ekologicznym gminy. zieleń śródpolna (krzewy i drzewa-samosiejki) towarzysząca drogom, rowom, skarpom i ciekom, ukształtowała się w sposób naturalny. Występuje ona na całym obszarze gminy. Dolinę Proсны zajmują siedliska łągu wierzbowo-topolowego, przy czym starsze fragmenty łągów występują w postaci małych lasów wierzbowych, tworzonych głównie przez wierzbę kruchą i klon jesionolistny. W dolinie Proсны, Pokrzywnicy i Kiełbańnicy występują półnaturalne i antropogeniczne, darniowe zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe. Łąki te są obecnie mocno przesuszone, zasilane przez opady. Powierzchnia tych łąk jest sukcesywnie zmniejszana w wyniku ich przekształcania w pola uprawne. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki można zidentyfikować roślinność szuwarową, zmienno wilgotnych łąk. Istotnym elementem krajobrazu są szpalery drzew wzdłuż koryta Proсны i jej dopływów. Złożone są głównie z olszy czarnej i topoli czarnej. Zbiorowiska nieleśne są biotopem wielu gatunków fauny nie występujących na terenach leśnych. Dzięki naturalnej, dość bogatej rzeźbie dna doliny, woda utrzymuje się w zagłębieniach terenu będących dogodnymi miejscami gniazdowania niektórych ptaków.

Łąki i pastwiska zajmują powierzchnię ok. 14% użytków rolnych gminy. Poza dolinami rzecznyymi występują także w licznych obniżeniach terenowych w różnych częściach gminy. Szczególnie bogate układy ekologiczne powstają wtedy gdy łąki, zadrzewienia, zakrzewienia sąsiadują z terenami leśnymi. Mogą one wtedy pełnić funkcję korytarzy ekologicznych ułatwiając migracje fauny. Ważnym elementem krajobrazu są także zadrzewienia przydrożne,

które mają znaczenie ekologiczne i mają także swój udział w wychwytywaniu zanieczyszczeń.

Pomniki przyrody nieożywionej.

Na terenie gminy znajduje się 8 głazów narzutowych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cechy charakterystyczne	Lokalizacja
1.	Osiem głazów narzutowych	wymiary: około 60 – 100 cm szer. i około 50-80 cm wysokości	Przy drodze w lasku przy cmentarzu w Godzieszach Wielkich

3.3.8. Świat zwierzęcy

Najbardziej atrakcyjnym terenem dla bytowania, rozrodu i ostoi zwierząt są obszary zalesione i teren związany z dolinami i stawami. Z grubych zwierząt występują tu sarny i dziki. Z drapieżników wymienić można lisy, tchórze, kuny, jenoty. Dominuje jednak zwierzyna drobna: zające, bażanty, kuropatwy. Na terenie gminy występują stanowiska lęgowe chronionych gatunków ptaków: remiz, słowik rdzawy, kuropatwa, kobuz, czajka, bocian biały. Na terenie gminy brak jest ostoi ptaków o znaczeniu krajowym czy też międzynarodowym.

3.3.9. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. ukształtowanie terenu stwarzające, poza dolinami rzecznyymi, dogodne warunki budowlane,
2. korzystne warunki fizjograficzne dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
3. ukształtowanie terenu, układ dróg, warunki fizjograficzne - korzystne dla inwestycji związanych z rolnictwem i innych, pozarolniczych,
4. możliwości wykorzystania cennych przyrodniczo terenów gminy w celach dydaktycznych oraz jako potencjalnych obszarów rozwoju agroturystyki,
5. blisko położone lasy, dostępne dla celów rekreacyjnych i zbierania runa,
6. malowniczo meandrująca, dostępna dla celów rekreacyjnych i wędkarskich rzeka Prosna,
7. możliwości zalesienia nowych areałów gruntów niskich klas bonitacji gleb, co przyczyni się do powiększenia potencjału ekologicznego gminy,
8. istnienie obszarów zdrenowanych poprawiających warunki wodne na terenie gminy,
9. występowanie obszarów zieleni wysokiej – parków podworskich oraz zieleni przydomowej i cmentarnej – jako elementów wspomagających system środowiska przyrodniczego gminy,
10. występowanie na terenie gminy form ochrony przyrody, tj. pomników przyrody nieożywionej,
11. przebieg przez teren gminy doliny rzecznej pełniącej rolę korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadgminnym (rzeka Prosna) i lokalnym (mniejsze cieki wodne), umożliwiającej migrację różnych gatunków zwierząt oraz pełniącej rolę ciągu wentylacyjnego,
12. występowanie ostoi ptaków,
13. istnienie na części terenu gminy systemu kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków,
14. rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. wzmożona niekontrolowana penetracja terenów leśnych wynikająca z funkcji rekreacyjnej ekosystemów leśnych, a przyczyniająca się do degradacji środowiska przyrodniczego,
2. funkcjonowanie stacji paliw płynnych, szczególnie tych zrealizowanych przed kilkudziesięciu laty, stanowiących potencjalne źródło skażenia środowiska (gleb oraz wód podziemnych), w przypadku ewentualnej awarii,
3. występowanie nieszczelnych szamb i niekontrolowane przedostawanie się niebezpiecznych związków do ziemi i wód powierzchniowych,
4. brak sieci kanalizacji sanitarnej na części terytorium gminy,
5. małe powierzchnie gleb wysokich klas bonitacyjnych podlegających ochronie przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (III klasa) nie stwarzają możliwości rozwoju gospodarki rolnej,
6. niska lesistość gminy.

3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

3.4.1. Osadnictwo

Rozwój osadnictwa na terenie gminy Godziesze Wielkie można prześledzić na podstawie Archeologicznego Zdjęcia Polski. Jak wynika z tej analizy praktycznie cała gmina jest obszarem ważnym z punktu archeologicznego z uwagi na udokumentowane, bądź potencjalne możliwości występowania tutaj znalezisk archeologicznych. Ze strefy ochrony archeologicznej zostały wyłączone dwa obszary w Wolicy i Nowej Kakawie. Wszelka działalność inwestycyjna, zatem, związana z pracami ziemnymi (a także zalesienia i odlesienia), musi być uzgodniona ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wieś gminna Godziesze, o której pierwsza wzmianka pochodzi z 1295 roku, należała dawniej do klucza opatowskiego majątków arcybiskupów gnieźnieńskich. Wieś Wolica – pierwsza wzmianka pochodzi z 1443 r.

Wzmianki historyczne sięgające początków XIII wieku wspominają o istnieniu wsi Żydów. Wieś po raz pierwszy wzmiankowana była w źródle z 1213 roku jako część uposażenia klasztoru Cysterek w Ołoboku. Właścicielami Żydowa byli m.in. Biedrzyńscy, generał Józef Zajączek, Aleksander Gołembowski, Halina Sokolnicka. Ostatnim właścicielem majątku był Emil Fulde.

3.4.2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Na terenie gminy istnieją najcenniejsze zasoby dziedzictwa kulturowego wpisane do Państwowego Rejestru Zabytków:

- kościół parafialny św. Bartłomieja w Godzieszach Wielkich - nr rejestru 590/A, decyzja nr KL - IV - 73/80/54 z dnia 04.06.1954,
- dzwonnica przy kościele parafialnym św. Bartłomieja w Godzieszach Wielkich - nr rejestru 221/A, decyzja nr KL-III-880/19/69 z dnia 01.02.1969,
- wyposażenie kościoła parafialnego św. Bartłomieja - nr rejestru 45/WLKP z dnia 22.01.2003
- grodzisko wczesnośredniowieczne w Józefowie - nr rejestru 460/A, decyzja nr KL - III - 5340/26/85 z dnia 02.02.1985,
- osada kultury przeworskiej w Stobnie – nr rejestru 85/Wlkp/A z 06.03.2002
- dwór w Żydowie - nr rejestru 503/A, decyzja nr KL-III - 5340/69/88 z dnia 26.08.1988,
- spichlerz w Żydowie - nr rejestru 534/A, decyzja nr KL -III - 5340/81/90 z dnia 25.07.1990,

- stodoła w Żydowie - nr rejestru 534/A, decyzja nr KL -III - 5340/81/90 z dnia 25.07.1990,
- park dworski w Żydowie - nr rejestru 534/A, decyzja nr KL -III - 5340/81/90 z dnia 25.07.1990.

Żydów – w skład zespołu dworskiego wchodzi: a) dwór, b) stodoła, c) spichlerz, d) park.

- a) Dwór. Pochodzi prawdopodobnie z lat 90. XVIII w., rozbudowany w 1912 r. przez nowego właściciela Emila Fulde. Po 1945 r. zaniedbany i zdewastowany, część obiektu zawalona. Ustawiony w parku, nieopodal zbocza doliny. Jest to obiekt murowany z cegły, podpiwniczony. Parterowy korpus główny nakryty wysokim dachem czterosпадowym, piętrowym, ryzalit zachodni kopułą, a ryzalit wschodni tarasem, na który było wejście z facjaty z dachem dwusпадowym. W trakcie zachodnim znajdowały się reprezentacyjne wnętrza z salonem głównym. Od północy sąsiedował z biblioteką z marmurowymi ikonami. Obecnie stanowi własność prywatną i jest ruiną.
- b) Stodoła. Murowana z 1887 r.
- c) Spichlerz. Zbudowany w XIX w. przez Aleksandra Gołembowskiego w stylu neogotyckim, ustawiony na zboczu wąwozu. Obecnie ruina.
- d) Park. Ukształtowany w 3 ćwierci XIX wieku przez Gołembowskich na bazie starszego zadrzewienia. Staraniem Fuldów został powiększony i przekształcony wraz z rozbudową dworu w 1912 roku. Przed wschodnią elewacją znajdował się kwietnik na planie serca, a od zachodu obszerna polana z klombami kwiatowymi, ogródkiem skalnym, drewnianą altaną i kortem tenisowym, zamienionym w okresie PRL-u na boisko. Po 1945 r., tak jak całe założenie, został przetrzebiony oraz zaniedbany. Obecnie ogrodzony stanowi własność prywatną. Park obejmuje działki: nr 56/11i 56/10 o łącznej powierzchni 4,23 ha, własność – skarb Państwa Polskiego – k.w. Dobra Rycerskie Żydów – hip. 1480; nr 56/9 – powierzchnia 0,14 ha, własność Skarb Państwa Polskiego – wieczyste użytkowanie Parafia Rzymsko – Katolicka w Chelmcach – k.w. 28390. Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje działki: 56/6 i 56/7 o łącznej powierzchni 3,18 ha, własność Jadwiga Anna Matusiak Bogaczyk – k.w. 17924.

Źródło: S. Małyszko. Majątki Wielkopolskie: Powiat Kaliski oraz decyzja w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków.

Godziesze Wielkie – kościół św. Bartłomieja Apostoła. Drewniany kościół powstał w latach 1782-1783 na miejscu starszego, XV wiecznego obiektu, który uległ zniszczeniu. Dach jest dwukalenicowy, kryty blacha z wieżyczką na sygnaturkę. Zwieńczona hełmem cebulastym z latarnią i krzyżem. Wnętrze zdobią: rokokowy ołtarz główny z 1783 roku z obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem (z poł. XVII w.) oraz trzy ołtarze boczne (rokokowy z ołtarzem św. Anny; barokowe p.w. Serca Jezusowego i p.w. Przemienienia Pańskiego).

3.4.3. Obiekty wpisane do ewidencji zabytkowych obiektów architektury i budownictwa

BALDOŃ

dom nr 14, drewn./głina, k. XIX w.

2. dom nr 22, mur. Ok. 1920 r.

BOREK

3. dom nr 63, drewn., k. XIX w.
4. dom nr 77, drewn., 4 ćw. XIX w.

GODZIESZE

5. zespół kościelny:
 - a. kościół parafialny p.w. Św. Bartłomieja, drewn., 1781 - 1782 r.
 - b. dzwonnica, drew., k. XVIII w.

- c. plebania, mur., 1910 r.
- d. organistówka, mur. 1910 r.
- 6. cmentarz:
 - a. grobowiec K. Bełta - Śniechowskiego, mur., pocz. XX w.,
 - b. grobowiec Władysława Jezierskiego, mur., k. XIX w.
- 7. szkoła, ul. Konopnickiej 25, ob. mieszkania, mur., k. XIX w.
- 8. remiza strażacka, ul. Cmentarna, mur., 1909 r.

ul. Borkowska:

- 9. dom nr 7, drew., 1924 r.
- 10. zagroda nr 9: a) dom, drew., 1866 r., b) stodoła, drewn. 1903 r., c) bud. gosp., drew. 1900 r.

ul. Cmentarna:

- 11. dom nr 8, mur., 1929 r.,

ul. Konopnickiej:

- 12. dom nr 6, drew./mur., k. XIX w.,
- 13. dom nr 10 drew., 1 poł. XIX w. przebud.,
- 14. dom nr 11, ruda/mur., k. XIX w.
- 15. dom nr 17, drewn., 1925 r.,
- 16. dom nr 20, drewn., 1 ćw. XX w.,

ul. Kosmowa:

- 17. zagroda nr 3 a) dom drewn., poł. XIX w., b) obora, drewn. poł. XIX w.,
- 18. stodoła nr 5, drewn., poł. XIX w.,
- 19. zagroda nr 6 a) dom. drewn. poł. XIX w., b) obora, ruda, 1900 r.,
- 20. dom nr 8, mur., 1926 r.,
- 21. obora nr 14, ruda ok. 1910 r.,
- 22. dom nr 22, drew., 2 ćw. XIX w.,

ul. Krótka:

- 23. dom nr 2, mur./ drewn., pocz. XX w./d. Sp. „Samopomoc Chłopska”,

ul. Ostrowska:

- 24. dom nr 2 mur, 1928 r.,
- 25. stodoła nr 44, drewn., k. XIX w.,
- 26. spichlerz - piwnica nr 52, drew./mur., poł. XIX w. przeb.,

Rynek:

- 27. dom nr 1, mur., pocz. XX w.,
- 28. dom nr 2. drewn., k. XIX w.,
- 29. dom nr 3, mur., 1935 r.,
- 30. dom nr 5, mur., 1930 r.,

ul. 24 Stycznia:

- 31. dom nr 19, mur., 1935 r.,

ul. Zadowicka:

- 32. dom nr 3. drewn., k. XIX w.,
- 33. dom nr 5, drewn., 1914 r.,
- 34. dom nr 35, drewn., 1915 - 17 r.,
- 35. dom nr 38, drewn., 1917 r.,
- 36. zagroda nr 42 a) dom., drewn. p. XX w., b) stajnia - obora., drewn., k. XIX w.,
- 37. stodoła nr 44, drewn., ok. 1910 r.,
- 38. dom nr 46, drewn., ok. 1918 - 22 r.,
- 39. dom nr 50, drewn., ok. 1930 r.,
- 40. dom nr 58, drewn., p. XX w.,
- 41. dom nr 60, drewn., p. XX w.,
- 42. dom nr 66, drewn., 1922 r.,

GODZIESZKI

- 43. dom nr 3, drewn., 1885 r.,
- 44. dom nr 7. drewn., ok. 1910 r.,
- 45. dom nr 11, drewn., ok. 1918 r.,
- 46. dom nr 14, drewn., 1915 r.,
- 47. dom nr 16, drewn., 1925 r.,
- 48. piwnica nr 21. ruda., ok. 1920 r.,
- 49. zagroda nr 23 a) dom drewn., p. XX w., b) spichlerz, drewn. p. XX w., c) piwnica, ruda, p. XX w.,
- 50. dom nr 24, drewn., ok. 1917 - 19 r.,

KAKAWA NOWA

- 51. dom nr 3, drewn., ok. 1918 r.,
- 52. dom nr 8, drewn., 1910 r.,
- 53. dom nr 10, drewn., p. XX w.,
- 54. zagroda nr 15 a) dom drewn., ok. 1920 r., b) piwnica, mur, 1922 r.,
- 55. dom nr 57. drewn., p. XX w.,

KOŃSKA WIEŚ

- 56. dom nr 19, drewn., k. XX w.,

SACZYN

- 57. dom nr 3, glina, ok. 1930 r.,
- 58. stodoła nr 11, k. XIX w.,
- 59. dom nr 25, drewn., k. XIX w.,
- 60. dom nr 35, drewn., p. XX w.,
- 61. dom nr 36, drewn., ok. 1920 r.,
- 62. dom nr 76, drewn., 1 ćw. XX w.,
- 63. dom nr 97, drewn., 1872 r.,
- 64. budynek starej Szkoły Podstawowej,

SKRZATKI

- 65. zagroda nr 6: a) dom drewn., 1924 r., b) obora, drewn., 1 ćw. XX w.,
- 66. stodoła nr 12, drewn., 1880 - 1900 r.,

STOBNO

- 67. zespół dworski:
 - a. dwór, mur., 2 ćw. XIX w. przebud. po 1961 r.,
 - b. stajnia, bud. inwentarski, 4 ćw. XIX w.,
 - c. park, 3 ćw. XIX w.,
- 68. dom nr 33, drewn., k. XIX w.,

TAKOMYŚLE

- 69. dom nr 15, drewn., 1 ćw. XX w.,
- 70. dom nr 16, drewn. 1925 r.,
- 71. dom nr 23, drewn., 1860 - 70 r.,

WOLA DROSZEWSKA

- 72. dom nr 53, drewn., 1868 r.,
- 73. obora nr 88, mur., ok. 1920 r.,

WOLICA

- 74. dom nr 6, drewn., 1931 r.,
- 75. stodoła nr 49, drewn. 1 ćw. XX w.,

ZAJACZKI BANKOWE

- 76. dom nr 1, drewn., 1900 r. d. karczma,
- 77. stodoła nr 5, drewn. 1900 r.,
- 78. dom nr 21, drewn., 4 ćw. XIX w.,

ŻYDÓW

- 79. figura przydrożna Matki Bożej, mur., 1923 r.,
- 80. zespół dworski:

- a. dwór, mur., k. XIX w. rozbudowa w 1912 r.,
- b. stodoła, mur., 3 ćw. XIX w.,
- c. spichlerz, mur., 3 ćw. XIX w.,
- d. park, 3 ćw. XIX w.,
- 81. kordon graniczny, mur., 1910 - 1914., ob. szkoła podstawowa,
- 82. dom nr 3, drewn., l. 20 XX w.,
- 83. dom nr 6, drewn., k. XIX w.,
- 84. dom nr 13 (ul. Szkolna 46), drewn., l. 1936 r.,
- 85. dom nr 30, drewn., p. XX w.,
- 86. dom nr 43, drewn., p. XX w.,
- 87. dom nr 47, mur., l. 30 XX w.,
- 88. dom nr 73, drewn., 1 ćw. XX w.

3.4.4. Pomniki

Na terenie gminy występują następujące pomniki:

1. W lesie Wolickim w 1960 r. odsłonięto pomnik upamiętniający rozstrzelanych 21 osób w 1941 r.
2. Opodal wsi Krzemionka, przy skrzyżowaniu dróg Godziesze – Ołobok i Kakawa – Kąpie, znajduje się pomnik z kamieni polnych ku czci 36 mieszkańców okolic, ofiar drugiej wojny światowej.
3. We wsi Saczyn jest pomnik b. Stryjasa.
4. W Szwacinie w 2002 roku powstał Las Pamięci oraz obelisk dedykowany ofiarom zamachu na World Trade Center w Nowym Jorku 11 września 2001 roku – uroczyste odsłonięty 15.05.2002 r.

3.4.5. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu zasobów dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. występowanie obiektów zabytkowych o znaczącej randze artystycznej i historycznej, kształtujących obraz gminy,
2. siedzibą gminy jest wieś o walorach kulturowych, co umożliwia wypromowanie go na atrakcję turystyczną,
3. możliwość zachowania w niezmienionej formie, nielicznie już występującej, tradycyjnej zabudowy zagrodowej,
4. występowania na terenie gminy zespołu podworskiego z dworem, parkiem i zabudowaniami gospodarczymi w Żydowie (bardzo zaniedbany) – dawny majątek ziemiański – wzbogaca ofertę turystyczną gminy,
5. rozwinięta sfera działalności kulturalnej i rekreacyjnej,
6. dogodne warunki komunikacyjne obiektów i zespołów zabytkowych z siecią dróg,
7. możliwość wykorzystania dziedzictwa kulturowego w procesie, szeroko pojętej, promocji walorów turystyczno-krajoznawczych, stymulującego także działalność gospodarczą.

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. brak źródeł finansowania dla właściwego utrzymania istniejących obiektów zabytkowych o znaczącej randze artystycznej i historycznej, wymagających szczególnego traktowania, a co za tym idzie stałych nakładów finansowych,
2. zły stan techniczny obiektów zabytkowych w pozostałościach zabudowań dawnych majątków ziemskich, będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub ich niewłaściwej przebudowy lub rozbudowy,

3. występujący nieregulowany prawnie status własnościowy niektórych obiektów zabytkowych,
4. ograniczone możliwości skutecznej egzekucji skierowanej do właścicieli i użytkowników dóbr kultury – popartej wsparciem finansowym - w celu należytego ich użytkowania,
5. przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkaniowego (zagrodowego) poprzez stosowanie współczesnych standardów, w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa, nie kultywująca lokalnej tradycji,
6. zanikające zainteresowanie właścicieli i użytkowników dalszym użytkowaniem budownictwa drewnianego, z uwagi na małą jego funkcjonalność oraz bardzo ograniczone możliwości (lub ich brak) adaptacyjne,
7. brak środków finansowych niezbędnych dla zahamowania dekapitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej.

3.5. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym Ochrony ich zdrowia.

3.5.1. Gospodarka mieszkaniowa

Mieszkalnictwo

Na terenie gminy istnieje 2114 mieszkań, co oznacza, że na jedno mieszkanie przypadają przeciętnie 4,03 (dla powiatu 3.84) osoby, a średnia powierzchnia użytkowa na mieszkańca wynosi 25 m (dla powiatu 25 m). (dane z 2007 r.). Dla porównania w 1997 r. istniało 1697 mieszkań, na jedno mieszkanie przypadało 4,68 osoby, a średnia powierzchnia użytkowa na mieszkańca wynosiła 17,2 m. Są to mieszkania wybudowane przez mieszkańców gminy. W poniższej tabeli zestawiono liczbę mieszkań, izb oraz powierzchnię użytkową tych mieszkań, oddanych do użytku w 2007 roku na terenie gminy.

Gminy	Liczba mieszkań	Liczba izb	Powierzchnia użytkowa w m ²	
			mieszkań	przeciętna 1 mieszkania
Blizanów	33	190	4815	133,9
Brzeziny	14	81	1689	120,6
Ceków Kolonia	4	18	551	137,8
Godziesze Wielkie	41	230	5151	125,6
Koźminek	20	115	2773	138,7
Lisków	7	42	848	121,1
Mycielin	6	35	724	120,7
Opatówek	40	233	5494	137,4
Szczytniki	16	100	2274	142,1
Żelazków	29	158	4161	143,5
Powiat Kaliski	214	1224	28625	133,8

Wszystkie ww. mieszkania oddane były do użytku w 2007 r. w budynkach indywidualnych. W 2007 roku oddano do użytkowania 41 mieszkań i taki wysoki wskaźnik utrzyma się co najmniej do 2012 r. Prognozuje się wzrost liczby ludności do 9502, stąd potrzeba wybudowania nowych mieszkań przy utrzymaniu 25 m² powierzchni użytkowej

przypadającej na jedną osobę. Do 2012 r. należałoby wybudować dodatkowo 246 mieszkań, czyli 41 na rok.

Tereny mieszkaniowe

Największe skupisko terenów mieszkaniowych jest we wsi Borek, Wolica i Stobno Siódme oraz Godziesze Wielkie. Są to najczęściej niewielkie zespoły domów mieszkalnych jednorodzinnych wolnostojących, rzadziej bliźniaczej oraz zlokalizowane w enklawach ciągów zabudowy zagrodowej. Funkcjami towarzyszącymi zabudowie mieszkaniowej, wbudowanymi w parterach i w oddzielnych budynkach, są usługi publiczne i komercyjne. Mieszkańcy gminy zgłaszają wnioski dotyczące nowych lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa ta realizowana jest w oparciu o uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, bądź też w oparciu o wydawane przez Wójta Gminy decyzje o warunkach zabudowy.

3.5.2. Obsługa ludności.

Państwo oraz samorząd mają ustawowy obowiązek zapewnić dostęp ludności do usług, które nazywamy usługami publicznymi. Wraz z transformacją ustrojową państwa niektóre usługi publiczne zmieniły swą dotychczasową kwalifikację częściowo komercjalizując się. Dotyczy to w szczególności usług lekarskich oraz zaopatrzenie w lekarstwa.

Rozmieszczenie terenów usług publicznych i usług, które do niedawna posiadały wyłącznie taką kwalifikację, koncentrują się w siedzibie gminy w Godzieszach Wielkich.

Jednostki o największej koncentracji usług komercyjnych to Godziesze Wielkie, Godziesze Małe, Wolica, Borek, Żydów, Stobno Wieś, Stobno Siódme i Wola Droszewska. Inne jednostki o wyróżniającym się skoncentrowaniu usług komercyjnych, ale znacznie mniejszym od w/w to Saczyn, Kakawa Stara i Kapie.

Administracja samorządowa

Siedzibą administracji lokalnej – samorządowej najniższego szczebla, czyli gminy – jest wieś Godziesze Wielkie. Administracja lokalna wykonuje usługi, które zachowały status powszechnego i nieodpłatnego dostępu (nie licząc obowiązku podatkowego). Urząd Gminy funkcjonuje w centrum wsi. Na terenie gminy nie występują żadne inne jednostki administracji.

Administracja samorządowa reprezentowana jest przez organa gminy, którymi są Rada Gminna i Wójt.

Administracja ponadlokalna

Na administrację ponadlokalną składa się administracja samorządowa drugiego szczebla - powiatowa i trzeciego szczebla - wojewódzka. Pierwsza z nich ma swoją siedzibę w położonym w sąsiedztwie miście Kaliszu i sprawowana jest przez Radę Powiatu Kaliskiego oraz Starostę Kaliskiego. Aparatem wykonawczym jest Urząd Starostwa Powiatowego mieszczący się również w Kaliszu.

Zgodnie z ustawą kompetencyjną część zagadnień związanych z obsługą mieszkańców (m.in. pozwolenia na budowę, nadzór budowlany, ewidencja geodezyjna, rejestracja pojazdów, itd.) są w gestii Starostwa Powiatowego w Kaliszu, obejmującego swoją działalnością teren gminy. Tym samym działalność ta prowadzona jest poza granicami gminy.

Administracja samorządowa trzeciego szczebla reprezentowana jest przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego, Zarząd i Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Siedziba Urzędu Marszałkowskiego mieści się w mieście Poznaniu. Obsługa mieszkańców przez te organa jest mniej powszechna, jednak ma ona również istotny wpływ na sposób funkcjonowania społeczności lokalnej. Marszałek Województwa – co bardzo istotne - ma również w swoich kompetencjach kwestie dysponowania środkami unijnymi.

Administracja rządowa na terenie Województwa Wielkopolskiego reprezentowana jest przez Wojewodę Wielkopolskiego. Również i w tym przypadku siedzibą Wojewody Wielkopolskiego jest miasto Poznań. W gestii Wojewody pozostają sprawy przede wszystkim związane z nadzorem nad działalnością samorządową.

Administracja specjalna

Poza podstawowymi służbami publicznymi, na które składają się władze samorządowe trzech szczebli i władze rządowe, funkcjonuje również administracja specjalna.

Istotną kwestią z punktu funkcjonowania mieszkańców gminy jest bezpieczeństwo publiczne. W celu utrzymania porządku publicznego na terenie gminy jest Komisariat Policji. Komisariat Policji zajmuje lokal w budynku usytuowanym w centrum wsi Godziesze Wielkie w sąsiedztwie Urzędu Gminy. Podlega on Miejskiemu Komendantowi Policji w Kaliszu.

Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez Ochotnicze Straże Pożarne, mające swoje siedziby w większości wsi gminy.

Ustawowy obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego ciąży na Komendzie Miejskiej Straży Pożarnej w Kaliszu.

Pozostałe służby administracji specjalnej nie mają swoich siedzib na terenie gminy. Głównie mieszczą się one w Kaliszu. Do nich należy zaliczyć przede wszystkim służby sanitarne reprezentowane przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Istotną dla funkcjonowania gminy jest również sprawa ochrony środowiska. Zadanie w zakresie kontroli stanu środowiska wykonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, którego Inspektor mieści się również w mieście Kaliszu. W Kaliszu mieści się również siedziba Prokuratora Rejonowego.

Usługi zdrowia

Podstawowym czynnikiem warunkującym poprawne warunki bytowania jest zapewnienie ludności odpowiedniej opieki społecznej. Pierwszoplanową rolę odgrywa podstawowa opieka zdrowotna realizowana bezpośrednio na terenie gminy.

Ochrona zdrowia to dziedzina życia, która została w ostatnim okresie zreformowana. Opiera się ona obecnie na innych zasadach finansowania niż było to przez ostatnich kilkadziesiąt lat, kiedy to służby medyczne zatrudniane były przez państwo, a koszty funkcjonowania placówek zdrowotnych w całości pokrywane były z budżetu państwa. Nowy system opiera się na instytucji funkcji lekarza rodzinnego. Odstąpiono również od rejonizacji. Finansowanie służby zdrowia odbywa się przez kontraktację usług medycznych. Wprowadzona reforma zdrowia miała w założeniu służyć lepszej obsłudze pacjenta.

W odczuciu znaczącej części społeczeństwa taka poprawa nie nastąpiła. Swobodny wybór przychodni ma znaczenie symboliczne w środowiskach gmin wiejskich, gdzie funkcjonują pojedyncze placówki. Dostęp do opieki szpitalnej jest zasadniczo ograniczony różnymi względami natury ogólnej (bliskość terytorialna, mobilność komunikacyjna, itp.) i napotyka często na problemy natury formalnej. Niemniej jednak obecnie na terenie gminy może działać i działa wiele podmiotów, które oferują swoje usługi w zakresie ochrony zdrowia. Usługi te realizowane są zarówno poprzez kontraktację usług (finansowanie z budżetu państwa), jak i na zasadach komercyjnych (finansowanie bezpośrednio przez usługobiorcę).

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy pełni głównie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Godzieszach Wielkich. Komórki ZOZ w tej jednostce to: Poradnia Lekarza Rodzinnego, Poradnia Ginekologiczno – Położnicza, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej, Gabinet Położnej Środowiskowo – Rodzinnej, Gabinet Zabiegowy i Punkt Szczepień. Ośrodek zatrudnia 3 lekarzy. W skład jego usług wchodzi między innymi: badania ogólnolekarskie, orzekanie o stanie zdrowia, opieka nad dziećmi i młodzieżą szkolną, szczepienia ochronne, działania diagnostyczne, rehabilitacja osób niepełnosprawnych, zabiegi stomatologiczne. Ośrodek realizuje usługi medyczne z zakresu podstawowych badań laboratoryjnych, zdjęć rentgenowskich klatki piersiowej i kości, gastrokopu, USG jamy brzusznej. Usługi te są realizowane w zakresie zadań objętych kontraktem z Wielkopolską Kasą Chorych. Opieka nad matką i dzieckiem jest realizowana kompleksowo poprzez działalność Poradni K.

Na terenie gminy w miejscowości Wolica działa Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy. W jego skład wchodzi następujące jednostki organizacyjne: Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy, Zakład Mikrobiologii, Wojewódzka

Przychodnia Chorób Płuc i Gruźlicy, Zakład Rentgenodiagnostyki oraz Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej.

Poza zakładem publicznym funkcjonują prywatne gabinety lekarskie we wsiach: Borek, Stobno Wieś, Krzemionka, Żydów, Wolica i Godziesze Wielkie, stomatologiczne we wsiach: Wolica i Borek, pielęgniarские we wsiach: Wola Droszewska, Saczyn i Godziesze Wielkie oraz gabinety fizjoterapeutyczne we wsiach: Wolica i Stobno Siódme. Usługi te mieszczą się w lokalach usytuowanych w budynkach o funkcji mieszkalnej i innych.

Zaopatrzenie w lekarstwa realizują położone na terenie gminy apteki, które po reformie ustrojowej państwa skomercjalizowały się i obecnie winny być omawiane w dziale poświęconym handlu.

Oświata i wychowanie

Samorząd gminny zobowiązany został – na podstawie obowiązujących przepisów - do zorganizowania na terenie gminy systemu oświaty w zakresie podstawowego i obowiązkowego kształcenia dzieci (wychowanie przedszkolne i podstawowe). Obecnie obowiązujące przepisy prawa wprowadziły wyraźny podział kompetencyjny pomiędzy organem prowadzącym szkołę, a sprawującym nadzór pedagogiczny.

Szkoły

Na terenie gminy Godziesze Wielkie możemy mówić o trzech rodzajach szkół, tj. szkołach podstawowych, gimnazjach i liceum.

Szkoły podstawowe

Plan sieci szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Godziesze Wielkie został ustalony następującymi uchwałami:

- Nr 31/V/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 10.03.1999 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej w Godzieszach Wielkich o strukturze organizacyjnej klas I-VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Do obwodu szkoły należą: Godziesze Wielkie, część wsi Bałdoń (od nr 1 do nr 13), oraz Takomyśle (dodane uchwałą Nr VI/29/2003 z 20.03.2003),
- Nr 33/V/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 10.03.1999 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej w Kakawie Starej o strukturze organizacyjnej klas I-VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Do obwodu szkoły należą: Kakawa Stara, Kakawa Nowa, część wsi Rafałów (od nr 1 do nr 18),
- Nr 34/V/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 10.03.1999 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej w Stobnie 6-7 o strukturze organizacyjnej klas I-VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Do obwodu szkoły należą: Stobno Wieś, Stobno 6-7, Józefów, część wsi Bałdoń (od nr 14 do nr 52),
- Nr 35/V/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 10.03.1999 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej w Saczynie o strukturze organizacyjnej klas I-VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Do obwodu szkoły należy wieś Saczyn,
- Nr 36/V/99 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 10.03.1999 r. w sprawie przekształcenia niepełnej Szkoły Podstawowej w Żydowie o strukturze organizacyjnej klas I-VI w pełną Szkołę Podstawową o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Do obwodu szkoły należy wieś Żydów.

Uchwały te weszły w życie z mocą od 1 września 1999 roku.

Plan sieci szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Godziesze Wielkie stanowią:

- Szkoła Podstawowa w Godzieszach Wielkich, położona przy ul. ks. A. Kordeckiego 5, o strukturze organizacyjnej klas I-VI, wchodząca w skład Zespołu Szkół,
- Szkoła Podstawowa w Woli Droszewskiej, o strukturze organizacyjnej klas I-VI, wchodząca w skład Zespołu Szkół,
- Szkoła Podstawowa w Kakawie Starej, o strukturze organizacyjnej klas I-VI,
- Szkoła Podstawowa we wsi Stobno Siódme, o strukturze organizacyjnej I-VI,

- Szkoła Podstawowa w Żydowie, położona przy ul. Szkolnej 72, o strukturze organizacyjnej I-VI,
- Szkoła Podstawowa w Saczynie, o strukturze organizacyjnej I-VI,
- Szkoła Podstawowa w Zadowicach, o strukturze organizacyjnej I-III.

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę szkół, pomieszczeń szkolnych i oddziałów w roku szkolnym 2007/2008 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu Kaliskiego.

Tabela. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Liczba szkół	Liczba pomieszczeń szkolnych	Liczba oddziałów
Blizanów	8	69	40
Brzeziny	5	46	36
Ceków Kolonia	5	37	27
Godziesze Wielkie	7	52	40
Koźminek	3	28	26
Lisków	6	44	34
Mycielin	3	28	20
Opatówek	6	63	42
Szczytniki	8	56	42
Żelazków	7	56	41
Powiat Kaliski	60	500	370

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

W oparciu o powyższe można stwierdzić, iż system oświaty na terenie gminy, w ramach nowych zasad funkcjonowania, oparty został – w ramach kształcenia podstawowego - na siedmiu szkołach podstawowych: sześć (I-VI) umiejscowionych w Godzieszach Wielkich, Żydowie, Stobnie Siódmym, Woli Droszewskiej, Kakawie Starej, Saczynie oraz jednej (I-III) w Zadowicach.

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2007/2008 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu Kaliskiego.

Tabela Uczniowie szkół podstawowych w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Uczniowie		Uczniowie klasy I
	ogółem	w tym kobiety	
Blizanów	650	328	85
Brzeziny	454	230	66
Ceków Kolonia	342	167	54
Godziesze Wielkie	515	236	63
Koźminek	437	217	72

Lisków	420	203	55
Mycielin	364	168	53
Opatówek	793	382	120
Szczytniki	597	284	92
Żelazków	537	261	91
Powiat Kaliski	5609	2729	833

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę absolwentów szkół podstawowych w roku szkolnym 2007/2008 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu Kaliskiego.

Tabela Absolwenci szkół podstawowych w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Absolwenci	
	ogółem	w tym kobiety
Blizanów	122	48
Brzeziny	87	39
Ceków Kolonia	62	28
Godziesze Wielkie	107	52
Koźminek	77	37
Lisków	78	33
Mycielin	86	48
Opatówek	154	63
Szczytniki	115	55
Żelazków	102	37
Powiat Kaliski	1074	474

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Gimnazja

Plan sieci gimnazjów prowadzonych przez Gminę stanowią:

- Gimnazjum w Godzieszach Wielkich, położone przy ul. ks. A. Kordeckiego 5, o strukturze organizacyjnej klas I-III,
- Gimnazjum w Woli Droszewskiej, o strukturze organizacyjnej klas I-III.

Gimnazja, które po raz pierwszy rozpoczęły działalność w roku szkolnym 1999/2000 zorganizowane zostały we wsiach: Godziesze Wielkie i Wola Droszewska na bazie istniejących już szkół podstawowych. Mieszczą się one na wspólnych terenach.

Z dniem 1 września 2002 r. utworzono Zespół Szkół Nr 2 w Godzieszach Wielkich na bazie istniejącego publicznego Gimnazjum i Liceum Profilowanego (uchwała Nr 173/XXX/2002 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 22 marca 2002 r.).

Z dniem 1 września 2006 r. utworzono Zespół Szkół w Woli Droszewskiej na bazie istniejącej Szkoły Podstawowej, Publicznego Przedszkola i Gimnazjum w Woli Droszewskiej (uchwała Nr XLIV/182/2006 Rady Gminy Godziesze Wielkie z dnia 28 kwietnia 2006 r.).

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę gimnazjów dla dzieci i młodzieży w

roku szkolnym 2007/2008 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu Kaliskiego.

Tabela. Gimnazja dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Liczba szkół	Liczba pomieszczeń szkolnych	Liczba oddziałów
Blizanów	3	26	17
Brzeziny	1	13	12
Ceków Kolonia	2	14	11
Godziesze Wielkie	2	18	15
Koźminek	1	13	10
Lisków	1	12	12
Mycielin	1	11	11
Opatówek	4	23	22
Szczytniki	5	15	19
Żelazków	2	34	17
Powiat Kaliski	24	196	159

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę uczniów gimnazjów w roku szkolnym 2006/2007 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu Kaliskiego.

Tabela. Uczniowie gimnazjów w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Uczniowie		Uczniowie klasy I
	ogółem	w tym kobiety	
Blizanów	377	183	123
Brzeziny	274	126	91
Ceków Kolonia	197	87	61
Godziesze Wielkie	312	163	104
Koźminek	238	114	76
Lisków	261	118	81
Mycielin	244	125	85
Opatówek	536	236	168
Szczytniki	370	175	113
Żelazków	323	135	101
Powiat Kaliski	3406	1584	1087

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dla porównania w poniższej tabeli zestawiono liczbę **absolwentów** gimnazjów w roku szkolnym 2007/2008 w gminie Godziesze Wielkie oraz w pozostałych gminach Powiatu

Kaliskiego.

Tabela. Absolwenci gimnazjów w roku szkolnym 2007/2008

Wyszczególnienie	Absolwenci	
	ogółem	w tym kobiety
Blizanów	130	73
Brzeziny	86	47
Ceków Kolonia	60	29
Godziesze Wielkie	96	48
Koźminek	93	50
Lisków	93	50
Mycielin	74	43
Opatówek	161	81
Szczytniki	106	48
Żelazków	145	78
Powiat Kaliski	1161	612

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Licea

Plan sieci liceum prowadzonych przez Gminę stanowią:

- Liceum Profilowane. Profil: Zarządzanie Informacją,
- Liceum Ogólnokształcące z klasą z elementami wojskowymi.

Wchodzą w skład Zespołu Szkół Nr 2 w Godzieszach Wielkich przy ul. ks.A. Kordeckiego10.

Usługi oświaty – przedszkole

Na omawianym obszarze funkcjonują następujące placówki przedszkolne:

- Publiczne Przedszkole w Godzieszach Wielkich przy ul. ks. A. Kordeckiego 2,
- Publiczne Przedszkole w Woli Droszewskiej.

W 2008 roku powstały dwa nowe przedszkola:

- Publiczne Przedszkole w Saczynie,
- Publiczne Przedszkole Białej.

Mogą one przyjąć od 16 do 18 dzieci.

Liczba dzieci uczących się w przedszkolach zwiększyła się o 30-40 dzieci. Przedszkole w Saczynie mieści się przy miejscowej Szkole Podstawowej. Natomiast przedszkole w Białej mieści się w budynku, gdzie wcześniej prowadzona była tego typu placówka przez Stowarzyszenie Familijny Poznań.

Przedszkola łącznie dysponują liczbą miejsc - około 100. Przyjęto tyle dzieci ile zadeklarowano miejsc. Szacuje się, że wychowaniem przedszkolnym objętych jest obecnie 52% małych mieszkańców w wieku 3 - 6 lat.

W poniższej tabeli zestawiono liczbę placówek przedszkolnych oraz miejsc w przedszkolach na terenie gminy Godziesze Wielkie oraz poszczególnych gmin Powiatu Kaliskiego w roku 2007. Wynika z niego, iż tylko jedna gmina posiada wyższą liczbę miejsc niż gmina Godziesze Wielkie w przedszkolach spośród pozostałych gmin Powiatu Kaliskiego.

Wyszczególnienie	Liczba placówek		Miejsca w przedszkolach
	Ogółem	w tym przedszkola	
Blizanów	8	2	73
Brzeziny	5	1	87
Ceków Kolonia	5	1	50
Godziesze Wielkie	7	2	100
Koźminek	3	1	98
Lisków	5	1	87
Mycielin	5	4	87
Opatówek	7	3	100
Szczytniki	8	3	143
Żelazków	7	1	50
Powiat Kaliski	62	21	1206

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

W poniższej tabeli zestawiono liczbę oddziałów oraz liczbę dzieci w przedszkolnych oraz miejsc w przedszkolach na terenie gminy Godziesze Wielkie oraz poszczególnych gmin Powiatu Kaliskiego w roku 2007. Wynika z niego, że gmina Godziesze Wielkie jest na drugim miejscu wśród gmin Powiatu Kaliskiego o największej liczbie oddziałów i dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów		Liczba dzieci	
	Ogółem	w tym w przedszkolach	Ogółem	w tym w przedszkolach
Blizanów	8	4	157	76
Brzeziny	8	4	109	81
Ceków Kolonia	6	2	90	44
Godziesze Wielkie	13	6	191	99
Koźminek	7	5	138	115
Lisków	8	4	114	80
Mycielin	7	6	122	99
Opatówek	12	6	223	116
Szczytniki	11	6	186	148
Żelazków	20	3	150	53
Powiat Kaliski	110	56	1690	1121

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Usługi z zakresu kultury

Od najdawniejszych czasów ogniskami krzewienia kultury na obszarze gminy były kościoły obrządku rzymsko - katolickiego. Pełniły one doniosłą rolę w kształtowaniu ludzkich świadomości i postaw integrując społeczności lokalne niekiedy znacznie bardziej niż granice administracyjne. W 1992 roku powołana została Diecezja Kaliska, w skład której wchodzi

cała gmina Godziesze Wielkie. Na terenie gminy jest kilka parafii: pod względem terytorialnym największy obszar obejmuje parafia w Godzieszach Wielkich (św. Bartłomieja Ap.), która nie wykracza poza granice gminy, parafia w Chełmcach (Narodzenia NMP) w gminie Opatówek z kaplicą w Żydowie (Bł. Michała Kozali) i kaplicą szpitalną w Wolicy, parafia w Kakawie Starej (NMP Królowej Polski).

W poniższej tabeli zestawiono liczbę placówek bibliotecznych oraz liczbę ludności w przeliczeniu na 1 placówkę biblioteczną na terenie gminy oraz poszczególnych gmin Powiatu Kaliskiego w roku 2007.

Wyszczególnienie	Liczba placówek bibliotecznych		Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną
	Ogółem	w tym biblioteki i filie	
Blizanów	3	3	3110
Brzeziny	2	2	2932
Ceków Kolonia	3	2	1512
Godziesze Wielkie	2	2	4256
Koźminek	1	1	7498
Lisków	2	1	2707
Mycielin	2	2	2450
Opatówek	3	3	3417
Szczytniki	3	3	2661
Żelazków	5	5	1807
Powiat Kaliski	29	27	2778

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Niepoślednią rolę w krzewieniu kultury zajmuje biblioteka w Godzieszach Wielkich z dwoma filiami wiejskimi, dysponując jednym ze skromniejszych księgozbiorów (23.1 tys. woluminów) w powiecie kaliskim. Dla porównania księgozbiór ten ponad dwukrotnie mniej posiada woluminów niż zasoby placówek w gminie Żelazków (51.1 tys. woluminów) czy Opatówek (46.9 tys. woluminów).

Poziom wypożyczeń na jednego czytelnika jest dość wysoki w porównaniu do innych gmin powiatu kaliskiego i wynosi 20,1 woluminy w 2007 roku. Dla porównania w gminie Żelazków, która posiada największy księgozbiór i na jedną placówkę przypada tylko 1807 osób, to jeden czytelnik wypożyczył w 2007 r. tylko 14,7 woluminów.

Gmina Godziesze Wielkie jest uboga w obiekty, w których można upowszechniać kulturę. Większe imprezy kulturalne odbywają się w salach Ochotniczej Straży Pożarnej.

W Zespole Szkół nr 2 w Godzieszach Wielkich co roku odbywa się Festiwal Piosenki Legionowej i Żołnierskiej. W życiu kulturalnym regionu nie można pominąć działalności Koła Gospodyń Wiejskich w Saczynie, Woli Droszewskiej i Godzieszach Wielkich, które uświetniają różne imprezy swoimi potrawami.

Usługi łączności

W gminie funkcjonuje jeden Urząd Pocztowy w Godzieszach Małych obsługujący cały teren gminy. Obecny stan zainwestowania i zaobserwowane tendencje dalszego rozwoju telefonii analogowej i komórkowej zapowiadają szybkie osiągnięcie pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie korzystania z komunikacji telefonicznej. Sieć analogowa jest przystosowana do rozbudowy w miarę zwiększającego się zapotrzebowania na ten rodzaj telefonii. Istniejące obiekty i urządzenia telefonii komórkowej w ocenie zarządzającej nimi nie oddziałują i nie będą negatywnie oddziaływały na zdrowie ludności, świat roślinny i zwierzęcy, powietrze, powierzchnię ziemi i kopaliny. Nie są i nie będą źródłem powstawania odpadów lub innych uciążliwości dla środowiska.

Usługi handlu

Te najbardziej rozpowszechnione usługi należą jednocześnie do najtrudniejszych w procesie ich klasyfikacji. Przy obecnych mechanizmach rynkowych często mamy do czynienia z placówkami oferującymi szerokie spektrum towarów różnych branż, świadczącymi dodatkowo usługi rzemieślnicze w zakresie oferowanego asortymentu, czy nie posiadające ściśle handlowego charakteru. Usługi te podzielono na trzy grupy, które objęły :

- sklepy spożywcze, spożywczo - przemysłowe, mięsne,
- placówki obsługi transportu i komunikacji,
- różne.

Największe nasycenie placówkami handlu występuje w Wolicy, gdzie w 2008 r. działało ich 32, Borku – 19 i w Godzieszach Wielkich -18. W przeważającej liczbie wsi funkcjonują drobne sklepy spożywcze i spożywczo - przemysłowe, wolnostojące znajdujące się w centralnej ich części lub w przypadku nowopowstałych - w pomieszczeniach wydzielonych z budynków mieszkalnych. Silną koncentrację wykazują placówki obsługi transportu i komunikacji reprezentowane przez sklepy z częściami motoryzacyjnymi oraz stacje paliw w Godzieszach Wielkich i Końskiej Wsi. Zarejestrowanych jest 135 placówek handlowych.

Usługi rzemiosła

Najliczniej reprezentowane typy usług rzemiosła nie są związane z określonym terytorium i świadczy się je w dowolnych miejscach. Do tej grupy można zaliczyć usługi murarskie, instalatorstwo elektryczne, sanitarne, malarskie i tapeciarskie oraz po części stolarskie, rozpowszechnione głównie we wsi Kąpie. Cztery podmioty, jak to wynika z wykazu Urzędu Gminy zajmuje się mechaniką pojazdową i cztery przetwórstwem mięsa prowadząc swoją działalność w wielu przypadkach w zaadoptowanych na ten cel zagrodach wiejskich.

Usługi sportu i rekreacji

Na terenie gminy najważniejszym miejscem pełniącym funkcję sportowo- rekreacyjną jest Gminny Ośrodek Rekreacyjno – Sportowy w Szwacinie we wsi Godziesze Małe na polanie, która powstała po wielkim pożarze tego kompleksu leśnego. Północną jej część przeznaczono na stadion, na którym odbywają się różnego rodzaju imprezy gminne, a na południowej w 2002 r. powstał Las Pamięci oraz obelisk dedykowany ofiarom zamachu na World Trade Center w Nowym Jorku 11 września 2001 roku – uroczyste odsłonięty 15.05.2002 r. W miejscu spalonego lasu młodzież posadziła 5000 drzewek. Na terenie ośrodka odbywają się m. in. dożynki gminne, obchody Dnia Strażaka, Drużynowe Mistrzostwa Szkół Podstawowych i Gimnazjów w kolarstwie przełajowym i Turnieje Siatkowej Piłki Piżowej. Prężnie działają kluby sportowe:

- przy Zespole Szkół w Woli Droszewskiej - Klub Sportowy Kolarski „Zefir”,
- przy Zespole Szkół w Godzieszach Wielkich – Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy,
- w Godzieszach Wielkich – Ludowy Zespół Sportowy.

Na terenie lasu we wsi Wolica istnieje od dawna strzelnica myśliwska należąca do Polskiego Związku Łowieckiego, Zarząd Okręgowy w Kaliszu, gdzie okresowo rozgrywane są zawody strzeleckie.

Gastronomia

Na terenie gminy czynna jest restauracja we wsi Godzieszach Wielkich oraz bar.

3.5.3. Poziom jakości życia

Poziom jakości życia na terenie gminy nie odbiega od poziomu spotykanego na terytorium innych, porównywalnych jednostek administracyjnych. Należy ocenić, iż wszyscy mieszkańcy mają zagwarantowane najważniejsze podstawowe potrzeby – które mogą być zrealizowane przez władze publiczne i jednostki działające na rzecz ogółu mieszkańców - warunkujące funkcjonowanie człowieka w dzisiejszym świecie. Do nich należy zaliczyć między innymi: mieszkania, opiekę zdrowotną, naukę, zaopatrzenie w wodę, odbiór odpadów i łączność.

Niedogodnością jest natomiast brak: kanalizacji na terenie całej gminy, brak sieci gazowej, brak nawierzchni utwardzonych na części dróg gminnych i powiatowych oraz znaczna odległość do usług wyższego rzędu.

3.5.4. Wnioski

Z wyżej opisanych warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. istnienie silnego, pod wieloma względami, ośrodka gminnego skupiającego wszystkie niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, funkcje społeczne,
2. wystarczająca, jak na potrzeby mieszkańców gminy, baza oświatowa,
3. powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich,
4. sąsiedztwo dobrze rozwiniętej opieki szpitalnej w Kaliszu i Wolicy,
5. rzeka Proсна stanowiąca szlak wodny, która może pełnić lokalną i ponadlokalną funkcję rekreacyjną,
6. turystyka piesza i rowerowa w oparciu o istniejące zabytki, urokliwe miejsca i kompleksy leśne,
7. rozwój funkcji rekreacyjnej w pobliżu projektowanego zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
8. wykorzystanie urokliwych miejsc w zakolu rzeki Proсны i przy rzece Pokrzywnicy pod tereny rekreacyjne plenerowe,
9. rozwój funkcji agroturystyki: stadniny koni, szkoły jeździeckie, łowiska ryb oraz we wsiach położonych w sąsiedztwie projektowanego zbiornika retencyjnego "Wielowieś Klasztorna".

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną, zwłaszcza na obrzeżach gminy,
2. występowanie mieszkań o standardzie niskim i bardzo niskim - w poszczególnych wsiach,
3. wysokie koszty utrzymania szkół i ośrodka zdrowia,
4. zawężony zakres usług medycznych związany z niedostateczną liczbą mieszkańców,
5. obowiązek powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego a wysoka odpłatność za wiele usług medycznych,
6. pogarszająca się dostępność do usług zdrowia,
7. brak akwenu wodnego dla celu rekreacyjno –wypoczynkowego,
8. brak obiektów sportowych,
9. niewielka oferta dla odwiedzających jednodniowych i przejeżdżających przez teren gminy,
10. wydłużający się w czasie proces powstawania zbiornika na Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
11. niewystarczająca, w stosunku do możliwości, oferta kulturalna i turystyczna.

3.6. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

3.6.1. Ocena stanu zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Zagrożenia powodzią

Najistotniejszym zjawiskiem, jakie może narazić na niebezpieczeństwo ludność i jej mienie jest powódź. Przez teren gminy przepływają rzeki: Proсна, Pokrzywnica i Kiełbaśnica.

Zagrożenie powodziowe dotyczy przede wszystkim terenu położonego wzdłuż doliny Prośny. Rzeki Pokrzywnica i Kielbaśnica są uregulowane i nie stwarzają zagrożenia powodziowego.. Rzeki zasilane są z opadów atmosferycznych i topniejącej pokrywy śnieżnej, a także poprzez system melioracji wodnych. Roztopy po okresie zimowym oraz okresy obfitych opadów przyczyniają się do wysokich stanów wód w rzekach. Nie powodują one jednak zagrożenia powodziowego katastrofalnego. Rozlewiska ograniczają się do dolin rzecznych. Urządzenia piętrzące istniejące na tych rzekach pozwalają na ograniczenie odpływu i wydłużenie spływu wody w okresach suszy przyczyniając się do regulacji odpływu wód i ich retencjonowania. Rzeką Prośną jest nieuregulowana, często rozwidła się, meandruje tworząc liczne zakola, zmienia koryto. Charakteryzuje się dużymi wahaniami stanów wód i gwałtownymi przyborami objętości przepływów, w wyniku roztopów zimowo-wiosennych lub długotrwałych opadów atmosferycznych. Stanowi wtedy zagrożenie powodziowe dla terenów leżących w jej dolinie we wsi Żydów, Wola Droszewska, Kakawa Nowa i Stara.

Tabela: Tereny zalewowe oraz zagrożone powodzią obiekty na terenie gminy wg „Programu Ochrony Środowiska”.

L.p.	lokalizacja, nazwa rzeki, km rzeki	Ważne zagrożone obiekty oraz mienie
1.	m. Żydów, rzeka Prośna 72 km + 100 m	most na drodze Kalisz – Borek, zabudowania mieszkalne i gospodarcze
2	m. Żydów, rzeka Prośna 73 km + 100 m	most na drodze lokalnej, zabudowania mieszkalne i gospodarcze
3	m. Żydów, rzeka Prośna 77 km + 100 m	most na drodze Śmiejów - Józefów, zabudowania mieszkalne i gospodarcze
4	m. Wola Droszewska, rzeka Prośna 85 km + 500 m	most na drodze Wola Droszewska - Ołobok, zabudowania mieszkalne i gospodarcze
5	m. Kakawa Stara, rzeka Prośna 89 km + 500 m	zabudowania mieszkalne i gospodarcze

Dane: Internet

Do uregulowania spraw powodziowych niewątpliwie przyczyni się projektowany zbiornik retencyjny na rzece Prośnie - " Wielowieś Klasztorna".

Zagrożenia pogodowe.

Ekstremalne stany pogodowe stanowią powszechne zagrożenie w naszym kraju. Są to bardzo silne wichury, długotrwałe, intensywne opady deszczu i śniegu, które często powodują ogromne straty. Wymagają zabiegów organizacyjnych i przeznaczenia dużych środków finansowych na likwidację skutków żywiołowych.

Zagrożenia czystości powietrza

Degradacja atmosfery i klimatu jest najpowszechniej występującym i najdotkliwiej odczuwalnym przez mieszkańców efektem negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. O zasięgu zanieczyszczeń decyduje nie tylko natężenie emisji gazów i pyłów, ale również transport uwarunkowany lokalnymi warunkami terenowymi oraz warunkami meteorologicznymi. Źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy są: domostwa i obiekty gospodarcze, drogi – zanieczyszczenia komunikacyjne, emisja zanieczyszczeń z ciągników i maszyn rolniczych, emisja nieorganiczna pyłów np. z dróg gruntowych, placów składowych, terenów pozbawionych roślinności oraz emisja związana z przyspieszoną uprawą szklarniową. Na terenie gminy brak jest większych zakładów produkcyjnych, które emitowałyby zanieczyszczenia do powietrza. Istniejące Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe "Polskie Mięso - Krążyński" posiada kotłownię olejową, nie przyczynia się więc do zanieczyszczenia powietrza. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i gleby jest ciepłownictwo. Spalanie węgla jest źródłem ponad 49% emisji dwutlenku siarki, 32% tlenków azotu oraz znacznego procentu emisji dwutlenku węgla.

Dominującym nośnikiem energii cieplnej jest w dalszym ciągu węgiel kamienny, choć obserwuje się przechodzenie na inne „czyste” nośniki energii – olej opałowy, gaz propan-butan czy energię elektryczną. Planowana budowa gazociągu wysokiego ciśnienia może stworzyć okazję do gazyfikacji gminy i zmianę sposobu ogrzewania w wielu gospodarstwach domowych.

Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się także emisja z kominów ogrodnich opalanych tradycyjnymi nośnikami energii.

Do źródeł niezorganizowanych zaliczyć należy hałdy surowców pylistych, składowiska a także transport komunikacji kołowej. Na analizowanym terenie może występować dość duża emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w pojazdach samochodowych, co jest związane ze wzrastającym natężeniem ruchu pojazdów, szczególnie na drodze powiatowej Kalisz – Brzeziny oraz bezpośrednim przebiegiem innych dróg. Ruch na tej drodze znacznie wzrośnie po wybudowaniu zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna. Wg informacji Zarządu Dróg Powiatowych w Kaliszu natężenie ruchu na drodze powiatowej Kalisz - Brzeziny nie było badane. Mogą również pojawiać się zanieczyszczenia pochodzące z eksploatacji pojazdów i urządzeń rolniczych na terenie gminy.

W rejonie opracowania brak jest punktów pomiarowych zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Od 2002 roku WIOŚ w Poznaniu, na podstawie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, przeprowadza coroczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego. Ocena taka została wykonana również w 2007 roku z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin (WIOŚ 2008)¹. Klasyfikacja stref pod kątem zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzeny, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu wg kryteriów ochrony zdrowia (WIOŚ) pozwoliła zaliczyć strefę kalisko-jarocińską (w którym znajduje się teren gminy Godziesze Wielkie) do klasy A, co oznacza, że nie zanotowano tu przekroczenia dopuszczalnego poziomu badanych substancji a ze względu na O₃ (ozon) całą strefę wielkopolską do klasy C. Wg kryterium odniesionych do ochrony roślin strefę kalisko-jarocińską ze względu na SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A, co oznacza, że nie odnotowano tu przekroczenia dopuszczalnego poziomu badanych substancji. Natomiast ze względu na ozon całą strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. W obrębie strefy należy jednak zidentyfikować obszary przekraczania wartości dopuszczalnych. Po przeprowadzeniu wizji lokalnej i rozpoznaniu zainwestowania terenu można stwierdzić, że stan powietrza atmosferycznego ze względu na małą liczbę i charakter źródeł zanieczyszczeń, a także dobre warunki przewietrzania na terenie gminy jest bardzo dobry.

Zagrożenia hałasem

Klimat akustyczny jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska przyrodniczego, bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka.

W stosunku do hałasu ustawa Prawo ochrony środowiska przyjmuje takie same zasady, obowiązki i formy postępowania, jak wobec pozostałych dziedzin ochrony środowiska. Dopuszczalne poziomy hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 nr 120, poz. 826). Na obszarze analizowanym i również na terenie gminy brak jest uciążliwych zakładów produkcyjnych, w tym również pod względem emisji hałasu do środowiska.

Największe zagrożenie hałasem, stanowi szczególnie droga powiatowa nr 209 Kalisz - Godziesze - Brzeziny. Natężenie ruchu na drodze tej nie było badane wg informacji uzyskanych w Zarządzie Dróg Powiatowych w Kaliszu. Negatywne oddziaływanie hałasu

¹ *Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2008 r.*

znacznie wzrośnie na tej drodze po wybudowaniu zbiornika retencyjnego Wielowieś Klasztorna. Ponadto przez gminę przebiegają inne drogi powiatowe, gminne utwardzone i gruntowe, których uciążliwość akustyczna nie jest tak duża. Z uwagi na wciąż rosnącą liczbę samochodów, największe zagrożenie akustyczne niesie ze sobą hałas komunikacyjny. Źródłem hałasu we wsi Wolica jest istniejąca od dawna w lesie strzelnica myśliwska położona blisko od zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 kwietnia 2000 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących budowy i użytkowania strzelnic (Dz.U.2000.Nr 27 poz.341) poziom hałasu przenikającego do środowiska podczas użytkowania strzelnicy nie może powodować przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych przepisami o ochronie i kształtowaniu środowiska. Hałas pochodzący od strzelnicy jest notowany okresowo podczas rozgrywania imprez strzeleckich w porze dnia. W celu dotrzymania standardów akustycznych dla planowanej zabudowy MN/RM właściciele strzelnicy powinni zastosować środki techniczne i organizacyjne minimalizujące oddziaływanie strzelnicy, a także należy w planie zagospodarowania przestrzennego linię zabudowy odsunąć od lasu.

Brak danych dotyczących poziomu hałasu na terenie gminy nie pozwala na charakterystykę sytuacji akustycznej w poszczególnych wsiach.

Zagrożenia promieniowaniem niejonizującym

Ustawa Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz. U. z 15 lutego 2008 r. Nr 25, poz.150) wdrożyła regulacje dotyczące pól elektromagnetycznych (PEM), które definiowane są łącznie jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz (zakres promieniowania niejonizującego). Rozkład pól elektrycznych i magnetycznych występujących w otoczeniu linii jest zależny od napięcia znamionowego linii prądu, jaki płynie przez te linie oraz od samej konstrukcji linii wysokiego napięcia. Pola elektromagnetyczne towarzyszą zazwyczaj każdej linii i stacji elektromagnetycznej o dużych wartościach, a właśnie przez gminę w północnej części ze wschodu na zachód przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Liczne są także linie 15 kV średniego napięcia, które są źródłem promieniowania elektromagnetycznego. Wzdłuż linii 110 KV obowiązuje strefa z zakazem zabudowy dla obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi o szerokości 15 m na stronę od skrajnego przewodu, zaś dla linii 15 KV strefa 5 m na stronę od skrajnego przewodu linii.

Generalnie tereny położone bezpośrednio pod liniami elektrycznymi i w sąsiedztwie stacji elektroenergetycznych mogą być wykorzystywane w rolnictwie do wszelkiego rodzaju upraw polowych, nie istnieją w tym zakresie żadne ograniczenia ("Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka", Warszawa 2005). Zaleca się natomiast zachowanie ostrożności przy zbliżaniu się do konstrukcji słupów przy korzystaniu z maszyn służących mechanicznej uprawie roli, a w szczególności pod przewodami linii.

Przez teren gminy przebiegają pasy teletransmisyjne wychodzące z radiowo - telewizyjnej stacji przekaźnikowej w Chełmcach położonej poza granicami gminy. W pasach tych nie należy lokalizować obiektów o wysokości ponad 40 m.

Na terenie gminy znajduje się stacja telefonii komórkowej na obiekcie SKR-u w Godzieszach Wielkich.

3.6.2. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wpływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. występowanie obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych,
2. budowa zbiornika retencyjnego na Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. zanieczyszczenie powietrza emisją niską, pochodzącą z indywidualnych kotłowni domowych, wykorzystujących tradycyjne nośniki energii,
2. przebieg przez teren gminy drogi powiatowa nr 209 Kalisz - Godziesze – Brzeziny, stanowiącej źródło hałasu i zanieczyszczeń,
3. brak stałych punktów monitorujących stan powietrza atmosferycznego,
4. potencjalne zagrożenie podmakania gruntów lub zalania wodami rzeki Proсна,
5. wydłużający się w czasie proces powstawania zbiornika na Prośnie „Wielowieś Klasztorna”.

3.7. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

3.7.1. Ocena potrzeb i możliwości rozwoju gminy

Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy ma za zadanie zidentyfikowanie niedoborów w zakresie pewnych sfer działalności na terenie gminy w kontekście zaspakajania potrzeb mieszkańców oraz ocenę możliwości wyjścia naprzeciw temu problemowi poprzez wskazanie sposobu jego rozwiązania.

Z dokonanych analiz na użytek niniejszego opracowania wynika, iż są dwie kwestie – w układzie przestrzennym – które mogą pozwolić na dalszy rozwój gminy. Są to miejsca pracy oraz miejsce zamieszkania. Te dwa zagadnienia ściśle się ze sobą łączą, bowiem zawsze praca, jako główny czynnik bytowania człowieka pociąga za sobą potrzebę wypoczynku, czyli zamieszkania.

Istniejące zasoby w sferze gospodarczej nie zapewniają wystarczającego zaplecza dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych. Konieczne zatem jest wyznaczenie nowych terenów rozwojowych, które zapewniłyby możliwości budowy nowych zakładów pracy na terenie gminy. Korzystnym uwarunkowaniem dla rozlokowania terenów dla potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej jest przebieg przez środek gminy, z północy na południe, drogi powiatowej. Na bazie tego układu komunikacyjnego należałoby upatrywać dalsze możliwości rozwojowe gminy w sferze gospodarczej. Predysponowane do tego rodzaju działalności są tereny w miejscowości Godziesze Małe, na północ od Godziesza Wielkiego.

Tworzenie się nowych miejsc pracy ściśle wiąże się z potrzebą rezerwowania nowych terenów o funkcji mieszkaniowej. Narastające tendencje do powstawania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej na terenach położonych na północy gminy w bliskich okolicach Kalisza tj. Żydów, Wolica i Borek należy wykorzystać i kontynuować. Wsie te stają się tzw. ”sypialnią” dla pracujących w Kaliszu.

Upatrywać rozwoju gminy należy również poprzez wykorzystanie istniejących potencjałów przyrodniczych gminy. Kompleksy leśne z licznymi zbiornikami wodnymi, dostępne do penetracji przez turystów dają podstawę do rozwoju agroturystyki, na bazie istniejącej, ale i nowej zabudowy, a po wybudowaniu na rzece Prośnie zbiornika „Wielowieś Klasztorna” - do rozwoju turystyki. W agroturystyce zaznaczają się dwie funkcje: stadniny koni ze szkołkami jeździeckimi (Wolica, Stobno Siódme i Kapie) i łowisko ryb (Stobno Wieś).

Oczywistą rzeczą jest, iż istnieje wiele rezerw terenowych dla rozwoju zabudowy w ramach istniejących kompleksów zabudowy wiejskiej. Stale powstające nowe siedliska w otoczeniu już istniejącej zabudowy pokazują, iż ciągle występuje potrzeba dalszego zabezpieczania nowych terenów budowlanych. Z uwagi na istniejącą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną zabudowa ta powinna być rezerwowana przede wszystkim wzdłuż istniejących dróg, co pozwoli na zminimalizowanie kosztów wyposażenia tych terenów w niezbędne media.

Istotną rzeczą jest również rozwój układów komunikacyjnych na terenach nieprzygotowanych do zabudowy. Wytyczenie geodezyjne układów drogowych jest warunkiem niezbędnym dla możliwości wytyczania nowych działek budowlanych. Procesy te winny zatem być

podejmowane przez władze gminy w przypadku zaistnienia takich potrzeb. Jest to czynnik uznawany za jeden z najważniejszych czynników warunkujących rozwój.

W drogownictwie istotną rzeczą jest poprawa warunków ruchu, co niekiedy wiąże się z rozwojem sieci drogowej. Dla gminy ważną rzeczą byłoby wybudowanie nowych odcinków dróg gminnych dla poprawy warunków obsługi komunikacyjnej.

Dalsze czynniki rozwojowe, jakim są media zostały omówione w rozdziale poświęconym infrastrukturze technicznej.

3.7.2 Wnioski

Z wyżej opisanych potrzeb i możliwości rozwoju gminy wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, które zapewniłyby możliwości budowy nowych zakładów pracy na terenie gminy,
2. korzystny przebieg przez teren gminy drogi powiatowej dla rozlokowania terenów dla potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej,
3. możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego,
4. możliwość wykorzystanie istniejących potencjałów przyrodniczych gminy dla rozwoju turystyki,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

istniejące zasoby w sferze gospodarczej nie zapewniają wystarczającego zaplecza dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych.

3.8. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

3.8.1 Ocena stanu prawnego gruntów

Stan prawny gruntów niekiedy jest istotnym uwarunkowaniem rozwoju gminy. Własność jest w Polsce prawnie chronione poprzez Konstytucję, która w art. 21 stanowi, iż Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia, natomiast wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.

Tym samym – za wyjątkiem inwestycji celu publicznego – to właściciel decyduje o faktycznym wykorzystaniu własnej nieruchomości, co oczywiste - w zgodzie z porządkiem prawnym zapisany albo w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo też ustalonym w drodze decyzji administracyjnej. Prowadzi to do tego, iż przy planowaniu przestrzeni na terenie gminy jedynym z elementów uwzględnianych winien być stan prawny gruntów. Zaprojektowanie bowiem inwestycji na konkretnym terenie nie gwarantuje możliwości zagospodarowania tych terenów wbrew woli właściciela. Dodatkowym elementem ograniczającym możliwości inwestowania jest rozdrobniona struktura gruntów, kształt działek i ich położenie w stosunku do układów drogowych. Siatka działek geodezyjnych, niekiedy o wydłużonych kształtach i wąskim froncie nie pozwala na poprawne projektowanie zabudowy. Taka sytuacja występuje nie tylko na terenie gminy Godziesze Wielkie, ale również na terenie większości obszaru kraju.

Na terenie gminy, podobnie jak na terenie innych jednostek administracyjnych, występuje większość form władania gruntami, o których mowa w Kodeksie Cywilnym i innych przepisach prawa. Większość gruntów władana jest przez osoby fizyczne. Są to przede wszystkim gospodarstwa rolne (z enklawami leśnymi), typowe działki mieszkaniowe jednorodzinne oraz część gruntów, na których prowadzona jest działalność gospodarcza.

Stosunkowo niewielka (w ogólnej ilości areалу gminy) jest ilość osób prawnych, głównie spółek. Najczęściej są to podmioty władające terenami o funkcjach usługowych i produkcyjnych, ale występują również podmioty władające gruntami rolnymi.

Z uwagi na kompleksy leśne zarządzane przez Lasy Państwowe, część gruntów gminy jest we władaniu Skarbu Państwa. Skarb Państwa posiada również ważne z punktu widzenia funkcjonowania państwa tereny zajęte pod wody płynące. Pozostałe grunty Skarbu Państwa (głównie pozostałości po dawnych przedsiębiorstwach państwowych) stanowią niewielki procent w skali całej gminy.

Również samorząd gminny posiada znaczne obszary gruntów, są to głównie zasoby komunalne (mieszkaniowe i inne) oraz wszystkie drogi publiczne gminne. Samorząd powiatowy posiada 5 dróg powiatowych o łącznej długości ponad 58 km.

3.8.2 Wnioski

Z wyżej opisanego stanu prawnego gruntów wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. uporządkowana struktura własności gruntów służących polityce państwa (kompleksy leśne, wody płynące),
2. uporządkowana struktura własności gruntów zajętych pod układy komunikacyjne o znaczeniu gminnym (drogi gminne) i ponadgminnym (drogi powiatowe),
3. funkcjonowanie zasobów gruntów będących w dyspozycji podmiotów gospodarczych możliwych do ich wykorzystania na cele tworzenia miejsc pracy,
4. duże arealy gruntów będące własnością prywatną możliwe do wykorzystania na cele inwestycyjne w drodze oddolnych, indywidualnych inicjatyw ich właścicieli,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. możliwość faktycznego zagospodarowania terenów na określone cele uwarunkowana wolą właściciela gruntu,
2. rozdrobniona struktura gruntów, kształt działek i ich położenie w stosunku do układów drogowych ogranicza możliwości inwestowania,
3. siatka działek geodezyjnych, niekiedy o wydłużonych kształtach i wąskim froncie nie pozwala na poprawne projektowanie zabudowy.

3.9. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Z uwagi na to, iż obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych dotyczą różnych sfer życia gminy omówionych w poszczególnych działach tematycznych, stąd uwarunkowania z tym związane również zostały podane w tych działach. Dotyczy to zarówno konkretnych obiektów i obszarów objętych indywidualnie ochroną na podstawie aktów prawa, jak i obszarów i obiektów chronionych na podstawie prawa powszechnie obowiązującego. W szczególności na terenie gminy Godziesze Wielkie występują następujące obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych, które zostały omówione w sposób szczegółowy w niżej podanych rozdziałach:

- Obiekty i obszary chronione na podstawie **ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami**, a więc obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz w ewidencji zabytkowych obiektów architektury i budownictwa zostały omówione w rozdziale 3.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.
- Obiekty i obszary chronione na podstawie **ustawy o ochronie przyrody**, to **pomniki przyrody nieożywionej**, zostały omówione w rozdziale 3.3. Uwarunkowania wynikające

ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

- Obszary chronione na podstawie **ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych**, a więc **gleby wysokich klas bonitacji gleb** zostały omówione w rozdziale 3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

- Obszary chronione na podstawie **ustawy o lasach**, a więc **lasy ochronne** zostały omówione w rozdziale 3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

- Obiekty i obszary chronione na podstawie **ustawy prawo wodne**, a więc **wody powierzchniowe** zostały omówione w rozdziale 3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

- Obiekty i obszary chronione na podstawie **ustawy prawo wodne**, a więc **wody podziemne** zostały omówione w rozdziale 3.11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

- Obszary chronione na podstawie **ustawy prawo geologiczne i górnicze**, a więc **surowce mineralne** zostały omówione w rozdziale 3.11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

- Obszary chronione na podstawie **ustawy prawo ochrony środowiska**, w zakresie ponadnormatywnego **hałasu, zanieczyszczenia powietrza, elektromagnetycznego promieniowania** oraz zagrożenia **pogodowe i powodzią** zostały omówione w rozdziale 3.6. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

3.10. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie gminy Godziesze Wielkie nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, stąd w niniejszym Studium nie formułuje się uwarunkowań z tym związanych.

3.11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

3.11.1. Budowa geologiczna i surowce mineralne

Budowa geologiczna

Gmina Godziesze Wielkie należy do północnej części Monokliny Przedsudeckiej i leży w granicach mniejszej jednostki zwanej Monokliną Kalisko - Złoczewską. W rejonie tym na zdenudowanej powierzchni utworów mezozoicznych osadziły się znacznej miąższości osady trzeciorzędu i czwartorzędu. Osady trzeciorzędu to piaski i iły z wkładkami węgla brunatnego (miocen) i w postaci ilów pstrych (pliocen) o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Osady trzeciorzędowe w wielu miejscach, w wyniku procesów glaciektonicznych wychodzą na powierzchnię. Osady czwartorzędu zdominowane są przez osady glacialne zlodowacenia środkowopolskiego, przykryte nieciągłym płaszczem utworów zlodowacenia północnopolskiego. Osady lodowcowe to gliny, gliny piaszczyste, piaski i żwiry fluwioglacjalne. Na terasie akumulacyjnej występują również piaski eoliczne. Całość gminy porożcinana jest dolinkami z osadami holocenскими głównie w postaci mułków i piasków oraz namułów i torfów często porośniętych roślinnością bagienną. Gmina Godziesze

leży na obszarze przedostatniego zlodowacenia skandynawskiego tj. środkowopolskiego. Rzeźba terenu ukształtowana została w okresie zlodowacenia środkowopolskiego (formy glacialne), a w okresie interglacjału emskiego, zlodowacenia bałtyckiego i holocenu wystąpiły procesy niszczenia i przeobrażania form glacialnych.

Surowce mineralne

Gmina Godziesze Wielkie należy do ubogich w surowce mineralne. Stwierdzono jedynie występowanie kruszyw naturalnych w postaci piasków drobnych, rzadziej grubych z wkładkami żwiru oraz torfów i gytii. Piaski eksploatowane są w wielu punktach (małe odkrywki) nielegalnie przez miejscową ludność na potrzeby lokalne. W wyniku prowadzonych prac poszukiwawczych udokumentowano kilka złóż piasku, z których złoża "Borek II" i "Stobno " zostały już wyeksploatowane i zrekultywowane. Aktualnie trwa eksploatacja na złożu "Stobno II". W 2008 r. udokumentowano złoża kruszywa naturalnego "Stobno III" (piasek) w miejscowości Stobno Siódme o łącznych zasobach bilansowych 267 256 tys. Mg. w w. kat. C₁ w granicach własności na działce nr 2/11 a nie w granicach geologicznych. Wyznaczono Pole A (część południowa działki) i Pole B (północna część działki). Powierzchnia całkowita złóż wynosi 2,5 ha. Miąższość złóż wynosi od 2,0 m. do 15,5 m. Wg wypisu z rejestru gruntów jest to rola V i VI klasy bonitacyjnej. Aktualnie niewielką część terenu złóż (Pole B) stanowi pole orne a pozostałą część stanowią las i nieużytki z licznymi starymi wyrobiskami po nielegalnym poborze piasku. Powierzchnia terenu na złożu jest urozmaicona o rzędnych od 108 do ponad 121 m. n.p.m. Od strony wschodniej pola A w odległości około 300 m od granicy złóż znajduje się pojedyncze siedlisko. W odległości około 1,5 km na zachód od terenu złóż przepływa rzeka Proсна. Teren złóż "STOBNO III" pozbawiony jest cieków i zbiorników wód powierzchniowych. Warunki hydrogeologiczne złóż są korzystne. Eksploatację przewiduje się w partiach zawodnionych do około 3,0 - 4,0 m. poniżej nawierconego przypowierzchniowego poziomu wodonośnego. W obrębie udokumentowanego złóż "STOBNO III" stwierdzono otworami badawczymi występowanie swobodnego zwierciadła wody na głębokości około 12 do 14 m. p.p.t. w Polu A i na głębokości około 2,5 do 6,5 m. p.p.t. w Polu B. Budowa geologiczna złóż jest stosunkowo prosta. Seria złożowa wykazuje bardzo małe zróżnicowanie w kierunku poziomym i pionowym. Serię złożową stanowią piaski w przewodzie drobnoziarniste z niewielką domieszką frakcji żwirowej. Lokalnie utwory te są pylaste, zaglinione. W Polu B podczas wiercen nawiercono na głębokości 2,5 m. p.p.t. utwory ilu pstrego, które w części środkowej tego pola w ilościach śladowych wychodzą na powierzchnię terenu. Złóż w Polu B ma zmienną miąższość i jest zaburzone glaciektogenicznie.

Do zmiany Studium zgłoszono jeszcze inne wnioski dotyczące eksploatacji powierzchniowej dla złóż, które będą wymagały udokumentowania.

W gminie Godziesze Wielkie w dolinach rzecznych Proсны i Pokrzywnicy występują torfy holoceniskie o łącznych zasobach 1055 tys.m³. Oszacowane zasoby są w całości pozabilansowe i nie nadają się do eksploatacji. Użytkowane są jako łąki i pełnią ważną rolę retencyjną w przyrodzie i jako siedlisko dla roślin i zwierząt.

3.11.2. Wody gruntowe i podziemne.

Jak już wspomniano w rozdziale 2.1. Związki gminy z regionem, podrozdziale 2.1.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne gmina Godziesze Wielkie wg podziału hydrologicznego Polski B. Paczyńskiego należy do regionu śląsko-krakowskiego (XII). Główne poziomy użytkowe w obrębie tego regionu stanowią poziomy wodonośne z wodami porowymi w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz wodami szczelinowymi i szczelinowo-porowymi w utworach jurajskich.

Zachodnia część gminy znajduje się w zasięgu struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony (OWO) w postaci Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 311, obejmującego całą dolinę Proсны (wg A.S. Kleczkowski). Jest to zbiornik posiadający zasoby dyspozycyjne w ilości około 123 000 m³ /d. o charakterze porowym, łatwym do zanieczyszczenia. Na obszarze

udokumentowanym dla ujęcia komunalnego dla miasta Kalisza, Lis - Zadowice zbiornik ten podlega najwyższej ochronie.

Charakter występowania pierwszego poziomu wód gruntowych uzależniony jest od charakteru budowy geologicznej oraz morfologii. Wyróżnić można na terenie gminy następujące rejony występowania wód gruntowych:

- **obszar wysoczyzny morenowej - wody gruntowe występują:**
 - w trudnoprzepuszczalnych utworach gliniastych, gdzie nie tworzy ona jednolitego zwierciadła, lecz występuje w postaci sączeń o zmiennej wydajności uzależnionej od wielkości opadów atmosferycznych; sączenia te występują na głębokości 1,6 - 2,0 m. p.p.t. Na terenach, gdzie przepuszczalne piaski podścielone są glinami, woda gruntowa zalega w piaskach na głębokości 1 - 2 m. a jej zwierciadło jest podparte.
 - w łatwoprzepuszczalnych piaskach, gdzie tworzy swobodne zwierciadło na głębokości poniżej 1 m.
- **dolina rzeki Proсны** - pierwszy poziom wód gruntowych występuje w przepuszczalnych piaskach tworząc zwierciadło swobodne, na głębokości do 1 m. Poziom charakteryzuje się dość dużymi wahaniami ca 0,5 m uzależnionymi od opadów atmosferycznych i spływu z terenów przyległych.
- **dolinki boczne** - stanowią strefy skoncentrowanego okresowego spływu wód powierzchniowych.

Na terenie gminy Godziesze Wielkie występują 3 poziomy wodonośne: czwartorzędowy, trzeciorzędowy, jurajski.

Poziom czwartorzędowy wgłębnny oddzielony od płytszego warstwą mułków i glin o zwierciadle napiętym, eksploatowany jest z głębokości 14 - 28 m przede wszystkim w zachodniej części gminy poprzez ujęcie komunalne dla miasta Kalisza Lis - Zadowice oraz poprzez ujęcie w miejscowości Biała.

Poziom trzeciorzędowy – ze względu na wykształcenie litologiczne osadów (pyły i piaski z pyłem węglowym) i małą miąższością (2–4m), charakteryzuje się małą wydajnością. Ujmowany jest tylko na terenie SUW Wolica z utworów mioceńskich z głębokości 120 m jako studnia awaryjna dla sąsiedniego ujęcia jurajskiego.

Poziom jurajski związany jest ze spękanymi wapieniami i marglami zalegającymi pod dużej miąższości kompleksem glin zwałowych i ilów plioceńskich. Ujmowany jest na terenie SUW w Wolicy z głębokości 205 m.

Łączne zasoby dyspozycyjne studni jurajskiej i trzeciorzędowej wynoszą 77 m³/h.

Gmina Godziesze Wielkie jest zwodociągowana. Przyjmuje się, że gmina w 100% jest zwodociągowana. Na koniec 2008 r. liczba przyłączy wynosiła 1743 szt. Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 166,2 km. System zaopatrzenia w wodę oparty jest na 2 stacjach uzdatniania wody na bazie ujęć wody w miejscowościach Wolica i Biała. Wieś Żydów zaopatrywana jest w wodę z wodociągu kaliskiego.

Ujęcia wód podziemnych w gminie Godziesze Wielkie przedstawia poniższa tabelka:

Lp.	Miejscowość	Epoka	Głębokość w m	Zasoby zatwierdzone Q w m ³ /h
1.	Biała	Plejstocen	28	42 - 28
2.	Wolica	Jura	205	66

Na terenie gminy Godziesze, w jej w północno - zachodniej części, wzdłuż Proсны znajdują się ujęcia wody podziemnej „Lis” dla miasta Kalisza, dla których wyznaczona jest nowa strefa ochrony bezpośredniej i strefa ochrony pośredniej. Strefy te zostały ustanowione Rozporządzeniem Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2009 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 116 poz.1885) w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Lis” dla miasta Kalisza. Rozporządzenie to znosi strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „LIS” dla m. Kalisza ustanowioną decyzją Wojewody Kaliskiego z

dnia 12 lutego 1997 r., znak: OSGw 6210/5/98, zmienioną decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego z dnia 5 marca 2009 r., znak: DSR.III.6213-69-3/08.

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje na powierzchni 1,27 km², a strefa ochrony pośredniej na powierzchni 10,57 km². Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest:

- składowanie i przechowywanie odpadów promieniotwórczych;
- lokalizowanie instalacji w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 j.t. z późn. zm.), których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości;
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- lokalizowanie oczyszczalni ścieków;
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych;
- składowanie środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach;
- budowa autostrad i dróg publicznych;
- lokalizowanie nowych ujęć wody, poza służącymi zwykłemu korzystaniu z wód;
- lokalizowanie ferm chowu lub hodowli zwierząt.

Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody wprowadza się następujące ograniczenia:

- lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz magazynów innych substancji niebezpiecznych dla wód podziemnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 j. t. z późn. zm.);
- lokalizowania budownictwa mieszkaniowego oraz turystycznego bez wcześniejszego skanalizowania terenu lub zgody włączenia ich w istniejącą sieć kanalizacyjną;
- wydobywania kopalin bez zasięgnięcia opinii właściciela ujęcia.

W gminie Godziesze Wielkie istnieje oczyszczalnia ścieków w Saczynie oddana do użytku w 1996 roku, przystosowana do przyjmowania ścieków dowożonych o przepustowości 250 m³ /dobę. Na terenie gminy sukcesywnie wykonuje się kanalizację sanitarną. Procent skanalizowania gminy wynosi 11,24. Aktualnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 6,41 km, przykanaliki 4 km. Skanalizowane są Godziesze Wielkie, Skrzatki i część Godziesz Małych. Północno – wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu wód termalnych - w utworach jury dolnej.

3.11.3. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

1. występowanie poziomów wodonośnych o zasobach wystarczających dla zaopatrzenia ludności w wodę,
2. występowanie prawnie i właściwie chronionych obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych w Białej i Wolicy,
3. zachodnia i środkowa część gminy położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP wymagającego wysokiej i najwyższej ochrony. Najwyższa ochrona związana jest z obszarem ujęć wody dla celów komunalnych miasta Kalisza Lis -Zadowice. Ujęcie to posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej rozporządzeniem Dyrektora RZGW w Poznaniu.

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

1. występowanie niewielkich i nielicznych złóż surowców naturalnych,
2. brak skanalizowania całego terytorium gminy źródłem zagrożenia dla wód podziemnych.

3.12. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy Godziesze Wielkie w związku z projektowaną eksploatacją powierzchniową kruszywa naturalnego przewiduje się utworzenie obszaru i terenu górniczego na podstawie przepisów odrębnych. Złoże „Stobno III” udokumentowano z zachowaniem pasów ochronnych 6-cio metrowych od granicy działek należących do innych właścicieli oraz 10-cio metrowego od drogi polnej po zachodniej stronie złoża zgodnie z obowiązującą normą PN – G – 02100 – Górnictwo odkrywkowe – Szerokość pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych. Podobnie będą wyznaczone pasy ochronne przy innych dokumentowanych złożach. W obrębie złoża „Stobno III” nie wydzielono filarów ochronnych.

3.13. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno- ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

3.13.1. Wodociągi

Zaopatrzenie w wodę pitną

Tereny wszystkich wsi gminy Godziesze Wielkie są zwodociągowane. Zbudowana w ostatnich latach komunalna sieć wodociągowa stanowi układ rozgałęziony i zamknięty. Jest wyposażona w hydranty przeciwpożarowe na terenach wszystkich wsi.

Sieć wodociągowa zasilana jest z lokalnych studni wierconych o udokumentowanej wydajności, znajdujących się w Wolicy i Białej.

Rozmieszczenie wszystkich ujęć wody na terenie gminy zostało omówione szczegółowo w rozdziale 3.11. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych, podrozdziale 3.11.2. Wody gruntowe i podziemne. W tym podrozdziale pominięto to zagadnienie.

Dla porównania, w poniższej tabeli przedstawiono długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy wodociągowych w 2006 r. w gminie Godziesze Wielkie na tle gmin Powiatu Kaliskiego.

Tabela: Sieć wodociągowa i przyłącza wodociągowe w 2006r.

Wyszczególnienie	Sieć w km	Ilość przyłączy wodociągowych
Blizanów	178,3	2099
Brzeziny	127,8	1399
Ceków Kolonia	102,2	961

Godziesze Wielkie	163,7	1657
Koźminek	142,7	1575
Lisków	100,6	1197
Mycielin	103,4	1051
Opatówek	166,1	2287
Szczytniki	158,1	1554
Żelazków	152,9	1701
Powiat Kaliski	1483,3	16687

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dla porównania, w poniższej tabeli przedstawiono zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2006r. w gminie na tle gmin Powiatu Kaliskiego. Na koniec 2008 r. liczba przyłączy wynosiła 1743 szt. Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 166,2 km.

Tabela: Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2006 r.

Wyszczególnienie	Zużycie ogółem [w dam³]	Zużycie na 1 mieszkańca [w m³]
Blizanów	371,4	40,1
Brzeziny	144,5	24,6
Ceków Kolonia	195,5	43,2
Godziesze Wielkie	484,8	57,8
Koźminek	321,4	42,8
Lisków	259,0	47,5
Mycielin	131,6	26,6
Opatówek	560,8	55,3
Szczytniki	263,8	32,6
Żelazków	435,4	48,7
Powiat Kaliski	3396,0	42,3

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

3.13.2. Kanalizacja Gospodarka ściekami

W gminie Godziesze Wielkie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 6,41 km. Procent kanalizacji wynosi 11,24. W Godzieszach Wielkich, Skrzatkach i częściowo w Godzieszach Małych istnieje kanalizacja, którą ścieki odprowadzane są do oczyszczalni gminnej zlokalizowanej w Saczynie o przepustowości 250 m³/d (oddana do użytku w 1996 r.) przystosowana do przyjmowania ścieków dowożonych. Na terenie gminy sukcesywnie wykonuje się kanalizację sanitarną.

Ponadto oczyszczalnia istnieje na terenie Szpitala Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy. Na terenie ubojni i masarni (Krążyński) w Końskiej Wsi są rozwiązane sprawy gospodarki wodno-ściekowej. Wodę pobiera się z gminnej sieci wodociągowej. Krew pochodzącą z uboju odstawiana jest do Bacutilu, ścieki po wstępnym podczyszczeniu w urządzeniach podczyszczających przekazywane są kolektorem kanalizacji gminnej do oczyszczalni w Saczynie.

W krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, Województwo Wielkopolskie, Powiat Kaliski, podzielono gminę Godziesze Wielkie na trzy aglomeracje. Aglomeracja I z istniejącą oczyszczalnią ścieków w Saczynie obejmująca wsie: Godziesze Wielkie, Skrzatki, Końska Wieś, Godzieszki, Zajączki Bankowe, Takomyśle i Saczyn. Aglomeracja II z projektowaną oczyszczalnią ścieków w Godzieszach Małych obejmująca wsie: Godziesze Małe, Biała, Józefów, Kakawa Nowa, Kakawa Stara, Kolonia Kakawa, Krzemionka, Kąpie, Rafałów, Stobno Wieś, Stobno Siódme, Wola Droszewska i Zadowice. Aglomeracja Kalisz obejmująca wsie: Żydów, Borek i Wolica. Program ten jest realizowany i stanowi ważny element programowania wieloletniego planowania inwestycji w zakresie gospodarki ściekami. Dowóz ścieków będzie również się odbywać przez wyspecjalizowane firmy, ze szczelnych indywidualnych zbiorników do punktów zlewnych przy przepompowniach lub bezpośrednio do oczyszczalni ścieków.

Dla porównania, w poniższej tabeli przedstawiono długość sieci kanalizacyjnej i ilość przyłączy kanalizacyjnych w 2006 r. w gminie na tle gmin Powiatu Kaliskiego.

Tabela Sieć kanalizacyjna i przyłącza kanalizacyjne w 2006 r.

Wyszczególnienie	Sieć w km	Ilość przyłączy kanalizacyjnych
Blizanów	35,0	277
Brzeziny	28,2	351
Ceków Kolonia	23,8	365
Godziesze Wielkie	8,4	240
Koźminek	18,0	387
Lisków	14,8	279
Mycielin	-	-
Opatówek	24,2	817
Szczytniki	17,4	276
Żelazków	57,3	451
Powiat Kaliski	242,2	3862

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dla porównania, w poniższej tabeli przedstawiono ilość odprowadzanych ścieków w 2006 r. w gminie na tle gmin Powiatu Kaliskiego.

Tabela: Ilość odprowadzonych ścieków w 2006 r.

Wyszczególnienie	Ilość odprowadzonych ścieków [w dam ³]
Blizanów	44,0
Brzeziny	37,0
Ceków Kolonia	45,0
Godziesze Wielkie	43,0
Koźminek	76,0
Lisków	35,0
Mycielin	-

Opatówek	143,0
Szczytniki	23,8
Żelazków	106,0
Powiat Kaliski	662,8

Dane: Urząd Statystyczny w Poznaniu

3.13.3. Odpady stałe

Na terenie gminy Godziesze Wielkie dominującą grupą wytwarzanych odpadów są odpady komunalne. Źródłem powstawania są skupiska ludzkie i zakłady produkcyjno – handlowe. Skład tych odpadów charakteryzuje się mniejszym udziałem materii organicznej i papieru zagospodarowywanych we własnym zakresie, a większej zawartości tworzyw sztucznych i szkła.

W niewielkim zakresie – uzupełniają tą grupę odpadów – również odpady przemysłowe, ale wytwarzane głównie w rolnictwie, sadownictwie, leśnictwie i przetwórstwie żywności. Odrębną grupę stanowią odpady opakowaniowe.

Ustawa o odpadach wyróżnia również tzw. osady ściekowe, pochodzące z oczyszczalni ścieków. Z uwagi na funkcjonowanie na terenie gminy jednej oczyszczalni ścieków i ta grupa odpadów wytwarzana jest na terenie gminy.

Ostatnią grupę, którą należy wymienić w ramach omawiania tego zagadnienia na terenie gminy, stanowią odpady niebezpieczne. Zaliczyć do nich należy przede wszystkim wytwarzane na terenie gminy odpady medyczne, odpady weterynaryjne, wraki samochodowe, akumulatory, baterie, odpady zawierające PCB i azbest.

Do 2006 roku opady komunalne wytwarzane na terenie gminy, składowane były na składowisku odpadów w gminie Opatówek. Ustawa o odpadach z 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania Planu gospodarki odpadami. Gmina jest członkiem Związku Komunalnego Gmin "Czyste Miasto, Czysta Gmina", który posiada opracowany Plan gospodarki odpadami dla wszystkich członków Związku. Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Segregowane odpady z terenu gminy wywożą firmy kaliskie PUK Kalisz i EKO Kalisz do miejsc odzysku i do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych "Orli Staw" w Prażuchach Nowych w gminie Ceków Kolonia.

Informacje zebrane w czasie wizji przeprowadzonej na terenie gminy jak i pochodzące z wywiadu wykazują, iż na terenie gminy występuje zjawisko niekontrolowanego pozbywania się odpadów (produkowanych głównie w gospodarstwach domowych), stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Szczególnie w lasach można znaleźć odpady przywożone nawet z Kalisza. Zjawisko to jednak – na przestrzeni ostatnich lat - wyraźnie zmniejsza się. Wpływ na to zapewne ma prowadzona w tym zakresie edukacja proekologiczna, jak i stawiane przez Unię Europejską wymogi w zakresie gospodarowania odpadami. Wymogi te dotyczą szeregu podmiotów, które korzystają z funduszy unijnych.

3.13.4. Zaopatrzenie w ciepło

Mieszkańcy gminy zaopatrują się w ciepło z lokalnych źródeł ciepła. Z gazu sieciowego poprowadzonego z Kalisza korzystają jedynie mieszkańcy wsi Wolica. Z uwagi na brak gazu na pozostałym terenie gminy domy opalane są przede wszystkim miałem i węglem.

3.13.5. Gazociągi

Na terenie gminy jedynie wieś Wolica użytkuje gaz sieciowy. Podobnie jak w innych gminach mieszkańcy użytkują gaz butlowy, zakupując go u przedsiębiorców. W większości przypadków butle gazowe dowożone są do odbiorców przez wyspecjalizowane podmioty gospodarcze.

W zmianach „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010

r.) zaplanowano przebieg gazociągu magistralnego z gminy Opatówek do Godziesza Wielkiego, gdzie również zlokalizowano stację redukcyjno – pomiarową pierwszego stopnia. Z tej stacji gaz rozprowadzany byłby gazociągami średniego ciśnienia bezpośrednio do odbiorców.

3.13.6. Energetyka

Energia elektryczna doprowadzona jest do wszystkich miejscowości w gminie, a co za tym idzie teren gminy uznaje się za zelektryfikowany w 100%.

Powiązania zewnętrzne w zakresie energetyki, związane przede wszystkim z przebiegiem przez teren gminy napowietrznej linii energetycznej przesyłowej o napięciu 110 kV zostały omówione w rozdziale 2.1. Związki gminy z regionem, w podrozdziale 2.1.9. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej.

Sieć zasilającą teren gminy tworzą linie energetyczne średniego napięcia (15 kV) ze stacjami transformatorowymi, linie rozdzielcze niskiego napięcia oraz linie energetyczne oświetleniowe.

Obszar gminy nie posiada głównego punktu zasilania źródła energii elektrycznej. Główne linie elektroenergetyczne zasilające gminę są zrealizowane jako linie napowietrzne.

Tereny przewidziane pod zabudowę wymagają wymiany i budowy dodatkowych stacji transformatorowych z liniami zasilającymi w zależności od rodzaju zabudowy.

Właścicielem zarówno linii energetycznej wysokiego napięcia (110 kV), średniego napięcia (15 kV) oraz linii rozdzielczych niskiego napięcia wraz z urządzeniami energetycznymi (głównie stacjami transformatorowymi), jest Koncern Energetyczny ENERGA S.A. Jest to następca prawny poprzedniego przedsiębiorcy energetycznego, tj. Energetyki Kaliskiej S.A. Tym samym ENERGA S.A. jest jedynym dystrybutorem energii na terenie gminy.

Zgodnie z wymogami Unii Europejskiej należy dążyć do zwiększenia udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych do 20 %. Na terenie gminy w Studium planowana jest lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi we wsi Godziesze Wielkie i Żydów.

3.13.7. Łączność

Łączność jest dziedziną życia, która w ostatnich latach bardzo szybko przeszła przemiany technologiczne, a co za tym idzie zmienił się – generalnie - sposób komunikowania się ludności. Powszechnym sposobem porozumiewania się jest obecnie łączność bezprzewodowa. Niemniej jednak duże znaczenie ma nadal łączność przewodowa, z uwagi na możliwości poszerzenia oferty dla ludności, co do przekazów nie tylko telefonicznych, ale oferowanych na rynku przekazów multimedialnych. Należałoby zmodernizować istniejącą sieć i rozbudować tak, aby była dostosowana do instalacji stałych łącz internetowych. Generalnie należy uznać, iż na obecnym etapie technologicznym, wszyscy mieszkańcy gminy mają zapewnioną łączność telefoniczną, czy to w postaci przewodowej, czy też bezprzewodowej.

W telefonii bezprzewodowej pracuje obecnie stacja bazowa w Godzieszach Wielkich. Druga powstanie w Końskiej Wsi na podstawie decyzji lokalizacyjnej.

3.13.8. Drogownictwo

Podstawowy układ drogowy w gminie tworzą drogi gminne i powiatowe. Uzupełnia ten układ - sieć ogólnodostępnych dróg dojazdowych niezaliczonych do dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne i dojazdy.

Powiązania zewnętrzne w zakresie układu drogowego zostały omówione szczegółowo w rozdziale 2.1. Związki gminy z regionem, podrozdziale 2.1.6. Powiązania komunikacyjne. Dlatego w tym podrozdziale zostanie omówiony pozostały układ dróg.

Sieć dróg uzupełniają drogi gminne, z których nawierzchnię asfaltową ma 40,010 km. Drogi gminne nieutwardzone o nawierzchni twardej nieulepszonej (tłuczniowej) lub gruntowej (wzmocnionej żwirem lub naturalnej) liczą 67,216 km długości.

Łączna długość ww. dróg wynosi 107 km 226 metrów.

Pozostałe drogi na terenie gminy to ogólnodostępne drogi dojazdowe, nie zaliczone do dróg gminnych oraz drogi wewnętrzne, zarządzane przez właściciela terenu, na którym są położone.

Należy generalnie stwierdzić, iż układ dróg gminy jest dość dobrze rozbudowany. Niestety wiele dróg zarówno powiatowych jak i gminnych wymaga modernizacji bądź wręcz budowy. W Studium należy zaplanować nowe odcinki dróg gminnych na terenach zaproponowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, szczególnie w Wolicy i Borku.

3.13.9. Wnioski

Z wyżej opisanego stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami wypływają następujące uwarunkowania rozwoju gminy, które można podzielić na korzystne (mocne strony gminy) i niekorzystne (słabe strony gminy):

uwarunkowania korzystne (mocne strony gminy)

w zakresie komunikacji

1. dobry układ dróg przebiegających po terenie gminy - powiatowych i gminnych,
2. dostępność z Kaliszem leżącym po sąsiedztwie,
3. szerokie możliwości wykorzystania dla celów gospodarczych bardzo dobrego przebiegu po terenie gminy drogi powiatowej relacji Kalisz – Brzeziny poprzez Godziesze Wielkie i Małe,
4. niezależne połączenia komunikacyjne z każdą z sąsiednich gmin,
5. duża gęstość sieci istniejących dróg powiatowych i gminnych,
6. dobrze rozbudowana sieć komunikacji autobusowej,
7. możliwość swobodnego uruchamiania dodatkowych linii i kursów komunikacji zbiorowej,
8. zadowalająca dostępność czasowa do ośrodka rangi powiatowej,

w zakresie infrastruktury technicznej

1. dogodne ukształtowanie terenu gminy oraz brak znaczących przeszkód naturalnych, stanowią korzystne warunki do realizacji liniowych elementów infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim sieci wodociągowych i kanalizacyjnych grawitacyjnych,
2. występowanie zwartej i skoncentrowanej zabudowy wsi Godziesze Wielkie, Wolica i Borek i kilku pozostałych wsi daje podstawy do intensywnego wykorzystania realizowanych sieci infrastruktury technicznej,
3. dobre wyposażenie gminy w sieci rozdzielcze wody,
4. wybudowanie systemu sieci kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków, obsługujących swym zasięgiem znaczną część terytorium gminy,
5. dobre wyposażenie gminy w sieci energetyczne średniego napięcia,
6. rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,
7. dobre wyposażenie gminy w przewodowe sieci telefoniczne, w większości już kablone,
8. możliwość wykorzystania energii elektrycznej do celów grzewczych,
9. dogodne ukształtowanie terenu gminy oraz brak znaczących przeszkód naturalnych na części jej terytorium dla wspierania ekologicznych źródeł energii, poprzez realizację np. programu budowy siłowni wiatrowych na terenie gminy,

uwarunkowania niekorzystne (słabe strony gminy)

w zakresie komunikacji

1. brak powiązań komunikacyjnych rangi wojewódzkiej,
2. brak nawierzchni utwardzonej na części dróg gminnych, obsługujących istniejącą zabudowę,

3. niezadowalający stan techniczny nawierzchni (w większości bitumicznych) istniejących dróg powiatowych i gminnych,
4. stale zmniejszające się przewozy osobowe w transporcie zbiorowym,

w zakresie infrastruktury technicznej

1. duże koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych są istotnym ograniczeniem dla budowy nowych odcinków tych sieci bądź modernizacji istniejących,
2. brak wyposażenia części obszaru gminy w sieci kanalizacji sanitarnej,
3. brak wyposażenia znacznej części gminy w sieć gazową,
4. niedostateczne wykorzystanie energii elektrycznej i ekologicznych źródeł energii do celów grzewczych,
5. brak wytwarzania energii z ekologicznych źródeł energii,
6. istnienie dużych kotłowni lokalnych opalanych tradycyjnymi nośnikami ciepła, tj. miałem i węglem,
7. ograniczenia dla zabudowy wynikające z przebiegu sieci energetycznych,
8. duże koszty wywozu ścieków,
9. duże koszty wywozu odpadów.

3.14. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Katalog celów publicznych jest dość szeroki i został on zapisany w ustawie o gospodarce nieruchomościami. W przypadku gminy Godziesze Wielkie do najważniejszych tego typu zadań należy zaliczyć:

- utrzymanie oraz modernizacja przebiegających przez teren gminy dróg powiatowych,
- utrzymanie oraz modernizacja przebiegających przez teren gminy sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci energetycznej 110 KV,
- utrzymanie oraz modernizacja istniejących cieków wodnych, tj. rzeki Prośny, Pokrzywnicy, Kielbaśnicy oraz innych wód powierzchniowych.

Z uwagi na to, iż zagadnienia te dotyczą różnych sfer życia gminy omówionych w poszczególnych działach tematycznych, stąd uwarunkowania z tym związane również zostały podane w tych działach.

4. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY - PODSUMOWANIE

Biorąc pod uwagę potencjał przyrodniczy i społeczno-gospodarczy gminy, a także zurbanizowanie i wszelkie uwarunkowania zewnętrzne tej jednostki samorządowej, wpływające na jej życie wewnętrzne, określono uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju gminy.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne.

Szanse – tendencje i zjawiska w otoczeniu gminy, które odpowiednio wykorzystane stymulują rozwój:

- korzystne położenie gminy - w skali kraju – w trójkącie trzech dużych miast: Poznania, Łodzi i Wrocławia,
- położenie gminy w jednym z prężniejszych województw kraju,
- korzystne położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta powiatowego Kalisza,
- bardzo dobry dostęp do usług wyższego rzędu, zlokalizowanych głównie w siedzibie władz powiatowych - Kaliszu
- położenie gminy w regionie atrakcyjnym gospodarczo dla potencjalnych inwestorów,
- korzystne warunki klimatyczne makroregionu,
- planowana budowa zbiornika retencyjnego na Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
- rozwój turystyki i rekreacji, w tym agroturystyki,

- rozwój drobnej wytwórczości,
- dotacje z agend rządowych i funduszy unijnych,
- szerszy dostęp do korzystnych kredytów gospodarczych,
- przejęcie części lasów pod rekreację i turystykę,
- rozwój przedsiębiorczości opartej na nieuciążliwych ekologicznie, nowoczesnych technologiach, pozyskanie dotacji dotyczących ochrony środowiska naturalnego,
- stworzenie grup producenckich, przetwórczych i organizacji branżowych,
- przystąpienie do związku gmin w celu realizacji zadań infrastrukturalnych i turystyczno – rekreacyjnych,
- poprawa stanu infrastruktury szczególnie w zakresie wodociągowania, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, gazyfikacji, oświetlenia ulicznego, dróg gminnych i chodników.

Zagrożenia – czynniki zewnętrzne stanowiące dla gminy bariery, utrudnienia i niebezpieczeństwa:

- peryferyjne położenie geograficzne na mapie Wielkopolski utrudniające rozwój gospodarczy,
- niestabilność przepisów prawa,
- generalny kryzys w rolnictwie,
- przebieg przez teren gminy linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV należącej do inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko,
- nieopłacalność produkcji rolnej,
- odległe położenie od projektowanych autostrad,
- odwlekanie w czasie rozpoczęcia realizacji zbiornika „Wielowieś Klasztorna”,
- brak inwestycji zewnętrznych,
- zalewy powodziowe obejmujące swym zasięgiem ekosystemy trawiaste oraz częściowo agroekosystemy w dolinie rzecznej,
- degradacja ekosystemów towarzyszących ciekom wodnym poprzez chemizację rolnictwa, pojawiania się szkodników oraz zagrożenie pożarowe w monokulturowych ekosystemach leśnych.

4.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Slabe strony

W zakresie środowiska przyrodniczego

- wzmożona niekontrolowana penetracja terenów leśnych wynikająca z funkcji rekreacyjnej ekosystemów leśnych, a przyczyniająca się do degradacji środowiska przyrodniczego,
- występowanie nieszczelnych szamb i niekontrolowane przedostawanie się niebezpiecznych związków do ziemi i wód powierzchniowych,
- funkcjonowanie stacji paliw płynnych, szczególnie tych zrealizowanych przed kilkudziesięciu laty, stanowiących potencjalne źródło skażenia środowiska (gleb oraz wód podziemnych), w przypadku ewentualnej awarii,
- brak sieci kanalizacji sanitarnej na większej części terytorium gminy,
- zanieczyszczenie powietrza emisją niską, pochodzącą z indywidualnych kotłowni domowych, wykorzystujących tradycyjne nośniki energii,
- miasto Kalisz w bezpośrednim sąsiedztwie i towarzyszące temu zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane, stwarzają realne zagrożenia, zwłaszcza dla terenów położonych najbliższej istniejących zainwestowanych,
- nadmierna wycinka lasów prywatnych,
- tendencje do zabudowywania terenów położonych w dolinie rzeki Prosny,
- potencjalne zagrożenie podmakaniem gruntów lub zalaniem wodami rzeki Prosny,
- rosnące zjawisko przekształcania dotychczasowych (rolniczych lub związanych z

rolnictwem) funkcji istniejących na terenach rolnych w nowe, często nie związane z rolnictwem – wykorzystanie istniejącej bazy skutkującej przypadkową lokalizacją z jej negatywnymi przestrzennymi konsekwencjami.

W zakresie środowiska kulturowego

- brak źródeł finansowania dla właściwego utrzymania istniejących obiektów zabytkowych o znaczącej randze artystycznej i historycznej, wymagających szczególnego traktowania, a co za tym idzie stałych nakładów finansowych,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych w pozostałościach zabudowań dawnych majątków ziemskich, będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub ich niewłaściwej przebudowy lub rozbudowy,
- występujący nieuregulowany prawnie status własnościowy niektórych obiektów zabytkowych,
- ograniczone możliwości skutecznej egzekucji skierowanej do właścicieli i użytkowników dóbr kultury – popartej wsparciem finansowym – w celu należytego ich użytkowania,
- przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkaniowego (zagrodowego) poprzez stosowanie współczesnych standardów, w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa, nie kultywująca lokalnej tradycji,
- zanikające zainteresowanie właścicieli i użytkowników dalszym użytkowaniem budownictwa drewnianego, z uwagi na małą jego funkcjonalność oraz bardzo ograniczone możliwości (lub ich brak) adaptacyjne,
- brak środków finansowych niezbędnych dla zahamowania dekapitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie ładu przestrzennego

- pojawiające się przykłady niekorzystnej pod względem architektury, estetyki i utrzymania zabudowy usługowej bądź produkcyjnej w eksponowanych rejonach gminy,
- niekorzystne zjawisko powstawania funkcji produkcyjnych w strefach zwartej zabudowy wsi gminy, niekiedy w kolizji z powstającą na tych terenach funkcją mieszkaniową.

W zakresie warunków i jakości życia mieszkańców

- nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną, zwłaszcza na obrzeżach gminy,
- występowanie mieszkań o standardzie niskim i bardzo niskim – w poszczególnych wsiach,
- wysokie koszty utrzymania szkół,
- wysokie koszty utrzymania ośrodka zdrowia,
- zawężony zakres usług medycznych związany z niedostateczną liczbą mieszkańców,
- obowiązek powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a wysoka odpłatność za wiele usług medycznych,
- pogarszająca się dostępność do usług zdrowia.

W zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

- zanieczyszczenie powietrza emisją niską, pochodzącą z indywidualnych kotłowni domowych, wykorzystujących tradycyjne nośniki energii,
- brak stałych punktów monitorujących stan powietrza atmosferycznego,
- przebieg przez teren gminy dróg powiatowych, stanowiących źródło hałasu i zanieczyszczeń,
- przebieg przez teren gminy linii energetycznych wysokiego napięcia 110 kV - źródło wytwarzania niebezpiecznych dla człowieka pól elektromagnetycznych,
- potencjalne zagrożenie podmakania gruntów lub zalania wodami rzeki Prosną.

W zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy

- istniejące zasoby w sferze gospodarczej nie zapewniają wystarczającego zaplecza dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych,
- brak napływów inwestorów i kapitału,
- niski poziom inwestycji, słabe przyciąganie inwestorów. Brak dobrej oferty dla inwestycji

zewnętrznych, uwzględniającej takie elementy jak: informacja o stanie infrastruktury gospodarczej, perspektywa rozwoju poszczególnych miejscowości, ofertach otoczenia biznesowego, innowacji środowiska, wysokiego standardu wyposażenia terenu pod inwestycje, zachęającego i przyjaznego środowiska pracy i jakości życia. Stan ten zmniejsza szanse na pozyskanie kapitału zewnętrznego zarówno krajowego jak i zagranicznego,

- brak rezerw terenowych jako oferty dla przyciągania nowych inwestorów,
- odległe położenie od projektowanych autostrad.

W zakresie stanu prawnego gruntów

- możliwość faktycznego zagospodarowania terenów na określone cele uwarunkowana wolą właściciela gruntu,
- rozdrobniona struktura gruntów, kształt działek i ich położenie w stosunku do układów drogowych ogranicza możliwości inwestowania,
- siatka działek geodezyjnych, niekiedy o wydłużonych kształtach i wąskim froncie nie pozwala na poprawne projektowanie zabudowy.

W zakresie złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

- występowanie bardzo niewielkich i nielicznych złóż surowców naturalnych,
- brak skanalizowania całego terytorium gminy źródłem zagrożenia dla wód podziemnych.

W zakresie sfery społecznej

- nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną, zwłaszcza na obrzeżach gminy,
- występowanie zjawiska bezrobocia,
- znacząca liczba ludzi młodych wśród bezrobotnych,
- wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem,
- duży udział wśród bezrobotnych, osób o najniższych kwalifikacjach, z wykształceniem podstawowym oraz zawodowym,
- niska efektywność działania urzędów pracy (skromna liczba ofert zatrudnienia, dostęp do kursów kwalifikacyjnych obwarowany szeregiem uwarunkowań),
- ubożenie mieszkańców wsi, wynikające głównie z generalnego kryzysu w rolnictwie,
- ubożenie społeczeństwa (spadek siły nabywczej),
- niestabilny lokalny rynek pracy,
- spadek zapotrzebowania na pewne typy usług,
- szczupłość miejsc pracy poza rolnictwem w całym regionie,
- występowanie mieszkań o standardzie niskim i bardzo niskim – w poszczególnych wsiach,
- wysokie koszty utrzymania szkół,
- wysokie koszty utrzymania ośrodka zdrowia,
- zawężony zakres usług medycznych związany z niedostateczną liczbą mieszkańców,
- obowiązek powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego a wysoka odpłatność za wiele usług medycznych,
- pogarszająca się dostępność do usług zdrowia,
- spadek przyrostu naturalnego i problemy z zapewnieniem dalszego podtrzymania rozwoju ludnościowego,
- malejący przyrost naturalny na terenach wiejskich.

W zakresie sfery gospodarczej

- brak inicjatyw w zakresie tworzenia dużych zakładów pracy o dużym potencjale wytwórczym,
- nieopłacalność produkcji rolnej w małych gospodarstwach indywidualnych,
- słabe grunty rolne – niska bonitacja gleb,
- niski udział osób z wykształceniem wyższym pracujących w rolnictwie,
- wysokie koszty przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokiej wartości rolniczej,
- utrudnienia natury prawnej (przedłużające się procedury prawne) w uzyskaniu zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych, proponowanych dla realizacji

innych funkcji,

- wyłączone z zabudowy doliny rzeczne stanowiące ciągi wysokiej aktywności przyrodniczej,
- obniżająca się opłacalność pracy w rolnictwie i towarzyszące jej poczucie zagrożenia bankructwem.

W zakresie rekreacji

- brak akwenu wodnego dla celu rekreacyjno –wypoczynkowego,
- niewielka oferta dla odwiedzających jednodniowych i przejeżdżających przez teren gminy,
- wydłużający się w czasie proces powstawania zbiornika na Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
- niewystarczająca, w stosunku do możliwości, oferta kulturalna i turystyczna.

W zakresie komunikacji

- brak powiązań komunikacyjnych rangi wojewódzkiej i krajowej,
- brak nawierzchni utwardzonej na niektórych odcinkach dróg powiatowych,
- brak nawierzchni utwardzonej na części dróg gminnych, obsługujących istniejącą zabudowę,
- niezadowalający stan techniczny nawierzchni (w większości bitumicznych) istniejących dróg powiatowych i gminnych,
- brak ścieżek rowerowych.

W zakresie infrastruktury technicznej

- duże koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych są istotnym ograniczeniem dla budowy nowych odcinków tych sieci bądź modernizacji istniejących,
- brak wyposażenia części obszaru gminy w sieci kanalizacji sanitarnej,
- zbyt mała część gminy jest wyposażona w sieć gazową, (tylko część wsi Wolica jest podłączona do sieci gazowej z Kalisza),
- niedostateczne wykorzystanie energii elektrycznej i ekologicznych źródeł energii do celów grzewczych,
- brak wytwarzania energii z ekologicznych źródeł energii,
- istnienie dużych kotłowni lokalnych opalanych tradycyjnymi nośnikami ciepła, tj. miałem i węglem,
- ograniczenia dla zabudowy wynikające z przebiegu sieci energetycznych,
- duże koszty wywozu ścieków,
- duże koszty wywozu odpadów,
- niewystarczająca liczba uzbrojonych terenów pod inwestycje.

Mocne strony

W zakresie środowiska przyrodniczego

- ukształtowanie rzeźby terenu stwarzające, poza dolinami rzecznyymi, dogodne warunki budowlane,
- korzystne warunki fizjograficzne dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- czyste powietrze i brak uciążliwego przemysłu,
- lasy, woda, korzystny mikroklimat,
- możliwości wykorzystania cennych przyrodniczo terenów gminy w celach dydaktycznych oraz jako potencjalnych obszarów rozwoju turystyki,
- blisko położone lasy dostępne dla celów rekreacyjnych i zbierania runa lasy,
- możliwości zalesienia nowych arealów gruntów niskich klas bonitacji gleb, co przyczyni się do powiększenia potencjału ekologicznego gminy,
- istnienie obszarów zdrenowanych poprawiających warunki wodne na terenie gminy,
- przebieg przez teren gminy doliny rzecznej pełniącej rolę korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym (rzeka Proсна) i lokalnym (mniejsze cieki wodne), umożliwiających migracje różnych gatunków zwierząt oraz pełniących rolę ciągów wentylacyjnych,
- występowanie stanowisk lęgowych chronionych gatunków ptaków,
- istnienie na części terenu gminy systemu kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków,

- występowanie obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy najwyższej ochrony bezpośredniej i pośredniej - wokół ujęcia wodnego Lis-Zadowice dla miasta Kalisza oraz strefy bezpośredniej ujęcia wody w Białej i Wolicy,
- rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Miast i Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”.

W zakresie środowiska kulturowego

- występowanie obiektów zabytkowych,
- pokrycie prawie całego terenu gminy – (oprócz Wolicy i Kakawy Nowej) strefami archeologicznymi,
- możliwość zachowania w niezmienionej formie, nielicznie już występującej, tradycyjnej zabudowy zagrodowej,
- występowania na terenie gminy zespołu podworskiego z dworem, parkiem i zabudowaniami gospodarczymi w Żydowie (bardzo zaniedbany) – dawny majątek ziemiański – wzbogaca ofertę turystyczną gminy,
- dogodne warunki komunikacyjne obiektów i zespołów zabytkowych z siecią dróg,
- rozwinięta sfera działalności kulturalnej i rekreacyjnej.

W zakresie ład przestrzennego

- poprawny sposób użytkowania i zagospodarowania kompleksów leśnych,
- korzystne tendencje powstawania stref zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej we wsiach Żydów, Wolica i Borek, które stają się „sypialnią” dla pracujących w Kaliszu,
- pozytywne tendencje do rozprzestrzeniania się zabudowy usługowej i produkcyjnej we wsi Godziesze Małe przy drodze powiatowej,
- korzystne warunki fizjograficzne, układ dróg, sąsiedztwo miasta powiatowego Kalisza – dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie warunków i jakości życia mieszkańców

- istnienie silnego ośrodka gminnego skupiającego funkcje społeczne niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców,
- dobrze rozwinięta sieć osadnicza,
- dobrze funkcjonujące szkolnictwo, wysoka jakość kształcenia dzieci i młodzieży w ramach istniejącego systemu oświatowego,
- możliwość wykorzystania potencjału siły roboczej,
- bliskie sąsiedztwo dobrze rozwiniętej opieki szpitalnej w Kaliszu oraz istnienie Szpitala Chorób Gruźliczych we wsi Wolica,
- powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich.

W zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

- występowanie obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy najwyższej ochrony bezpośredniej i pośredniej - wokół ujęcia wodnego Lis-Zadowice dla miasta Kalisza oraz strefy bezpośredniej ujęcia wody w Białej i Wolicy.

W zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy

- możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, które zapewniłyby możliwości budowy nowych zakładów pracy na terenie gminy,
- korzystny przebieg dróg powiatowych,
- możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego,
- możliwość wykorzystania istniejących potencjałów przyrodniczych gminy dla rozwoju agroturystyki,
- położenie w sąsiedztwie aglomeracji Kalisza i giełdy towarowo – warzywnej jako rynku zbytu dla produktów rolnych z terenu gminy.

W zakresie stanu prawnego gruntów

- uporządkowana struktura własności gruntów służących polityce państwa (kompleksy leśne, wody płynące),
- uporządkowana struktura własności gruntów zajętych pod układy komunikacyjne

- o znaczeniu gminnym (drogi gminne) i ponadgminnym (drogi powiatowe),
- funkcjonowanie zasobów gruntów będących w dyspozycji podmiotów gospodarczych możliwych do ich wykorzystania na cele tworzenia miejsc pracy,
- duży areal gruntów będący własnością prywatną możliwy do wykorzystania na cele inwestycyjne w drodze oddolnych, indywidualnych inicjatyw ich właścicieli.

W zakresie złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

- występowanie poziomów wodonośnych o zasobach wystarczających dla zaopatrzenia ludności w wodę,
- występowanie prawnie i właściwie chronionych obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych.

W zakresie sfery społecznej

- istnienie silnego, pod wieloma względami, ośrodka gminnego skupiającego funkcje społeczne niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców,
- dobrze rozwinięta sieć osadnicza,
- możliwość wykorzystania potencjału siły roboczej,
- wystarczająca, jak na potrzeby mieszkańców gminy, baza oświatowa,
- powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich,
- sąsiedztwo dobrze rozwiniętej opieki szpitalnej w Kaliszu i Wolicy,
- stabilne saldo migracji na wsi – zahamowanie procesu rozdrobnienia gospodarstw rolnych,
- obserwowane w ostatnich latach zmniejszenie bezrobocia,
- wzrost poszanowania pracy,
- uruchamianie oddolnych inicjatyw.

W zakresie sfery gospodarczej

- istnienie zakładów pracy o znacznym potencjale wytwórczym,
- wysoka wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w południowej części gminy,
- potencjalne, korzystne uwarunkowania dla rozwoju rolnictwa – część gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla produkcji rolniczej,
- korzystna, duża zwartość gospodarstw rolnych,
- wystarczające zaopatrzenie w środki niezbędne do prowadzenia produkcji rolniczej,
- występowanie ośrodków przetwórstwa rolno-spożywczego,
- położenie w sąsiedztwie aglomeracji Kalisza, jako rynku zbytu dla producentów rolnych z terenu gminy,
- sprzyjające warunki do produkcji zdrowej żywności,
- korzystne warunki dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej: fizjograficzne, układ dróg, sąsiedztwo Kalisza i wsi Szałe ze zbiornikiem wodnym oraz giełdy towarowej,
- wystarczające zaopatrzenie w środki niezbędne do prowadzenia produkcji rolniczej,
- duża kultura rolna na większości obszaru gminy,
- występowanie ośrodków przetwórstwa rolno-spożywczego,
- zaradność lokalnej społeczności w zakresie podejmowania działalności gospodarczej,
- przystąpienie do związku gmin m.in. poprzez Stowarzyszenia w celu realizacji zadań infrastrukturalnych.

W zakresie rekreacji.

- lokalną i ponadlokalną funkcję rekreacyjną może pełnić rzeka Prosna stanowiąca szlak wodny,
- turystyka piesza i rowerowa w oparciu o istniejące zabytki, urokliwe miejsca i kompleksy leśne,
- rozwój funkcji rekreacyjnej w pobliżu projektowanego zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
- wykorzystanie urokliwych miejsc w zakolu rzeki Prosny i przy rzece Pokrzywnicy pod tereny rekreacyjne plenerowe,
- rozwój funkcji agroturystyki: stadniny koni, szkoły jeździeckie, łowiska ryb oraz we wsiach położonych w sąsiedztwie projektowanego zbiornika retencyjnego "Wielowieś Klasztorna".

W zakresie komunikacji

- dobry układ dróg przebiegających po terenie gminy - wszystkich kategorii, tj. powiatowych i gminnych,
- szerokie możliwości wykorzystania dla celów gospodarczych bardzo dobrego przebiegu po terenie gminy – przez jej środek – drogi powiatowej,
- niezależne połączenia komunikacyjne z każdą z sąsiednich gmin,
- duża gęstość sieci istniejących dróg powiatowych i gminnych,
- dobrze rozbudowana sieć komunikacji autobusowej,
- możliwość swobodnego uruchamiania dodatkowych linii i kursów komunikacji zbiorowej,
- zadowalająca dostępność czasowa do ośrodka rangi powiatowej –Kalisza.

W zakresie infrastruktury technicznej

- dogodnie ukształtowanie terenu gminy oraz brak znaczących przeszkód naturalnych, stanowią korzystne warunki do realizacji liniowych elementów infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim sieci wodociągowych i kanalizacyjnych grawitacyjnych,
- dobre wyposażenie gminy w sieci rozdzielcze wody,
- wybudowanie systemu sieci kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków, obsługujących swym zasięgiem część terytorium gminy,
- dobre wyposażenie gminy w sieci energetyczne średniego napięcia,
- rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,
- dobre wyposażenie gminy w przewodowe sieci telefoniczne, w większości już kablowe,
- możliwość wykorzystania energii elektrycznej do celów grzewczych,
- dogodnie ukształtowanie terenu gminy oraz brak znaczących przeszkód naturalnych na znacznej części jej terytorium dla wspieranie ekologicznych źródeł energii, poprzez realizację np. programu budowy siłowni wiatrowych na terenie gminy,
- możliwość doprowadzenia gazu z Kalisza do terenów położonych w półn. części gminy.

5. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

5.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Cele rozwoju gminy.

Generalnym celem rozwoju gminy jest zapewnienie mieszkańcom warunków umożliwiających wzrost poziomu życia przy jednoczesnej ochronie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zachowania ładu przestrzennego.

Z tak sformułowanego celu generalnego wypływają następujące cele główne:

- ochrona walorów środowiska przyrodniczego,
- ochrona walorów środowiska kulturowego,
- zwiększenie atrakcyjności i walorów wypoczynkowych i rekreacyjnych gminy,
- rozwój bazy i zaplecza dla sportu, turystyki, wypoczynku i rekreacji,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- rozwój usług społecznych, zarówno podstawowych jak i ponadpodstawowych,
- tworzenie warunków dla rozwoju szeroko rozumianej działalności gospodarczej,
- wspieranie rozwoju proekologicznych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ustalenie przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej,
- doskonalenie systemu komunikacyjnego oraz zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów mieszkaniowych,
- uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej.

Gospodarowanie całością gruntów położonych na terenie gminy ma za zadanie w szczególności zabezpieczenie interesów publicznych, zwiększenie efektywności wykorzystania gruntów budowlanych i równowagę rynku nieruchomości.

5.1.1. Kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

5.1.1.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej.

Przyjmując za cel generalny rozwoju gminy zapewnienie mieszkańcom warunków umożliwiających wzrost poziomu życia przy jednoczesnym założeniu rozwoju budownictwa mieszkaniowego – uznano za celowe wyznaczenie potencjalnych terenów dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej na terenie całej gminy.

Przy wyborze terenów dla rozwoju funkcji mieszkaniowych kierowano się następującymi przesłankami:

- brak przydatności dla potrzeb rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wyłączenie z zabudowy cennych przyrodniczo obszarów dolin rzecznych i cieków wodnych,
- wyłączenie z zabudowy gleb chronionych,
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna i powiązanie z siecią dróg ponadpodstawowych,
- konieczność scalania rozproszonej zabudowy zagrodowej poprzez uzupełnienia plombowe,
- ochrona krajobrazu wiejskiego wsi poprzez zachowanie ciągów, charakteru i skali zabudowy,
- preferowanie rozwoju zwartych układów osadniczych umożliwiających racjonalne wykorzystanie infrastruktury technicznej.

Przejawia się to w następujących formach:

- **Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna** z adaptacją istniejącej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem nieuciążliwych usług i nieuciążliwej drobnej wytwórczości (przez nieuciążliwe usługi oraz nieuciążliwą drobną wytwórczość – możliwe do zlokalizowania na tym terenie – rozumie się takie przedsięwzięcia, których działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny oraz nie są one zaliczone do przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na stan środowiska z wyjątkiem inwestycji zaliczanych do celów publicznych, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami).
- **Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa w gospodarstwach rolnych i hodowlanych** z dopuszczeniem lokalizacji usług.
- **Zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych i hodowlanych oraz mieszkaniowa jednorodzinna** z dopuszczeniem lokalizacji usług.
- **Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa.**
- **Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna rezydencjonalna** realizowana przez indywidualnych inwestorów w wyznaczonych miejscach zabudowy we wsi Wolica, bez możliwości lokalizacji usług.

Dla planowanego w Studium programu mieszkaniowego **uznaje się za konieczne:**

- objęcie ochroną krajobrazu wiejskiego wsi poprzez zachowanie ciągów, charakteru i skali zabudowy,
- preferowanie rozwoju zwartych układów osadniczych umożliwiających racjonalne wykorzystanie infrastruktury technicznej,
- scalanie rozproszonej zabudowy zagrodowej poprzez uzupełnienia plombowe,
- rozbudowę układu komunikacyjnego dla potrzeb ustalonego w Studium programu budownictwa,
- rozbudowę podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwiązanie problemu odprowadzania ścieków na nowoprojektowanych terenach budowlanych,
- realizację zabudowy na terenach położonych w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody „Lis” po uprzednim wyposażeniu terenu w system kanalizacji,

- rozwój usług podstawowych we wszystkich miejscowościach gminy, a przede wszystkim na terenach budownictwa skoncentrowanego.

5.1.1.2. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Dla każdej gminy istotne jest, aby osiągnęła dostateczne wpływy do budżetu, co umożliwia wykonanie przez nią zadań określonych w ustawie o samorządzie gminnym, na rzecz wspólnoty gminnej. Stąd istotne jest, aby w studium wyznaczyć tereny dla rozwoju szeroko rozumianej działalności gospodarczej, co z kolei prowadzi do skupienia na terenie gminy potencjału inwestycyjnego, zmniejszeniu bezrobocia, a w konsekwencji również zwiększonymi wpływami budżetowymi.

Przy wyborze terenów dla rozwoju funkcji produkcyjnych kierowano się następującymi przesłankami:

- możliwość wykorzystania miejscowej siły roboczej,
- stworzenie nowych miejsc pracy,
- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia dochodów budżetu gminy z tytułu wnoszonych opłat i podatków,
- możliwość wykorzystania zapotrzebowania na usługi mieszkańców gmin ościennych,
- brak przydatności dla potrzeb rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wyłączenie z zabudowy cennych przyrodniczo obszarów dolin rzecznych i cieków wodnych,
- wyłączenie z zabudowy gleb chronionych,
- niekolizyjność z zabudową mieszkaniową i rekreacyjną,
- niekolizyjność z zabudową o walorach kulturowych,
- pobudzenie na rzecz aktywizacji gospodarczej zdegradowanych terenów poprodukcyjnych (rolniczych),
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna i powiązanie układu z siecią dróg ponadpodstawowych.

Tak przyjęte zasady pozwoliły określić najbardziej korzystne tereny dla rozwoju przemysłu i usług. Są to tereny położone przede wszystkim w sąsiedztwie drogi powiatowej we wsi Godziesze Małe.

Dla planowanego w Studium programu rozwoju terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów **uznaje się za konieczne:**

- lokalizację obiektów przy założeniu pełnego poszanowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- rozbudowę układu komunikacyjnego dla potrzeb prowadzenia w miarę bezkolizyjnego transportu ciężkiego,
- rozbudowę podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwiązanie problemu odprowadzenia ścieków na nowoprojektowanych terenach budowlanych,
- rygorystyczne przestrzeganie rygorów określonych w ocenach oddziaływania na środowisko i decyzjach administracyjnych,
- podjęcie działań na rzecz promocji i reklamy gminy w celu zainteresowania potencjalnych inwestorów.

5.1.1.3. Tereny zabudowy usługowej.

Kierując się argumentacją określoną powyżej wyznaczono w Studium obszary dla rozwoju funkcji usługowej. Tereny nieuciążliwych usług i nieuciążliwej drobnej wytwórczości realizowane przez indywidualnych inwestorów, wyznaczono we wszystkich wsiach gminy. Przez nieuciążliwe usługi oraz nieuciążliwą drobną wytwórczość – możliwe do zlokalizowania na tym terenie – rozumie się takie przedsięwzięcia, których działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny oraz nie są one zaliczone do przedsięwzięć mogących potencjalnie i zawsze znacząco oddziaływać na stan środowiska

za wyjątkiem inwestycji celu publicznego określonych w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

Przy wyborze terenów dla rozwoju funkcji usługowej kierowano się następującymi przesłankami:

- możliwość wykorzystania miejscowej siły roboczej,
- stworzenie nowych miejsc pracy,
- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia dochodów budżetu gminy z tytułu wnoszonych opłat i podatków,
- możliwość wykorzystania zapotrzebowania na usługi mieszkańców gmin ościennych,
- brak przydatności dla potrzeb rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wyłączenie z zabudowy cennych przyrodniczo obszarów dolin rzecznych i cieków wodnych,
- wyłączenie z zabudowy gleb chronionych,
- niekolizyjność z zabudową rekreacyjną,
- pobudzenie na rzecz aktywizacji gospodarczej zdegradowanych terenów przemysłowych i poprodukcyjnych (rolniczych),
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna i powiązanie z siecią dróg ponadpodstawowych.

Tak przyjęte zasady pozwoliły określić najbardziej korzystne tereny dla rozwoju usług. Są to tereny położone przede wszystkim we wsi Godziesze Wielkie oraz wsiach sąsiednich: Godziesze Małe, Stobno Wieś, Stobno Siódme.

Dla planowanego w Studium programu **usług uznaje się za konieczne:**

- lokalizację obiektów przy założeniu pełnego poszanowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- rozbudowę układu komunikacyjnego dla potrzeb prowadzenia w miarę bezkolizyjnego transportu,
- rozbudowę podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwiązanie problemu odprowadzenia ścieków na nowoprojektowanych terenach budowlanych,
- podjęcie działań na rzecz promocji i reklamy gminy w celu zainteresowania potencjalnych inwestorów.

5.1.1.4. Tereny sportu i rekreacji.

Gmina charakteryzuje się średnimi walorami sprzyjającymi rozwojowi rekreacji.

Rekreacja rozumiana jako wypoczynek, turystyka i sport pełni funkcję czynnika napędzającego rozwój gospodarczy. Atrakcyjność inwestycyjna gminy oraz walorów wypoczynkowych i rekreacyjnych zwiększy się po wybudowaniu zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”, a co za tym idzie również nastąpi rozwój bazy i zaplecza dla sportu, turystyki, wypoczynku i rekreacji, w tym tereny kąpielisk, pola namiotowe, biwakowe, również kompleksy boisk do gier. Adaptuje się strzelnicę myśliwską w Wolicy. W Studium wyznaczono tereny, w pobliżu projektowanego zbiornika we wsi Kakawa Nowa, pod obiekty służące rekreacji (UT) i pod budowle służące rekreacji plenerowej (UTP). Na terenach rekreacyjnych plenerowych wyznaczonych w zakolu rzeki Prośny we wsi Żydów i Woli Droszewskiej, przy rzece Kielbaśnica we wsi Godzieszek, teren przy drodze w Woli Droszewskiej i w lesie w Borku istnieje możliwość lokalizowania urządzeń i budowli plenerowych. Oprócz terenów pod rekreację wyznaczono również przebieg szlaków pieszo – rowerowych oraz szlak wędrówek kajakowych po rzece Prośnie wraz z projektowaną przystanią na projektowanym zbiorniku „Wielowieś Klasztorna”.

Przy wyborze terenów kierowano się następującymi przesłankami:

- możliwość wykorzystania miejscowej siły roboczej,
- stworzenie nowych miejsc pracy,
- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia

dochodów budżetu gminy z tytułu wnoszonych opłat i podatków,

- możliwość wykorzystania zapotrzebowania na usługi sportu i turystyki mieszkańców gmin ościennych,
- niekolizyjność z zabudową mieszkaniową,
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna i powiązanie z siecią dróg ponadpodstawowych.

Tak przyjęte zasady pozwoliły określić najbardziej korzystne tereny dla rozwoju usług sportu i turystyki.

Dla planowanego w Studium programu **usług sportu i rekreacji uznaje się za celowe:**

- lokalizację obiektów przy założeniu pełnego poszanowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- rozwój gospodarstw agroturystycznych,
- stworzenie miejsc wypoczynku świątecznego na terenach rekreacyjnych,
- rozbudowę układu komunikacyjnego dla potrzeb prowadzenia w miarę bezkolizyjnego transportu,
- poprowadzenie szlaków pieszo – rowerowych,
- rozbudowę podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwiązanie problemu odprowadzenia ścieków na nowoprojektowanych terenach budowlanych,
- rygorystyczne przestrzeganie rygorów określonych w ocenach oddziaływania na środowisko i decyzjach administracyjnych,
- podjęcie działań na rzecz promocji i reklamy gminy w celu zainteresowania potencjalnych inwestorów.

5.1.1.5. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.

Dla każdej gminy istotne jest, aby osiągnęła dostateczne wpływy do budżetu, co umożliwia wykonanie przez nią zadań określonych w ustawie o samorządzie gminnym, na rzecz wspólnoty gminnej. Stąd istotne jest, aby w studium wyznaczyć tereny dla rozwoju szeroko rozumianej działalności gospodarczej, co z kolei prowadzi do skupienia na terenie gminy potencjału inwestycyjnego, zmniejszeniu bezrobocia, a w konsekwencji również zwiększonymi wpływami budżetowymi.

Przy wyborze terenów dla rozwoju funkcji produkcyjnych kierowano się następującymi przesłankami:

- możliwość wykorzystania miejscowej siły roboczej,
- stworzenie nowych miejsc pracy,
- zmniejszenie bezrobocia,
- poprawę atrakcyjności inwestycyjnej gminy, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia dochodów budżetu gminy z tytułu wnoszonych opłat i podatków,
- możliwość wykorzystania zapotrzebowania na usługi mieszkańców gmin ościennych,
- wyłączenie z zabudowy cennych przyrodniczo obszarów dolin rzecznych i cieków wodnych,
- wyłączenie z zabudowy gleb chronionych,
- niekolizyjność z zabudową mieszkaniową i rekreacyjną,
- niekolizyjność z zabudową o walorach kulturowych,
- pobudzenie na rzecz aktywizacji gospodarczej zdegradowanych terenów poprodukcyjnych (rolniczych),
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna i powiązanie układu z siecią dróg ponadpodstawowych.

Dla planowanego w Studium programu rozwoju terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich **uznaje się za konieczne:**

- lokalizację obiektów przy założeniu pełnego poszanowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,

- rozbudowę układu komunikacyjnego dla potrzeb prowadzenia w miarę bezkolizyjnego transportu ciężkiego,
- rozbudowę podstawowych sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim rozwiązanie problemu odprowadzenia ścieków na nowoprojektowanych terenach budowlanych,
- rygorystyczne przestrzeganie rygorów określonych w ocenach oddziaływania na środowisko i decyzjach administracyjnych,
- podjęcie działań na rzecz promocji i reklamy gminy w celu zainteresowania potencjalnych inwestorów.

5.1.1.6. Tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa.

W wyniku prowadzonych prac poszukiwawczych udokumentowano kilka złóż piasku, z których złoża "Borek II" i "Stobno " zostały już wyeksploatowane i zrehabilitowane. Aktualnie trwa eksploatacja na złożu "Stobno II".

W 2008 r. udokumentowano złoża kruszywa naturalnego "Stobno III" (piasek) w miejscowości Stobno Siódme w granicach własności na działce nr 2/11. Powierzchnia całkowita złóż wynosi 2,5 ha. Jest to rola V i VI klasy bonitacyjnej. Aktualnie niewielką część terenu złóż stanowi pole orne, a pozostałą część stanowią las i nieużytki z licznymi starymi wyrobiskami po nielegalnym poborze piasku. Od strony wschodniej w odległości około 300 m od granicy złóż znajduje się pojedyncze siedlisko. W odległości około 1,5 km na zachód od terenu złóż przepływa rzeka Proсна. Teren złóż "Stobno III" pozbawiony jest cieków i zbiorników wód powierzchniowych. Warunki hydrogeologiczne złóż są korzystne.

Do zmiany Studium zgłoszono wnioski dotyczące eksploatacji powierzchniowej dla złóż, które będą wymagały udokumentowania, we wsi Skrzatki i Stobno Siódme.

Na terenach eksploatacji powierzchniowej należy:

- prowadzić eksploatację kruszywa zgodnie z warunkami określonymi w koncesji na wydobywanie,
- sukcesywnie przeprowadzać rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

5.1.1.7. Teren lokalizacji zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”.

Inwestycja wynikająca z planów wyższego rzędu – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

5.1.1.8. Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych

Obszar gminy położony jest w rejonie o korzystnych warunkach wietrznych dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w Polsce. Najkorzystniejsze warunki, ze względu na warunki anemometryczne występują na wysoczyźnie moreny czołowej i na wyżej położonych terenach Kotliny Grabowskiej, poza zasięgiem lasów. Teren gminy nieco urozmaicony hipsometrycznie sprzyja utrzymywaniu się zróżnicowanej prędkości wiatru na całym obszarze. Poza doliną Proсны prędkość ta jest raczej równomierna i zapewnia jednocześnie wysoką trwałość i długą żywotność konstrukcji elektrowni.

Budowa elektrowni wiatrowych wymaga dość dużej i otwartej przestrzeni, co jest atutem omawianego terenu dla potrzeb planowanych przedsięwzięć. Średnio przyjmuje się, że na etapie budowy elektrowni wiatrowej bezpośredniemu oddziaływaniu podlega teren o powierzchni 150 – 200 m², a na etapie eksploatacji z użytkowania wyłączony zostaje obszar o powierzchni około 100 m². W trakcie eksploatacji teren wokół elektrowni może być nadal użytkowany rolniczo.

Planowane elektrownie wiatrowe będą lokalizowane na obszarach objętych ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. nr 92, poz. 880 ze zm.) - obszar chronionego krajobrazu "Dolina rzeki Proсны" w Godzieszach Wielkich, natomiast w Żydowie będą poza obszarem chronionego krajobrazu. Obszary chronione w formie Natura 2000 znajdują się w znacznym oddaleniu od terenu planowanych elektrowni wiatrowych - 10-12 km. Odległość gminy Godziesze, na terenie której będą zlokalizowane

wiatraki, od obszarów Natura 2000 (Dolina rzeki Śwędni - Shadow List) wynosi ca 10 - 12 km.

Na terenie gminy, a więc i w bezpośrednim sąsiedztwie terenów planowanych farm wiatracznych nie ma zespołów przyrodniczo-krajobrazowych czy użytków ekologicznych i pomników przyrody. Nie ma także, w pobliżu planowanych elektrowni wiatrowych, miejsc lęgowych chronionych gatunków ptaków (znajdują się w dolinie Prosny).

Źródłem hałasu będzie praca płatów wirnika (dźwięki aerodynamiczne) oraz hałas pochodzący z ruchów obrotowych wirnika (dźwięki pochodzenia mechanicznego) rotora i śmigieł wiatraka. Elektrownie wiatrowe to źródła o dużej mocy akustycznej (ciągłej lub periodycznej) będącej przyczyną zmiany klimatu akustycznego na dość dużej powierzchni terenu. Zasięg oddziaływania będzie zwiększony w przypadku usytuowania ruchomych części turbiny na dużej wysokości.

Projektowane zespoły elektrowni wiatrowych lokalizowane będą na terenach rolnych, w oddaleniu od terenów osiedleńczych, a więc terenów o funkcji chronionej. Dla terenów osiedleńczych dotrzymane muszą być określone prawem standardy akustyczne. Trwała zmiana stanu klimatu akustycznego środowiska wokół elektrowni wiatrowych wprowadza ograniczenia związane z użytkowaniem terenów sąsiednich. Właściwe określenie zasięgu izolinii natężenia hałasu możliwe będzie po określeniu typu elektrowni, przede wszystkim mocy akustycznej, a także wysokości.

Planowane elektrownie położone będą na obszarach wysoczyznowych z dala od zabudowy wsi Godziesze Wielkie i Żydów.

Przewiduje się postawienie niewielkiej ilości wież. Kolorystyka będzie biała lub szara, konstrukcja obiektów w postaci litych słupów nośnych.

Planowane elektrownie wiatrowe są dużymi obiektami technicznymi i w istotny sposób wpłyną na walory krajobrazowe terenu opracowania. Ocena oddziaływania wizualnego na środowisko projektowanych elektrowni wiatrowych jest oceną subiektywną. Dla wielu ludzi wiatraki to elementy antropogeniczne obniżające wartość krajobrazu, dla innych zaś wiatraki są budowlą podnoszącą walory krajobrazowe i są traktowane jako symbol rozwoju cywilizacji.

Elektrownie będą widoczne z drogi powiatowej nr 209 Kalisz - Brzeziny. Będą również widoczne od strony wsi Godziesze. Wieże siłowni zlokalizowane w Żydowie będą widoczne z drogi wojewódzkiej nr 450 Kalisz – Opatów. W wielu przypadkach występowanie pagórków, zalesień, przydrożnych szpalerów drzew i obiektów budowlanych będzie ograniczać lub eliminować widoczność elektrowni.

Elektrownie wpłyną na przekształcenie krajobrazu. Nie obniżą atrakcyjności rekreacyjnej, która związana jest głównie z doliną Prosny, lasami i projektowanym zbiornikiem na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”.

Zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych ze względu na bliskość występowania siedlisk ludzkich, infrastrukturę techniczną, obszary cenne przyrodniczo itp.; przedstawia poniższa tabela:

Zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych na przykładzie doświadczeń niemieckich

Odległość	Obiekty
Co najmniej 1000 m	<ul style="list-style-type: none"> • Od krajobrazu wysoce naturalnego lub kulturowego, • Od udokumentowanych cennych siedlisk ptaków lub szlaku ich przebiegu (wg M. Gromadzkiego są to nieco mniejsze odległości), • Od granic zewnętrznych obszarów prawnie chronionych ze względu na walory przyrodnicze
Co najmniej 500 m	<ul style="list-style-type: none"> • W wypadkach szczególnych od budynków mieszkalnych (np. tereny wypoczynkowe i rekreacyjne)
Co najmniej 200 m	<ul style="list-style-type: none"> • Od terenów leśnych • Od osiedli wiejskich, pojedynczych zabudowań, osiedli o funkcjach wypoczynkowych i kempingów,

150m (lub co najmniej promień upadku)	• Od dróg, rzek, linii energetycznych
---------------------------------------	---------------------------------------

Tereny proponowanej lokalizacji elektrowni wiatrowych położone są poza obszarami chronionymi o znaczeniu europejskim, ale w obszarze chronionego krajobrazu (z wyjątkiem lokalizacji na terenie wsi Żydów.

Instalacje wykorzystujące siłę wiatru do produkcji energii o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m, mogą wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Głównym elementem postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko będzie sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.

Przy wyborze terenów kierowano się następującymi przesłankami:

- lokalizację obiektów przy założeniu pełnego poszanowania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- lokalizację elektrowni na glebach mineralnych słabych klas bonitacyjnych,
- lokalizację z dala od obiektów zabytkowych,
- w rejonie projektowanych elektrowni wiatrowych nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych,
- obszar wyłączony z lokalizacji elektrowni wiatrowych stanowi dno doliny Prośny w związku ze znaczeniem ekologicznym,
- wyłączenie istniejących kompleksów leśnych z zainwestowania lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- położenie terenów pod wiatrownie daleko od dolin rzecznych,
- znaczne odsunięcie od zabudowy wsi,
- niekolizyjność z zabudową mieszkaniową,
- możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- dostępność komunikacyjna.

Tak przyjęte zasady pozwoliły określić najbardziej korzystne tereny dla lokalizacji siłowni wiatrowych na obszarze pagórków morenowych Wału Chełmce – Godziesze we wsi Godziesze Wielkie, a także w zachodniej części Żydowa w pobliżu granicy z gminą Nowe Skalmierzyce.

5.1.1.9. Obszary bezpośredniego zagrożenia wodami powodziowymi.

Na obszarze gminy Godziesze Wielkie zagrożenie wodami powodziowymi dotyczy przede wszystkim terenu położonego wzdłuż doliny Prośny. Rzeka Prośna stanowi zagrożenie dla terenów położonych w jej dolinie w Żydowie, Woli Droszewskiej, Kakawie Nowej i Kakawie Starej. Rzeki Pokrzywnica i Kielbaśnica nie stwarzają zagrożenia. Do uregulowania spraw powodziowych niewątpliwie przyczyni się projektowany zbiornik retencyjny na rzece Prośnie - "Wielowieś Klasztorna".

Na terenach położonych w dolinie rzeki Prośny ze względu na zagrożenia wodami powodziowymi obowiązuje zakaz zakładania nowych siedlisk, budowy nowych obiektów kubaturowych, nadbudowy istniejącej zabudowy. W Studium nie wyznaczono terenów pod budownictwo.

5.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

5.2.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej.

A) MN - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z adaptacją istniejącej zabudowy zagrodowej oraz z dopuszczeniem nieuciążliwych usług i nieuciążliwej drobnej wytwórczości (przez nieuciążliwe usługi oraz nieuciążliwą drobną wytwórczość – możliwe do zlokalizowania na tym terenie – rozumie się takie przedsięwzięcia, których działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny oraz nie są one zaliczone do przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie

znacząco oddziaływać na stan środowiska z wyjątkiem inwestycji zaliczanych do celów publicznych, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami).

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 800 m²,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - od 0,2 do 0,5,
3. zabudowa usługowa nie może przekroczyć 30% powierzchni użytkowej budynków,
4. zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego, w przypadku usytuowania usług obowiązek wyznaczenia minimum dwóch miejsc postojowych na każde 30 m² powierzchni użytkowej usług,
5. wysokość do kalenicy max. 12 m,
6. dachy budynków mieszkalnych jednorodzinnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
7. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 25 %.

B) MN/RM - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa w gospodarstwach rolnych i hodowlanych z dopuszczeniem lokalizacji usług.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 800 m²,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - od 0,2 do 0,5,
3. zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, w przypadku usytuowania usług obowiązek wyznaczenia minimum dwóch miejsc postojowych na każde 30 m² powierzchni użytkowej usług,
4. wysokość do kalenicy max. 12 m,
5. dachy budynków mieszkalnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
6. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 25 %.

C) RM/MN - Zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych i hodowlanych oraz mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem lokalizacji usług.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 800 m²,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - od 0,2 do 0,5,
3. zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, w przypadku usytuowania usług obowiązek wyznaczenia minimum dwóch miejsc postojowych na każde 30 m² powierzchni użytkowej usług,
4. wysokość do kalenicy max. 12 m,
5. dachy budynków mieszkalnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
6. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 25 %.

D) MN/U - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 800 m²,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - od 0,2 do 0,5,
3. zabudowa usługowa nie może przekroczyć 30% powierzchni użytkowej budynków,

4. zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, w przypadku usytuowania usług obowiązek wyznaczenia minimum dwóch miejsc postojowych na każde 30 m² powierzchni użytkowej usług,
 5. wysokość do kalenicy max. 12 m,
 6. dachy budynków mieszkalnych jednorodzinnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
 7. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 25 %.
- E) **MNr** - Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna rezydencjonalna realizowana przez indywidualnych inwestorów w wyznaczonych miejscach zabudowy we wsi Wolica, bez możliwości lokalizacji usług.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 2000 m²,
 - 2) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,2,
 - 3) zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego,
 - 4) wysokość do kalenicy max. 12 m,
 - 5) dachy budynków mieszkalnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
 - 6) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 50 %.
- 5.2.2. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.**

A) **P** – tereny produkcyjne.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa produkcyjna winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,6,
3. zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,
4. wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
5. dachy budynków – dwu lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
6. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 15%.

B) **UPC** – tereny koncentracji rozwoju działalności gospodarczej - tereny usługowe oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa usługowa oraz produkcyjna winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- 2) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,6,
- 3) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,

- 4) wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
- 5) dachy budynków – dwu lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
- 6) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 15 %.

C) **UP** – tereny usługowe oraz obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa usługowa oraz produkcyjna winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- 2) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,6,
- 3) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,
- 4) wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
- 5) dachy budynków – dwu lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
- 7) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 15 %.

5.2.3. Tereny zabudowy usługowej.

A) **U** – tereny zabudowy usługowej.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa usługowa winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- 2) dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jako funkcję uzupełniającą,
- 3) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,7,
- 4) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,
- 5) wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
- 6) dachy budynków – dwu lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
- 7) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 20%.

B) **U/MN** - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

1. zabudowa winna być realizowana na działkach o powierzchni min. 800 m²,
2. wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - od 0,2 do 0,5,
3. zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna nie może przekroczyć 30% powierzchni użytkowej budynków,

4. zapewnienie minimum dwóch miejsc postojowych dla każdego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, w przypadku usytuowania usług obowiązek wyznaczenia minimum dwóch miejsc postojowych na każde 30 m² powierzchni użytkowej usług,
5. wysokość do kalenicy max. 12 m,
6. dachy budynków mieszkalnych jednorodzinnych – dwu- lub wielospadowe o nachyleniu połaci dachowych do 45°,
7. minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 25 %.

5.2.4. Tereny sportu i rekreacji

A) UT - tereny sportu i rekreacji.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa rekreacyjna winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- 2) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa) - do 0,3,
- 3) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,
- 4) wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
- 5) dachy budynków – dwu lub wielopołaciowych o nachyleniu połaci dachowych od 25° do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
- 6) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 50 %.

Ponadto w studium adaptuje się istniejącą od dawna w lesie w Wolicy strzelnicę myśliwską. Hałas pochodzący od strzelnicy jest notowany okresowo podczas rozgrywania imprez strzeleckich w porze dnia. Poziom hałasu przenikającego do środowiska podczas użytkowania strzelnicy nie może powodować przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych przepisami o ochronie i kształtowaniu środowiska. W celu dotrzymania standardów akustycznych właściciele strzelnicy powinni zastosować środki techniczne i organizacyjne minimalizujące oddziaływanie strzelnicy, a także należy w planie zagospodarowania przestrzennego linię zabudowy odsunąć od lasu.

B) UTP - tereny sportu i rekreacji – plenerowe.

Tereny te przeznacza się na lokalizację urządzeń i obiektów plenerowych, sportowych i rekreacyjnych z zielenią towarzyszącą.

Na terenach rekreacyjnych plenerowych istnieje możliwość lokalizowania urządzeń i budowli plenerowych, tj. pola namiotowe, miejsca do grillowania, ścieżka zdrowia, ogólnodostępne boiska sportowe, korty tenisowe itp.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) funkcja ta winna być realizowana na dużych działkach,
- 2) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji w przeliczeniu co najmniej 6 m.p. na każde 100 m² powierzchni boisk,
- 3) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 50%.

5.2.5. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.

RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich. Na terenie tym dopuszcza się mieszkanie integralnie związane z prowadzoną działalnością.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

- 1) zabudowa produkcyjna winna być realizowana na dużych działkach i działalność nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- 2) wskaźnik intensywności zabudowy (wielkość powierzchni zabudowy wszystkich budynków do powierzchni działki budowlanej, na której lokalizowana jest zabudowa)
 - do 0,6,
- 3) zapewnienie wystarczającej ilości miejsc postojowych dla potrzeb prowadzonej działalności na terenie inwestycji,
- 4) wysokość budynków do 12 m, z możliwością lokalnych przewyższeń w zależności od potrzeb wynikających z przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych i indywidualnych koncepcji architektonicznych,
- 5) dachy budynków:
 - a) dla budynku mieszkalnego (integralnie związanej z prowadzoną działalnością)
 - dwu lub wielospadowe o symetrycznych kątach nachylenia połaci od 30 ° do 45°, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych rozwiązań konstrukcyjnych o innych kształtach, dostosowanych do otoczenia,
 - b) dla pozostałych budynków – płaski lub o maksymalnym kącie nachylenia połaci 45°
- 6) minimalny wskaźnik terenu biologicznie czynnego – 15 %.

5.2.6. Tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa.

PE - tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa.

Na terenach eksploatacji powierzchniowej należy:

- prowadzić eksploatację kruszywa zgodnie z warunkami określonymi w koncesji na wydobywanie,
- sukcesywnie przeprowadzać rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

5.2.7. Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych.

A) **1EW/R** - tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych

B) **2EW/R** - tereny lokalizacji siłowni wiatrowych i upraw polowych

(na podstawie decyzji lokalizacyjnej – wyrok W.S.A. w Poznaniu z dnia 06 maja 2009 r., sygn. akt II SA/PO 1003/08).

Kierunki i wskaźniki dotyczące zabudowy:

Zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych

Odległość	Obiekty
ustalana na podstawie analizy akustycznej	od terenów podlegających ochronie akustycznej
Co najmniej 200 m	od terenów leśnych
150 m (lub co najmniej promień upadku)	od dróg, rzek, linii energetycznych

Należy zachować odpowiednie odległości siłowni wiatrowych od terenów podlegających ochronie akustycznej umożliwiającej dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych.

5.2.8. Tereny upraw polowych – oznaczone symbolem R.

Tereny wyłączone z zabudowy poza lokalizacją przy drogach pojedynczej zabudowy zagrodowej dla obsługi gospodarstwa rolnego.

5.2.9. Tereny w pasach teletransmisyjnych

Ograniczenie wysokości obiektów - do 40 m

Z uwagi na ogólny charakter „Studium”, celem zapewnienia elastyczności jego ustaleń określono następujące zasady:

- wyznaczone w „Studium” funkcje mają charakter podstawowy i dopuszcza się ich wzbogacenie o funkcje uzupełniające, lecz nie kolidujące z funkcją podstawową,

- wyznaczone granice terenów są orientacyjne do uściślenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Kierunki ochrony walorów środowiska przyrodniczego.

Z uwarunkowań rozwoju gminy wynika, że:

- środowisko przyrodnicze gminy jest wolne od dużych obciążeń i zagrożeń, istotnym walorem jest więc stosunkowo niski stopień skażeń i uciążliwości, mimo braku szczególnych (poza doliną rzeki Prosny i kompleksami lasów) walorów przyrodniczych,
- występuje stosunkowo niska lesistość,
- występują niekorzystne warunki agroekologiczne ze względu na słabe gleby,
- oddziaływania znaczące na środowisko na terenie gminy mają charakter lokalny i ich rozwiązanie może być dokonane działaniami i środkami lokalnymi.

W Studium wyznacza się system przyrodniczy gminy, w skład którego wchodzi:

- obszary węzłowe (leśne i łąkowe),
- korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym związany z doliną Prosny wg krajowej sieci ekologicznej Econet P1,
- pozostałe korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym, związane z mniejszymi dolinkami rzecznyymi oraz ciągi ekologiczne,
- uzupełniające sięgacze ekologiczne.

System ten zapewnia powiązania dolin z obszarami węzłowymi, są to głównie lasy występujące w północnej i południowo-wschodniej części gminy łączące się z cennymi przyrodniczo terenami w gminach sąsiednich.

Na obszarach korytarzy i ciągów ekologicznych należy dążyć do wprowadzenia zakazu budowy.

Utrzymanie dobrego stanu środowiska i jego poprawa wymaga sformułowania odpowiednich kierunków polityki ekologicznej dotyczącej wszystkich elementów środowiska, biotycznych i abiotycznych.

Przedmiotem ochrony są przede wszystkim:

1. Użytki ekologiczne- nie występują
2. Ekosystemy leśne.
3. Zadrzewienia i zakrzewienia.
4. Parki podworskie.
5. Pomniki przyrody nieożywionej.
6. Gleby chronione.
7. Wody powierzchniowe.
8. Wody podziemne.
9. Powietrze atmosferyczne.
10. Surowce mineralne.

Metody i zasady ochrony.

ad. 1) Użytki ekologiczne.

Na terenie gminy nie występują.

ad. 2) Ekosystemy leśne.

Przedmiotem ochrony są kompleksy leśne, a także niewielkie enklawy lasów rozproszonych wśród rolniczej przestrzeni produkcyjnej mające duże znaczenie dla kształtowania warunków ekologicznych, w tym także dla świata zwierzęcego. Kompleksy leśne występują w północnej części gminy w Wolicy i w południowej w okolicach Sobocina i Zadowic, a także na wschód od Saczyna i w okolicach Zajączek Bankowych (Nadleśnictwo Kalisz). Lasy państwowe stanowią około 50% powierzchni lasów. Lesistość gminy oraz jej położenie wśród większych kompleksów leśnych znajdujących się w sąsiednich gminach (m.in. gmina Brzeziny), jak

również ustalenie preferencji dla rozwoju sportu, turystyki, wypoczynku i rekreacji wymaga objęcia szczególną ochroną istniejących terenów leśnych. Dotyczy to zarówno większych kompleksów lasów będących własnością Skarbu Państwa, jak i tych będących własnością osób fizycznych. Jest to ważny potencjał ekologiczny również z uwagi na położenie gminy w obszarze poważnych niedoborów wody (stepowanie Wielkopolski). Udział terenów leśnych w ogólnym bilansie powierzchni ma decydujący wpływ na jakość środowiska, przyczyniając się do korzystnego bilansu wodnego (retencja) i do poprawy warunków aerosanitarnych.

Lasy występujące na terenie gminy w postaci kilku niedużych kompleksów wymagają ochrony jako główny regulator klimatu i wilgotności, wzięwszy pod uwagę wyjątkowo niską lesistość gminy. Lasy zaliczone są do ochronnych, pełnią rolę glebochronnych i wodochronnych. Są przydatne dla turystyki i rekreacji.

Uznaje się niezbędne przestrzeganie zakazu przeznaczenia (poza terenami już zainwestowanymi w sposób trwały) terenów leśnych pod zabudowę, szczególnie lasów wodochronnych i porastających wydmy, prowadzenie właściwej gospodarki leśnej, w tym egzekwowanie obowiązków ciążących na właścicielach lasów określone w ustawie o lasach (dopuszczalne wyręby, pielęgnacja drzewostanów itp.), jak również zwiększenie lesistości gminy na terenach o najmniej urodzajnych glebach, zgodnie z wyznaczonym w niniejszym Studium programem dolesień.

ad. 3) Zadrzewienia i zakrzewienia.

Można wyróżnić tu zadrzewienia śródpolne, aleje drzew wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia towarzyszące dolinom rzecznych oraz rowom melioracyjnym. Występują na obszarze całej gminy. Istotnym elementem krajobrazu są szpalery drzew wzdłuż koryta Prosnicy i jej dopływów. Zadrzewienia śródpolne powstały głównie jako śródpolne pasy wiatrochronne. Były sadzone także wzdłuż dróg. Zadrzewienia śródpolne i przydrożne są bardzo ważnym elementem krajobrazu, pełnią ważne funkcje ekologiczne i mają swój udział w wychwytywaniu zanieczyszczeń. Powodują one osłabianie ruchów poziomych mas powietrza, przeciwdziałają przesuszeniu gleb, co jest niezwykle ważne ze względu na położenie w rejonie niedoboru wody (stepowanie Wielkopolski). Zadrzewienia wpływają na zatrzymanie wilgoci w glebie, są także ostoją dla fauny. Szczególnie bogate układy ekologiczne powstają wtedy gdy łąki, zadrzewienia i zakrzewienia sąsiadują z terenami leśnymi. Mogą one wtedy pełnić funkcję korytarzy ekologicznych ułatwiając migracje fauny. Odbudowa i budowa zadrzewień i zakrzewień, stanowiących alternatywę dla zalesień, powinna dotyczyć terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej również wysokich klas bonitacyjnych.

Uznaje się za celowe pielęgnowanie istniejących zadrzewień i zakrzewień oraz wymianę zniszczonych fragmentów na skutek działań człowieka, czy też sił natury. Konieczne jest również uzupełnienie tych enklaw, które mają charakter fragmentaryczny.

Brak podszytu z krzewów, szczególnie wśród istniejących alei drzew towarzyszących układom komunikacyjnym powoduje osłabienie ich funkcji przeciwerozyjnej, stąd należy dążyć do uzupełnienia ich o warstwę krzewów.

ad. 4) Parki podworskie.

Na terenie gminy zachowały się parki podworskie:

- zabytkowy park podworski w Żydowie o powierzchni 3,46 ha wpisany do rejestru zabytków,
- wartościowy park podworski w Stobnie Wsi wpisany do ewidencji zabytków.

Park w Żydowie okala istniejący budynek dworu. Jest ogrodzony i bardzo zaniedbany, gdyż dworek nie jest zamieszkały. Park w Stobnie Wsi jest ogrodzony, zajmuje bardzo małą powierzchnię i przypomina swoim wyglądem mały ogródek przydomowy. Okala dom, w którym mieszkają ludzie, więc jest bardziej zadbane. Oba tereny należą do osób prywatnych.

W Studium uznaje się za celowe podjęcie działań rewitalizacyjnych, a w szczególności sukcesywną pielęgnację istniejącej struktury roślinnej oraz uzupełnienie i wymianę drzewostanu, w miarę zachodzących potrzeb. Jednocześnie **uznaje się za konieczne** objęcie

ochroną tych obiektów przed negatywnym oddziaływaniem działalności gospodarczej prowadzonej w bezpośrednim sąsiedztwie.

ad. 5) Pomniki przyrody nieożywionej.

Na terenie gminy znajduje się 8 głazów narzutowych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cechy charakterystyczne	Lokalizacja
1.	Osiem głazów narzutowych	wymiary: około 60 – 100 cm szer. i około 50-80 cm wysokości	Przy drodze w lasku przy cmentarzu w Godzieszach Wielkich

Ochrona tworów przyrody w szczególności polega na:

- zakazie dokonywania wszelkich zmian w dotychczasowym sposobie użytkowania,
- zakaz uszkodzania,

-zakazie dokonywania wszelkich zmian w bezpośrednim sąsiedztwie tworów przyrody.

W Studium uznaje się za celowe prowadzenie stałej obserwacji i pielęgnacji objętych ochroną głazów. Wszelkie formy działalności w rejonie występowania chronionych tworów przyrody muszą być podporządkowane rygorom i warunkom ustalonym w przepisach obowiązującego prawa, zarówno powszechnie obowiązującego jak i miejscowego.

ad. 6) Gleby chronione.

Grunty rolne wyższych klas bonitacyjnych (I-III) podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze. Na terenie gminy gleby klasy III występują na niewielkich powierzchniach. Ochrona ich to maksymalne ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na tych terenach, jak również wyznaczenie stref rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Tereny użytków zielonych powinny być chronione przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze.

Uznaje się za celowe racjonalne wykorzystanie arealów wysoko jakościowych gleb przede wszystkim poprzez intensyfikację produkcji rolnej, podejmowanie działań na rzecz ochrony gleb przed skażeniem siarką, ograniczenie stosowania nadmiernych ilości nawozów sztucznych, stosowania wapnowania jako podstawowego zabiegu agrotechnicznego, wprowadzanie pasów zieleni przydrożnej chroniącej gleby przed zanieczyszczeniami.

ad. 7) Wody powierzchniowe.

System wód powierzchniowych stanowią rzeki, stawy i sadzawki oraz szereg pomniejszych cieków o znaczeniu lokalnym.

Ochrona wód powierzchniowych w celu uzyskania wyznaczonych przepisami klas czystości, winna być realizowana poprzez:

- budowę kolejnych lokalnych oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- preferowanie indywidualnych systemów oczyszczania (przydomowe oczyszczalnie ścieków) na terenach o rozproszonej zabudowie pod warunkiem spełnienia wszystkich wymagań określonych w przepisach wykonawczych do prawa wodnego,
- likwidację dzikich wlotów nieczystości do cieków wodnych,
- uszczelnienie istniejących szamb i zbiorników gnojówki i gnojowicy,
- ograniczenie stosowania szczególnie szkodliwych środków ochrony roślin, jak również ograniczenie wykorzystywania nawozów sztucznych i naturalnych,
- poprawę rozwiązań w zakresie prawidłowego gromadzenia i stosowania nawozów organicznych, mineralnych i środków ochrony roślin z uwzględnieniem wymagań roślin uprawnych oraz zachowaniem optymalnych terminów agrotechnicznych,
- podnoszenie poziomu świadomości rolników i producentów rolnych w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych, gospodarowania biomasą na polu i w zagrodzie, stosowania środków chemicznych i płynnych nawozów organicznych w produkcji rolnej, ze szczególnym podkreśleniem wpływu i skutków tej działalności na jakość poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, głównie wodnego, zgodnie z ustawą o nawozach

i nawożeniu,

- ograniczenie spływów powierzchniowych z pól poprzez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
- szczegółową analizę zagrożeń wód powierzchniowych wynikającą z nowopowstających inwestycji, na etapie wydawania decyzji administracyjnych dla tych inwestycji,
- wykonanie – poza ustawowymi obowiązkami w tym zakresie – ocen oddziaływania inwestycji na środowisko dla istniejących i projektowanych obiektów, dla których istnieje obawa zagrożeń zanieczyszczenia wód.

Uznaje się za celowe kontynuowanie prowadzonego przez administrację rządową monitoringu w zakresie czystości wód.

Zbiornik retencyjny na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna” – projektowana inwestycja o znaczeniu ponadlokalnym zapisana w zmianach Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Zbiornik „Wielowieś Klasztorna” będzie realizowany na terenie gmin: Godziesze Wielkie, Sieroszewice, Grabów n/Prosną, Brzeziny i Kraszewice. Historia jego powstania sięga lat 50 – tych ubiegłego stulecia.

Szczegółowe parametry zbiornika są następujące:

• rzędna maksymalnego poziomu piętrzenia	- 125,0 m npm
• rzędna normalnego poziomu piętrzenia	- 124,0 m npm
• rzędna minimalnego piętrzenia	- 120,5 m npm
• objętość całkowita (użyteczna + martwa)	- 48,38 mln m ³
• objętość użyteczna (wykorzystywana gospodarczo)	- 37,63 mln m ³
• powierzchnia zalewu przy max poziomie piętrzenia	- 1650 ha
• powierzchnia zalewu przy minimalnym piętrzeniu	- 918 ha
• głębokość średnia przy max poziomie piętrzenia	- 2,84 m
• głębokość średnia przy min poziomie piętrzenia	- 1,01 m
• długość zbiornika	- 11 km

Projektowany zbiornik „Wielowieś Klasztorna” odgrywa szczególną rolę w regionie. Wielkopolska należy bowiem do obszarów o najmniejszych zasobach wodnych. Badania modelowe przeprowadzone przez Danish Hydraulic Institute (DHI), na podstawie szczegółowych obserwacji hydrologicznych pozwoliły na określenie najistotniejszych funkcji zbiornika.

Należą do nich:

- zredukowanie maksymalnych przepływów powodziowych powyżej Kalisza i ochrona tego miasta (aby bezpieczeństwo Kalisza było pełniejsze i obejmowało np. powódź o prawdopodobieństwie 1%, trzeba rozbudować węzeł wodny w mieście tak, aby mógł bezpiecznie przepuścić około 180 m³/s – resztę przepływu przechwyci zbiornik),
- podniesienie przepływów niżówkowych w rzece Prośnie poniżej zapory, zapewnienie minimalnego przepływu na poziomie co najmniej przepływu biologicznego, tj. 1,2 – 1,67 m³/s,
- umożliwienie w przyszłości wykorzystania zgromadzonej wody do nawodnień rolniczych, wzdłuż doliny rzeki Prozny, umożliwienie okolicznym gminom aktywizacji rozwoju gospodarczego, w tym turystyki i rekreacji,
- zabezpieczenie ewentualnych potrzeb wodnych dla celów komunalnych miast Kalisza i Ostrowa Wlkp.,
- energetyczne wykorzystanie spiętrzonej wody.

Lokalizacja zbiornika oraz proponowane rozwiązania konstrukcyjne wybrane są trafnie ze względów środowiskowych i przestrzennych. Na podstawie badań modelowych można stwierdzić, że spiętrzenie wód Prozny nie spowoduje żadnych ujemnych skutków dla wód

powierzchniowych i podziemnych, zarówno w zakresie jakości jak i stosunków wodno-gruntowych.

Na terenie gminy Godziesze w jej południowo-zachodniej części zlokalizowana będzie tylko północna część zbiornika z zaporą czołową. Będzie to uszczelniony i utwardzony nasyp ziemny o dł. 1590 m, max wys. 9,5 m oraz szerokości w koronie 12,0 m. Dla porównania można podać, że na terenie gminy Godziesze Wielkie planuje się wykupić tylko 4,88 % gruntów w stosunku do powierzchni wszystkich gruntów, które będą musiały być wykupione pod zbiornik na terenie sąsiednich gmin. Tereny w Studium gminy położone w rejonie zbiornika przeznaczono pod usługi handlu, sportu i rekreacji oraz usługi sportu i rekreacji plenerowe.

ad. 8) Wody podziemne.

System wód podziemnych występuje w obrębie trzech poziomów wodonośnych: czwartorzędowego, trzeciorzędowego i kredowego. Na terenie gminy Godziesze, w jej północno - zachodniej części, wzdłuż Prosnicy znajdują się ujęcia wody podziemnej „Lis” dla miasta Kalisza, dla których wyznaczona jest nowa strefa ochrony bezpośredniej i strefa ochrony pośredniej. Strefy te zostały ustanowione rozporządzeniem Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 13 maja 2009 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 116 poz.1885) w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Lis” dla miasta Kalisza. Rozporządzenie to znosi strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „LIS” dla m. Kalisza ustanowioną decyzją Wojewody Kaliskiego z dnia 12 lutego 1997 r., znak: OSgw 6210/5/98, zmienioną decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego z dnia 5 marca 2009 r., znak: DSR.III.6213-69-3/08.

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje na powierzchni 1,27 km² a strefa ochrony pośredniej na powierzchni 10,57 km². Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

Celem działań ochronnych powinno być radykalne ograniczenie możliwości przedostawania się wszelkiego rodzaju związków szkodliwych do wód podziemnych.

Do poprawy dotychczasowego stanu przyczyniły się środki unijne, które zostały przyznane polskim rolnikom na poprawę funkcjonowania gospodarstw rolnych. Ze środków tych rolnicy mogli sfinansować m.in. płyty obornikowe i zbiorniki na gnojówkę i gnojowicę, co należy uznać za korzystne dla poprawy środowiska przyrodniczego. Do dalszej poprawy aktualnego stanu w tym zakresie mogą przyczynić się właściwe służby rolne, poprzez działalność edukacyjną wśród rolników. Następnym elementem wpływającym na stan czystości wód podziemnych jest likwidacja dzikich składowisk odpadów, szczególnie w lasach, które zlokalizowane są zazwyczaj na nieszczelnym podłożu.

W Studium uznaje się za konieczne pilne rozpoczęcie budowy kolejnych zbiorowych systemów odprowadzania ścieków oraz kontynuowanie propagowania wśród rolników możliwości skorzystania z pomocy finansowej na zabezpieczenia urządzeń i budowli rolniczych przed przedostawaniem się do gruntu substancji uznanych za niebezpieczne, jak również propagowanie wśród społeczności lokalnej potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego w ogóle. Konieczne jest podjęcie działań w celu likwidacji dzikich składowisk odpadów oraz likwidacja nieszczelnych szamb.

Ponadto konieczne jest:

- zachowanie i ochrona stref ochrony bezpośredniej istniejących ujęć wód podziemnych w Wolicy i Białej,
- zachowanie i ochrona terenów położonych w strefie ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia „Lis” zgodnie z rozporządzeniem Dyrektora RZGW w Poznaniu.

Na terenie ochrony bezpośredniej należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;

- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest:

- składowanie i przechowywanie odpadów promieniotwórczych;
- lokalizowanie instalacji w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 j.t. z późn. zm.), których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości;
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- lokalizowanie oczyszczalni ścieków;
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych;
- składowanie środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach;
- budowa autostrad i dróg publicznych;
- lokalizowanie nowych ujęć wody, poza służącymi zwykłemu korzystaniu z wód;
- lokalizowanie ferm chowu lub hodowli zwierząt.

Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody wprowadza się następujące ograniczenia:

- lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz magazynów innych substancji niebezpiecznych dla wód podziemnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 j. t. z późn. zm.);
- lokalizowania budownictwa mieszkaniowego oraz turystycznego bez wcześniejszego skanalizowania terenu lub zgody włączenia ich w istniejącą sieć kanalizacyjną;
- wydobywania kopalin bez zasięgnięcia opinii właściciela ujęcia.

ad. 9) Powietrze atmosferyczne.

Jednym z najważniejszych komponentów środowiska przyrodniczego jest powietrze atmosferyczne. Na terenie gminy na stan czystości powietrza wpływa ruch komunikacyjny, duża ilość istniejących kotłowni, m.in. pracujących na potrzeby produkcji ogrodniczej. Również na stan powietrza ma wpływ emisja zanieczyszczeń z ciągników i maszyn rolniczych, emisja niezorganizowana pyłów np. z dróg gruntowych, placów składowych i terenów pozbawionych roślinności. Na terenie gminy brak jest większych zakładów produkcyjnych, które emitowałyby zanieczyszczenia do powietrza.

Ochrona powietrza winna być realizowana przez:

- ograniczenie emisji niskiej poprzez przekształcenie istniejących systemów ogrzewania w systemy bardziej przyjazne dla środowiska - stosowanie do celów grzewczych paliw płynnych, gazowych i stałych (np. biomasa, drewno) charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi lub wykorzystanie alternatywnych źródeł energii,
- ciągłą modernizację w zakładach wytwórczych i gospodarce komunalnej urządzeń technicznych zabezpieczających środowisko przed emisją pyłową i gazową,
- modernizację istniejących kotłowni lokalnych,
- ograniczaniu wprowadzania zabudowy kubaturowej na terenie doliny Prośny,
- przestrzeganie zasad lokalizacji obiektów mogących powodować zapachy pochodzące m.in. z terenów intensywnej hodowli trzody chlewnej, bydła, drobiu, zakładów lakierniczych, przetwórci mięsa z kabinami wędzarniczymi, zakładów gastronomicznych.

ad. 10) Surowce mineralne.

Surowce mineralne występujące na terenie gminy to:

- kruszywo nadające się do wydobywania. Poza złożami udokumentowanymi są tereny występowania kruszywa wymagające udokumentowania geologicznego,
- zasoby torfów holocenów występujących w dolinie Prosnicy i Pokrzywnicy są w całości pozabilansowe i nie nadają się do eksploatacji. Powinny pozostać w stanie nienaruszonym jako obszar naturalnej retencji i doskonale siedlisko dla fauny i flory.

W Studium uznaje się za celowe:

- przeprowadzenie analizy istniejących dzikich wyrobisk pod kątem opanowania nielegalnej ich eksploatacji,
- dążenie do likwidacji niekontrolowanej eksploatacji powierzchniowej na terenie gminy,
- rygorystyczne przestrzeganie zakazu składowania w wyeksploatowanych wyrobiskach jakichkolwiek odpadów z uwagi na możliwość przenikania zanieczyszczeń w głąb podłoża, co spowoduje zanieczyszczenie wód podziemnych,
- uwzględnianie w projektach rekultywacji wyrobisk możliwości wkomponowywania ich w system przyrodniczy otoczenia.
- racjonalne gospodarowanie kopalinami, zgodnie z warunkami określonymi w koncesji,
- po okresie eksploatacji przeprowadzenie rekultywacji obszarów odkrywek zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- ustalenie właściwego kierunku rekultywacji dostosowanego do lokalnych warunków środowiskowych,
- wykorzystanie wód termalnych jako alternatywnego źródła energii wymaga oszacowania możliwości ich wykorzystania.

5.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Przedmiotem ochrony są przede wszystkim:

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków.
- Układy urbanistyczne i ruralistyczne.
- Obiekty budowlane i architektoniczne oraz zespoły tych obiektów.
- Elementy małej architektury.
- Parki podworskie.
- Cmentarze.
- Stanowiska archeologiczne i obszary eksploracji archeologicznej.

Metody i zasady ochrony.

Tabela z wykazem zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków.

Nr	Miejscowość	Obiekt	Nr decyzji	Data
1	Godziesze Wielkie	Kościół parafialny	590/A	04.06.1954
2	Godziesze Wielkie	Dzwonnica	221/A	01.02.1969
3	Godziesze Wielkie	Wyposażenie kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja Ap.	45/Wlkp.	22.01.2003
4	Godziesze Wielkie	Spichlerz (przeniesiony do skansenu w Lednogórze)	600/A	16.10.1969
5	Józefów	Grodzisko wczesnośredniowieczne	460/A	02.02.1985
6	Stobno	Osada kultury łużyckiej	85/Wlkp	06.03.2002
7	Żydów	Dwór	503/A	26.08.1988

8	Żydów	Spichlerz	503/A	26.08.1988
9	Żydów	Stodoła	503/A	26.08.1988
10	Żydów	Park	534/A	25.07.1990

Podlegają one ścisłej ochronie konserwatorskiej, stosownie do wymogów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ochroną konserwatorską – na podstawie ww. przepisów – objęte są również występujące na terenie gminy stanowiska archeologiczne.

Wszelka działalność budowlana na tych terenach oraz przy obiektach wymaga zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Pomniki

Na terenie gminy występują następujące pomniki:

1. W lesie Wolickim w 1960 r. odsłonięto pomnik upamiętniający rozstrzelanych 21 osób w 1941 r.
2. Opodal wsi Krzemionka, przy skrzyżowaniu dróg Godziesze – Ołobok i Kakawa – Kapie, znajduje się pomnik z kamieni polnych ku czci 36 mieszkańców okolic, ofiar drugiej wojny światowej.
3. We wsi Saczyn jest pomnik bł. Stryjasa.
4. W Szwacinie w 2002 roku powstał Las Pamięci oraz obelisk dedykowany ofiarom zamachu na World Trade Center w Nowym Jorku 11 września 2001 roku – uroczyste odsłonięty 15.05.2002 r.

W Studium uznaje się za celowe:

- ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z zabytkowymi zespołami i obiektami,
- zabezpieczenie właściwej ekspozycji zabytkowych zespołów i obiektów,
- szczególną pielęgnację historycznych obiektów małej architektury, takich jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, pomniki, związane z historią i tradycjami miejscowej ludności,
- dążenie do odtworzenia elementów zniszczonych, w oparciu o szczegółowe wytyczne określone każdorazowo przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- zagospodarowanie obiektów opuszczonych,
- dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołów i obiektów,
- zachowanie i adaptacja dawnych zespołów folwarcznych stanowiących wartości historyczne i krajobrazowe,
- zachowanie terenów zabytkowych założeń zieleni, tj. parków podworskich, cmentarzy, w całości w jednych rękach, w granicach historycznych,
- rygorystyczne przestrzeganie zakazu lokalizacji jakichkolwiek obiektów na terenach zabytkowych założeń, bez uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- wprowadzenie obowiązku uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków prac porządkowych i renowacyjnych.

5. 5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

5.5.1. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.

Układ komunikacyjny gminy jest dość dobrze rozbudowany. Przebieg dróg powiatowych, gminnych, ścieżek rowerowych i szlaków pieszych został pokazany na rysunku Studium.

W Studium uznaje się za celowe:

- rozwój sieci dróg gminnych, lokalnych i dojazdowych warunkujących powodzenie realizacji przyjętego w Studium programu zabudowy, szczególnie we wsi Wolica, Borek i Stobno,
- podjęcie działań na rzecz budowy wszystkich odcinków dróg powiatowych, nie posiadających nawierzchni utwardzonych,
- sukcesywną modernizację bądź wymianę nawierzchni dróg gminnych,
- sukcesywną budowę dróg gminnych,
- zachowanie właściwej odległości nowopowstającej zabudowy od istniejących i

projektowanych dróg,

- podjęcie działań na rzecz budowy ścieżek rowerowych i chodników oraz zatok autobusowych.

W przypadku możliwości wystąpienia przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach wymagających ochrony akustycznej należy zastosować środki techniczne, technologiczne lub organizacyjne ograniczające emisję hałasu komunikacyjnego (ekrany akustyczne, nowoczesne okna, zielen izolacyjna).

5.5.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

Gmina ma niedobory w wyposażeniu w sieć wodociagową, kanalizacyjną i gazową.

W Studium uznaje się za celowe:

W zakresie zaopatrzenia w wodę

- rozbudowę dla przyjętego w Studium programu terenów budowlanych sieci wodociagowych,
- wybudowanie zbiorników wyrównawczych we wsiach Krzemionka i Wolica,
- modernizację istniejących sieci i stacji wodociagowych,
- przestrzeganie rygorów obowiązujących w strefach ochronnych komunalnych ujęć wód,
- prowadzenie stałej kontroli jakości wody pitnej,
- spełnienie norm jakościowych i ilościowych wody, jako podstawowego warunku bytowania człowieka,
- propagowanie zasady zmniejszania zużycia ilości wody.

W zakresie odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych

- spełnienie obowiązku unieszkodliwiania wód zużytych (ścieków) warunkującego utrzymanie właściwego stanu środowiska przyrodniczego,
- włączenie wsi położonych w północnej części gminy (Wolica, Żydów i Borek) do systemu kanalizacji miasta Kalisza,
- modernizację istniejącej oczyszczalni ścieków w Saczynie, do której podłączona jest wieś Godziesze Wielkie, Skrzatki i część Godziesz Małych, a będą podłączone Godzieszki, Zajączki Bankowe, Takomyśle i Saczyn,
- budowę oczyszczalni ścieków w Godzieszach Małych, do której podłączone zostaną wsie: Godziesze Małe, Biała, Bałdoń, Józefów, Kakawa Nowa, Kakawa Stara, Kolonia Kakawa, Krzemionka, Kąpie, Rafałów, Stobno Wieś, Stobno Siódme, Wola Droszewska i Zadowice,
- zgodnie z rozporządzeniem Dyrektora RZGW w Poznaniu z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Lis” dla miasta Kalisza, w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody „Lis” obowiązują następujące ograniczenia:
 - lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz magazynów innych substancji niebezpiecznych dla wód podziemnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 j. t. z późn. zm.);
 - lokalizowania budownictwa mieszkaniowego oraz turystycznego bez wcześniejszego skanalizowania terenu lub zgody włączenia ich w istniejącą sieć kanalizacyjną;
 - wydobywania kopalin bez zasięgnięcia opinii właściciela ujęcia,
- rozbudowę dla przyjętego w Studium programu terenów budowlanych sieci kanalizacji sanitarnej, szczególnie dla miejscowości położonych w otoczeniu projektowanego zbiornika „Wielowieś Klasztorna”,
- odprowadzanie ścieków bytowych do sieci kanalizacji sanitarnej,
- odprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych do kanalizacji sanitarnej, po podczyszczeniu do parametrów określonych przez dysponenta sieci,
- dopuszcza się do czasu zrealizowania kanalizacji sanitarnej (poza strefą ochrony pośredniej ujęcia „Lis”) odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników

bezdopływowych z zapewnieniem wywozu przez koncesjonowanych przewoźników do oczyszczalni ścieków,

- odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych, pochodzących z zanieczyszczonych powierzchni o trwałej nawierzchni, po podczyszczeniu do wymaganych prawem parametrów do kanalizacji deszczowej lub do odbiornika naturalnego po uzyskaniu pozwolenia wodno prawnego,
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z dachów i powierzchni niezanieczyszczonych do gruntu

W zakresie unieszkodliwiania odpadów

Na terenie gminy wytwarzane są głównie odpady komunalne. Źródłem powstawania są skupiska ludzkie i zakłady produkcyjno – handlowo – usługowe. Skład tych odpadów charakteryzuje się mniejszym udziałem materii organicznej i papieru zagospodarowywanych we własnym zakresie, a większej zawartości tworzyw sztucznych i szkła. Gmina jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, który posiada opracowany Plan gospodarki odpadami dla wszystkich członków Związku.

Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Segregowane odpady z terenu gminy wywożą firmy kaliskie PUK Kalisz i EKO Kalisz do miejsc odzysku i do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych "Orli Staw" w Prażuchach Nowych.

W zakresie gospodarki odpadami należy:

- likwidować dzikie składowiska odpadów,
- kontynuować działania na rzecz jak największej segregacji odpadów i wywożenia odpadów przez koncesjonowanych przewoźników do miejsc odzysku i unieszkodliwiania,
- gospodarkę odpadami prowadzić zgodnie z ustawą o odpadach i Wspólnym Planem Gospodarki Odpadami dla Gmin – Członków Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,
- magazynowanie odpadów niebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami i przekazywanie firmom posiadającym stosowne zezwolenia do miejsc odzysku i unieszkodliwiania
- podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców,
- organizować skuppy surowców wtórnych.

W zakresie zaopatrzenia w energię

- zachowanie stref oddziaływania elektromagnetycznego od istniejących sieci energetycznych wysokiego i średniego napięcia z zakazem zabudowy (15 m na stronę od skrajnego przewodu sieci dla linii 110 kV i 5 m na stronę dla linii 15 kV),
- rozbudowę dla przyjętego w Studium programu terenów budowlanych sieci energetycznych i stacji trafo,
- modernizację istniejących sieci energetycznych i stacji transformatorowych,
- większe wykorzystanie energii elektrycznej dla potrzeb grzewczych,
- wspieranie ekologicznych źródeł energii poprzez wyznaczenie terenów dla realizacji programu budowy siłowni wiatrowych lub innych źródeł energii odnawialnych na terenie gminy. W przypadku realizacji obiektów budowlanych (w tym siłowni wiatrowych i obiektów elektroenergetycznych) o wysokości 50 m i wyższych n.p.t. należy każdorazowo zgłaszać zamiar realizacji tej inwestycji do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP, przed wydaniem pozwolenia na budowę.

W zakresie zaopatrzenia w gaz

- realizacja programu gazyfikacji północnej części terytorium gminy,
- lokalizacja budynków względem istniejącej i projektowanej sieci gazowej powinna być zgodna z przepisami odrębnymi.

W zakresie łączności

- rozbudowę dla przyjętego w Studium programu terenów budowlanych sieci telefonicznych,
- modernizację istniejących linii kablowych, w celu dostosowania ich do nowych potrzeb,
- zwiększenie ilości stacji bazowych telefonii komórkowych.

Ponadto w zakresie telekomunikacji:

- przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemem sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych,
- ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie,
- zakłada się pełną dostępność do łączności telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informatycznego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do internetu – np. za pomocą sieci Hotspotów.

W przypadku realizacji wież telefonii komórkowej o wysokości 50 m i wyższych n.p.t. należy każdorazowo zgłaszać zamiar realizacji tej inwestycji do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP, przed wydaniem pozwolenia na budowę.

5.6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycje celu publicznego, które będą realizowane na terenie gminy to przede wszystkim sieci liniowe, drogi, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne.

5.7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1 (zawierające zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym).

Do inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym zapisanych w zmianie planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.) należą:

- zbiornik retencyjny na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”,
- gazociąg magistralny i stacja redukcyjno – pomiarowa I stopnia.

5.8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy wyznaczono obowiązek opracowania planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów sportu i rekreacji oznaczonych na rysunku Studium symbolem UT położonych w rejonie projektowanego zbiornika retencyjnego „Wielowieś Klasztorna”

5.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W „Studium” zaznaczono obszary sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, do których gmina już przystąpiła poprzez wywołanie następujących uchwał przez Radę Gminy:

- Nr XIX/98/08 z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Wolica i Borek”.
- Nr XXII/120/08 z dnia 20 grudnia 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kapie – działki nr: 63, 64 i 65”.
- Nr XXII/121/08 z dnia 20 grudnia 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Godziesze Małe – działki nr: 355/3, 355/4, 357,362/1 i 365”.

W „Studium” określono obszary - postulowane, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Są to następujące obszary:

- tereny koncentracji rozwoju działalności gospodarczej,
- tereny usług sportu i rekreacji – plenerowe położone w pobliżu projektowanego zbiornika retencyjnego na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”.

5.10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Tereny gminy są zróżnicowane, przyjmując kryterium przydatności gleb dla potrzeb rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W większości występują słabe gleby.

Krajobraz rolniczy wzbogacają rozrzucone w różnych częściach gminy zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Są one ważnym elementem ekologicznym i krajobrazowym. Wpływają przede wszystkim na układ wiejących wiatrów – co wpływa na zmniejszenie erozji wietrznej gleb, przeciwdziałają przesuszeniu gleb - co ogranicza proces stepowania, jak również umożliwiają rozwój licznych gatunków fauny i flory – co powoduje, że są ostoją zwierząt, w tym w szczególności ptactwa, jak również stwarzają możliwości ich przemieszczania się.

W Studium uznaje się za celowe:

- ochronę najbardziej przydatnych rolniczo gleb klasy III, poprzez ograniczenie ich zabudowy,
- ograniczenie realizacji zabudowy na gruntach pochodzenia organicznego,
- optymalne wykorzystanie możliwości produkcyjnych gleb,
- zaspakajanie zmieniających się potrzeb rynku, poprzez stosowanie nowych odmian roślin,
- dostosowanie rozwoju produkcji do skali przewidywanego popytu,
- rozwój drobnego przetwórstwa, umożliwiającego częściowe przetworzenie nadprodukcji płodów rolnych,
- rozwój zaplecza technicznego dla potrzeb przechowywania wyprodukowanych płodów rolnych,
- wykorzystanie szansy jaką stwarza bliskość „Giełdy Kaliskiej”,
- rozpowszechnianie idei agroturystyki, szczególnie w sąsiedztwie istniejącego zbiornika „Szałe”, znajdującego się na terenie sąsiedniej gminy Opatówek oraz projektowanego zbiornika „Wielowieś Klasztorna” i w sąsiedztwie kompleksów leśnych,
- rozwój infrastruktury okołorolniczej (usługi, doradztwo rolnicze),
- ochronę, uzupełnienie i wzbogacenie pasów zieleni śródpolnej, przede wszystkim wzdłuż rowów, cieków i dróg, jako czynnika zapobiegającego erozji wietrznej gleb,
- ograniczenie spływów powierzchniowych z pól poprzez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,
- ochronę ekosystemów trawiastych, przede wszystkim w dolinach rzecznych, jako integralnej części rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- uszczelnienie istniejących i budowa nowych szczelnych szamb oraz zbiorników gnojówki i gnojowicy,
- ograniczenie stosowania szczególnie szkodliwych środków ochrony roślin, jak również

- ograniczenie wykorzystywania nawozów sztucznych i naturalnych,
- prowadzenie gospodarki rolnej zgodnie z zasadami Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej oraz Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej dla minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko,
- poprawę rozwiązań w zakresie prawidłowego gromadzenia i stosowania nawozów organicznych, mineralnych i środków ochrony roślin z uwzględnieniem wymagań roślin uprawnych oraz zachowaniem optymalnych terminów agrotechnicznych,
- podnoszenie poziomu świadomości rolników i producentów rolnych w zakresie stosowania dobrych praktyk rolniczych, gospodarowania biomasą na polu i w zagrodzie, stosowania środków chemicznych i płynnych nawozów organicznych w produkcji rolnej, ze szczególnym podkreśleniem wpływu i skutków tej działalności na jakość poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, głównie wodnego, zgodnie z ustawą o nawozach i nawożeniu,
- ochrona zasobów leśnych zarówno będących we władaniu Nadleśnictwa Kalisz jak i również małych lasów prywatnych,
- prowadzenie gospodarki na terenach lasów zgodnie z zasadami zapisanymi w planach urządzania lasów, zwłaszcza dotyczącej możliwej do prowadzenia działalności człowieka, przede wszystkim zabudowy i rekreacji,
- zalesienie gruntów najniższej jakości i przydatności dla rolnictwa kierując się zasadą wypełniania i uzupełniania kompleksów leśnych zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości,
- wyznaczanie granicy rolno-leśnej jako strefy pośredniej pomiędzy kompleksami leśnymi a terenami otwartymi.

Wyznaczone w poszczególnych wsiach ciągi zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z dopuszczeniem usług i drobnej wytwórczości, zdefiniowanych powyżej, stwarzają warunki dla lokalizacji wszelkich obiektów infrastruktury rolniczej w poszczególnych wsiach, jak również okołorolniczej (hurtownie artykułów rolniczych, sprzętu rolniczego, magazyny materiałów sypkich, itp.).

5.11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

5.11.1. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

Na obszarze gminy Godziesze Wielkie zagrożenie powodziowe dotyczy przede wszystkim terenu położonego wzdłuż doliny Prosny. Rzeka Prosna stanowi zagrożenie powodziowe dla terenów położonych w jej dolinie w Żydowie, Woli Droszewskiej, Kakawie Nowej i Kakawie Starej.

Rzeki Pokrzywnica i Kiełbaśnica nie stwarzają zagrożenia powodziowego.

Do uregulowania spraw powodziowych niewątpliwie przyczyni się projektowany zbiornik retencyjny na rzece Prośnie - " Wielowieś Klasztorna".

Ochrona przed powodzią musi być prowadzona zgodnie ze Studium Przeciwpowodziowym opracowanym przez RZGW dla rzeki Prosny określającym granice obszarów bezpośrednio zagrożonych powodzią. W projekcie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią wyznaczone według badań RZGW.

Na terenach położonych w dolinie rzeki Prosny ze względu na zagrożenia powodziowe obowiązuje zakaz zakładania nowych siedlisk i budowy nowych obiektów kubaturowych.

W Studium nie wyznaczono terenów pod budownictwo.

Natomiast wyznaczono tereny pod zabudowę mieszkaniową w Żydowie w dolinie Prosny, na wschód od wałów przeciwpowodziowych, które zostały pozytywnie uzgodnione przez RZGW. Nie znajdują się one w zasięgu wód powodziowych 1% wg opracowanego Studium przeciwpowodziowego dla rzeki Prosny. Jednak w związku z katastrofalną powodzią w maju tego roku autorzy projektu Studium, po dyskusji na Komisjach Rady Gminy, postanowili

zrezygnować z tych terenów jako terenów przyszłego osiedla mieszkaniowego. Teren ten może podlegać podtopieniom, a w przypadku przerwania wałów może dojść do zalania.

5.11.2. Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

Na terenie gminy nie występuje zagrożenie procesem osuwania się mas ziemnych.

5.12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Przy eksploatacji powierzchniowej należy zachować określone normami branżowymi i przepisami odrębnymi filary i pasy ochronne określone w dokumentacji geologicznej i planie zagospodarowania złoża.

5.13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 07.05.1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady.

5.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji przewiduje się :

- rekultywację terenów po dzikiej eksploatacji surowca,
- zrehabilitowanie nieczynnych punktów legalnej eksploatacji surowca,
- rekultywacja terenów po zakończeniu prowadzonej i planowanej eksploatacji surowców.

5.15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Na terenie gminy nie występują granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

5.16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Na terenie gminy nie występują inne obszary problemowe.

Dom we wsi Wola Droszewska

6. UZASADNIENIE I SYNTEZA ZMIANY STUDIUM

Uzasadnienie zmiany studium

Zmiana Studium dotyczy przede wszystkim złożonych wniosków w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy Godziesze Wielkie, których rozpatrzenie w oparciu o istniejące uwarunkowania spowodowało potrzebę korekt w stosunku do poprzedniego opracowania. Są to m.in.:

- korekty układu komunikacyjnego, zapewniające usprawnienie relacji wewnętrznych,
- korekty i wskazanie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne z towarzyszącymi usługami oraz zabudowę jednorodziną rezydencjonalną,
- korekty i wskazanie nowych terenów pod działalność usługową, produkcyjną – usługową i produkcyjną,
- korekta strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody dla miasta Kalisza „Lis”,
- pozostałe szczegółowo określone w tekście oraz na planszy.

Ponadto w zmianie Studium wyznaczono nowe tereny pod eksploatację powierzchniową, elektrownie wiatrowe, usługi sportu i rekreacji.

Synteza zmiany Studium.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie opracowana została na podstawie uchwały Nr XVIII/89/08 Rady Gminnej Godziesze Wielkie z dnia 28 maja 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Godziesze Wielkie”.

Studium jest aktem kierownictwa wewnętrznego. Ustalenia Studium są wykładnią polityki przestrzennej władz gminy w odniesieniu do całego obszaru, ale nie są bezpośrednią podstawą decyzji administracyjnych. Celem tego dokumentu jest określenie uwarunkowań, kierunków zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy, w tym realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Dokument końcowy Studium przyjęty uchwałą Rady Gminnej Godziesze Wielkie w sprawie zmiany Studium, obejmuje tekst stanowiący załącznik nr 1 – „Ustalenia Studium” oraz rysunek Studium w skali 1: 20 000.

W **rozdziale pierwszym** przedstawiono **metodologię prac** – materiał informacyjny i metodyczny niezbędny do prawidłowego zapisu Studium.

W **rozdziale drugim** omówiono powiązania gminy z regionem.

W **rozdziale trzecim** określone zostały uwarunkowania rozwoju gminy. Uwarunkowania – to etap, w którym zostały zebrane wszystkie dostępne informacje o gminie. Baza ta została stworzona zarówno poprzez inwentaryzację bezpośrednio przeprowadzoną na terenie gminy jak i poprzez informacje zebrane od szeregu instytucji, przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz z dostępnych dokumentacji. Zebrane dane zostały ocenione. W ten sposób otrzymano stan istniejący oraz jego ocenę. Na bazie zebranych informacji dokonano ich przetworzenia w celu określenia uwarunkowań przestrzennego rozwoju gminy.

W **rozdziale czwartym** przedstawiono uwarunkowania zewnętrzne (szanse i zagrożenia) i uwarunkowania wewnętrzne (silne strony i słabe strony).

W **rozdziale piątym** przedstawiono kierunki rozwoju przestrzennego, ochrony walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozwoju rolnictwa, przemysłu, infrastruktury społecznej i technicznej oraz systemu komunikacji.

Na przyjęte kierunki zagospodarowania gminy zasadniczy wpływ będą miały: cele rozwoju i uwarunkowania ich realizacji wynikające z istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, wpływu regionalnego i krajowego, a także założenia rozwoju społeczno – gospodarczego oraz zgłoszone wnioski i wydane decyzje administracyjne.

Ilość wydanych decyzji (stan na 24.04.2009 r.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Decyzje o warunkach zabudowy	63	101	109	138	146	14
Decyzje – dot. inwestycji celu publicznego	-	6	9	6	10	1

Istotnym elementem zmian wprowadzonych w projekcie zmiany „Studium” było określenie kierunków i zasad rozwiązań komunikacyjnych dotyczących komunikacji drogowej, zbiorowej i układu ścieżek pieszo – rowerowych.

Szczegółowo określone zostały kierunki polityki przestrzennej dotyczące rozwiązań z zakresu infrastruktury technicznej, tj.: zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków, elektroenergetyki, zaopatrzenia w ciepło, w gaz, telekomunikacji i gospodarki odpadami.

Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy dotyczą zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego, tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby konflikty między ochroną środowiska i dóbr kultury, a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców.

W zakresie ochrony środowiska za najważniejsze uznaje się nienaruszalność najcenniejszych elementów systemu przyrodniczego, ochronę i kształtowanie systemu terenów otwartych, rekultywację obszarów zdegradowanych, konieczność ochrony wód podziemnych, ochrony terenów zainwestowanych przed niebezpieczeństwem wystąpienia powodzi, ochronę gruntów najwyższych klas bonitacyjnych. Określono tereny o dużych walorach przyrodniczych, wyznaczono strefę kształtowania systemu przyrodniczego gminy, opisano aspekty związane z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych, ochroną i wykorzystaniem wód, ochroną przeciwpowodziową, gleb, powietrza atmosferycznego, przed hałasem, sposobem

zagospodarowania terenów zieleni urządzonej, terenów otwartych, leśnych, obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Przedmiotem polityki przestrzennej gminy w zakresie wartości kulturowych i krajobrazowych są zarówno obiekty objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych (wpisane do rejestru zabytków oraz objęte gminną ewidencją zabytków) jak i obiekty nie objęte ochroną prawną, a reprezentujące wysokie walory historyczne.

W przekazanych przez Wojewodę Wielkopolskiego wnioskach skierowanych do projektu zmiany „Studium” na etapie prac wstępnych, nie wskazano żadnych zadań rządowych oraz odpowiednich programów z tym związanych na szczeblu województwa służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

W zmianach „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego”, autorstwa Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego w Poznaniu (uchwała Nr XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r.) - zapisane zostały również propozycje zadań wynikające z dokumentów wyższego rzędu: Zbiornik retencyjny na rzece Prośnie „Wielowieś Klasztorna”, gazociąg magistralny i stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia.

Do podstawowych celów polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej zalicza się utworzenie stosunkowo trwałych kompleksów przestrzeni rolniczej, odpornych na zmienne warunki rozwoju gminy, dla utrwalenia pewności ekonomicznej użytkowania; nastawienie produkcji na powiększający się ilościowo rynek zbytu gminy i sąsiada – miasta Kalisza, zainteresowany zaopatrzeniem w produkty świeże; stwarzanie trwałych warunków pracy i zamieszkania rolnikom decydującym się na wyłączenie z rolnictwa, z dopuszczeniem usług. Na terenach położonych w obrębie obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz zakładania nowych siedlisk. Na terenach rolniczych oraz terenach zieleni niskiej nie znajdujących się w obrębie obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz budowy nowych obiektów kubaturowych, za wyjątkiem obiektów służących obsłudze produkcji rolniczej.

W projekcie zmiany „Studium” określono również zakazy i ograniczenia wynikające z uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym również w aspekcie związanym z gospodarką leśną.

Ważnym ustaleniem dotyczącym polityki rozwoju gospodarczego gminy jest przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom gospodarczym i społecznym.

Gospodarowanie całością gruntów położonych na terenie gminy ma za zadanie w szczególności zabezpieczenie interesów publicznych, zwiększenie efektywności wykorzystania gruntów budowlanych i równowagę rynku nieruchomości.

Z uwagi na ogólny charakter „Studium”, celem zapewnienia elastyczności jego ustaleń określono następujące zasady:

- wyznaczone w „Studium” funkcje mają charakter podstawowy i dopuszcza się ich wzbogacenie o funkcje uzupełniające, lecz nie kolidujące z funkcją podstawową,
- wyznaczone granice terenów są orientacyjne do uściślenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W „Studium” określono obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe i postulowane. Wskazano również obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wodą 100-letnią oraz obszary wymagające rekultywacji.